

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

motivační název ŠVP ZV: **Učíme se pro život**

název školy: **Základní škola Velké Svatoňovice**

adresa školy: **Základní škola a Mateřská škola, Velké Svatoňovice,**
okres Trutnov
Velké Svatoňovice 198
542 35 Velké Svatoňovice

ředitelka školy: **Bc., Mgr. Šárka Helvichová, DiS., MBA**
zakladniskolavs@seznam.cz
499 882 565

typ školy: **málotřídní škola**

počet ročníků: **5**

počet tříd: **3**

IČO školy: **750 151 88**

koordinátor ŠVP ZV: **Bc., Mgr. Šárka Helvichová, DiS., MBA**

zřizovatel: **Obec Velké Svatoňovice**
Velké Svatoňovice 68
542 35
tel.: 499 881 860
starosta@velkesvatonovice.cz

projednáno ve Školské radě: **31. 8. 2016**

platnost dokumentu od: **1. 9. 2007**
aktualizace 1. 9. 2022

razítko školy:

.....
podpis ředitele:

OBSAH DOKUMENTU

1.	Identifikační údaje	1
2.	Charakteristika školy	5
2.1.	Úplnost a velikost školy	5
2.2.	Vybavení školy	5
2.3.	Charakteristika pedagogického sboru	5
2.4.	Projekty	6
3.	Charakteristika ŠVP	10
3.1.	Zaměření školy	10
3.2.	Výchovné a vzdělávací strategie	10
3.3.	Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	10
3.3.1.	Péče o žáky s vývojovými poruchami učení	11
3.3.2.	Výuka a integrační proces	11
3.3.3.	Hodnocení a klasifikace žáků s vývojovou poruchou učení	11
3.3.4.	Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	12
3.3.5.	Postup školy při poskytování podpůrných opatření prvního stupně – plán pedagogické podpory (PLPP)	12
3.3.6.	Úprava očekávaných výstupů stanovených ŠVP	13
3.3.7.	Zásady práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	16
3.4.	Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných	16
3.4.1.	Způsoby práce s nadanými žáky	16
3.4.2.	Náš úkol v rozvoji potenciálu nadaných žáků	17
3.4.3.	Vzdělávání žáků mimořádně nadaných	17
3.4.4.	Pravidla a průběh tvorby plánu pedagogické podpory nadaného a mimořádně nadaného žáka	18
3.4.5.	Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu mimořádně nadaného žáka	19
3.4.6.	Postup školy při přeřazení žáka do vyššího ročníku	19
3.4.7.	Specifikace provádění podpůrných opatření	20
3.5.	Průřezová témata	21
3.5.1.	Školní vzdělávací plán Osobnostní a sociální výchovy	21
3.5.2.	Výchova demokratického občana	24
3.5.3.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	27
3.5.4.	Multikulturní výchova	29
3.5.5.	Environmentální výchova	31
3.5.6.	Mediální výchova	33
4.	Učební plán pro I. stupeň – Tabulka č. 7: Učební plán pro I. stupeň	37

4.1.	Poznámky k učebnímu plánu	38
5.	Vzdělávací oblasti	40
5.1.	Jazyk a jazyková komunikace	40
5.1.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu	40
5.1.2.	Cíl vzdělávací oblasti	41
5.1.3.	Kompetence	41
5.1.4.	Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura	42
5.1.5.	Český jazyk a literatura	44
5.1.6.	Cizí jazyk – anglický jazyk	57
5.2.	Matematika	78
5.2.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu	78
5.2.2.	Cíle vzdělávací oblasti	78
5.2.3.	Kompetence	79
5.2.4.	Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace	79
5.3.	Člověk a jeho svět	90
5.3.1.	Prvouka 1. a 2. ročník	90
5.3.2.	Přírodověda a vlastivěda 3. – 5. ročník	96
5.4.	Umění a kultura	102
5.4.1.	Hudební výchova	102
5.4.2.	Výtvarná výchova	109
5.5.	Člověk a zdraví	115
5.5.1.	Tělesná výchova	115
5.5.2.	Zdravotní tělesná výchova	125
5.6.	Člověk a svět práce	126
5.6.1.	Charakteristika vyučovacího předmětu	126
5.6.2.	Cíl vzdělávací oblasti	126
5.6.3.	Očekávané výstupy vzdělávacího oboru	126
5.6.4.	Člověk a svět práce – 3. – 5. ročník	128
6.	Plán evaluačních činností na škole pro posouzení činnosti školy, učitelů, žáků	131
6.1.	Hodnocení	131
6.1.1.	Jaké používáme druhy hodnocení	131
6.1.2.	Hodnocení žáka	131
7.	Dopravní výchova	135
7.1.	Vymezení problematiky dopravní výchovy	135
7.2.	Východiska, vazba na strategické dokumenty	135
7.3.	Návrh na rozložení učiva, výstupy na konci 1. stupně ZŠ	

	a nejdůležitější axiomy	136
7.3.1.	Návrh na rozložení učiva a výstupy na 1. stupni ZŠ	136
7.3.2.	Výstupy na konci 1. stupně	144
7.3.3.	Nejdůležitější axiomy bezpečnosti v silničním provozu	145
7.4.	Výběr metod a forem práce	148
7.4.1.	Doporučené metody a formy práce pro 1. stupeň ZŠ, zařazení, mezipředmětové vztahy	149
7.5.	Doporučená literatura, pomůcky, odkazy	154
7.6.	Legislativa	155
7.7.	Začlenění dopravní výchovy v současném RVP ZV	155
7.8.	Návrh testových otázek pro jednotlivé ročníky	158
8.	Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí	166
8.1.	Vymezení problematiky ochrany člověka za běžných rizik mimořádných událostí – charakteristika, cíle	166
8.2.	Návrh na rozložení výstupů a učiva na 1. stupni ZŠ	167
8.3.	Metody a formy práce	173
8.4.	Doporučená literatura, pomůcky, odkazy	174
8.5.	Legislativa	178
8.6.	Začlenění problematiky v současných RVP ZV	180
8.7.	Návrh testových otázek pro jednotlivé ročníky	183
8.8.	Seznam tabulek	197

2. Charakteristika školy

2. 1. Úplnost a velikost školy

Základní škola s názvem Základní škola a Mateřská škola, Velké Svatoňovice, okres Trutnov je typická málotřídní škola, která poskytuje vzdělání žákům ze čtyř ročníků. Nachází se v centru obce Velké Svatoňovice. Škola sdružuje mateřskou školu s kapacitou 28 dětí, základní školu s kapacitou 51 žák, školní družinu s kapacitou 48 dětí a školní jídelnu s kapacitou 90 stravovaných. Po ukončení 4. ročníku žáci přecházejí do Základní školy Malé Svatoňovice. V jedné třídě se učí žáci dvou ročníků: 1. + 2. tř., 3 + 4. tř. Vyučování začíná v 7, 45 hodin z důvodu přizpůsobení autobusové dopravě, na kterou jsou naši žáci z Markoušovic vázáni. Škola je schopna zajistit výuku žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žákům mimořádně nadaným.

2. 2. Vybavení školy

Budova školy je staršího typu, je rekonstruovaná a dobře udržovaná. Jsou v ní využívány všechny místnosti. V přízemí je umístěna školní družina, jedna třída, žákovská kuchyňka, šatna a hygienické zázemí. v a bývalé herně pro mateřské Ptře jsou dvě třídy. V druhém patře bude vybudována učebna ICT a relaxační centrum – multismyslová místnost.

Žáci využívají na výuku tři třídy. Učebny jsou prostorné, vhodně uspořádané a podnětně esteticky vyzdobené. Žáci se tak učí v prostředí, které vyhovuje jejich věku a v kterém se cítí dobře. Stěny tříd jsou zaplněné dětskými výrobky, výkresy a pomůckami, které slouží jako opora pro žáky při výuce. Na části podlahy v družině je položen koberec, na kterém v případě možnosti probíhá výuka. Učitelský sbor má k dispozici ředitelnu se sborovnou a dva kabinetů školních pomůcek.

Škola je v zimním období vytápěna lokálním ústředním topením *pomocí tepelného čerpadla*. Ve třídách jsou parkety a linoleum. Nábytek je klasický. Židle a lavice jsou ve třídách připraveny tak, aby jejich velikost odpovídala výšce žáků. Škola je velmi dobře vybavena učebními pomůckami stejně jako didaktickou a výpočetní technikou. Žáci mají k dispozici 6 počítačů, čtyři počítače jsou propojeny s tiskárnou. Všechny třídy jsou vybaveny interaktivním projektoem s krátkou projekční vzdáleností.

Pro reedukaci vývojových poruch učení má škola dostatek odborných publikací, sešitů a materiálů, se kterými žáci pracují.

Školní knihovna je rozdělena na učitelskou a žákovskou. Učitelská knihovna je doplňována vhodnou odbornou literaturou. Žákovská knihovna je umístěna ve sborovně.

U školy je zahrada, kterou děti využívají k výuce, tělesné výchově, hrám a odpočinku. Cvičit můžeme také v blízké tělocvičně, která patří místnímu Sokolu.

Součástí školy je i druhá budova, ve které se nachází dílna, která je vybavena na práci s nejrůznějším materiálem. V dílně je pro práci s keramikou umístěn hrncířský kruh a keramická pec.

2. 3. Charakteristika pedagogického sboru

Výchovně vzdělávací proces v základní škole zabezpečují čtyři pedagogické pracovnice. Na plný úvazek ředitelka, dvě učitelky a vychovatelka, která také vyučuje výchovy a prvouku. Ředitelka a obě učitelky svým vysokoškolským vzděláním splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na 1. stupni základní školy. Vychovatelka má kvalifikaci pro vychovatelskou činnost. Kolektiv pedagogického sboru je malý a aktivně se zapojuje do akcí školy. Pedagogické pracovnice se účastní během školního roku řady vzdělávacích akcí, které jsou jednoznačně přínosem pro práci školy a kvalitu výchovně vzdělávacího procesu. Na škole pracuje logopedická asistentka, která napravuje logopedické poruchy již u dětí v mateřské škole a v případě potřeby s nápravou žáci pokračují na 1. stupni ZŠ. Ve škole je našimi pedagogy odborně prováděna náprava vývojových poruch učení. Výchovný poradce není určen, ale jeho úkoly iniciativně plní učitelky základní školy. Všechny učitelky mají zvládnutou práci v odděleních podle ročníků, daří se práci diferencovat podle schopností a pracovního tempa jednotlivých žáků. Výuku učitelky zakládají převážně na aktivních činnostech žáků, čímž dochází k maximálnímu využívání vyučovacího času a k efektivitě výuky. Do vyučování zařazují nové metody, kladou důraz na tvořivost, používají alternativní učební pomůcky, sledují adaptaci integrovaných žáků. Role našich učitelek je hodně organizační a žáci jsou převážně vedeni, aby se k poznatkům dobrali na základě vlastní práce, činnosti prováděli s chutí, zájmem a aktivně spolupracovali.

2. 4. Projekty

Celoškolní a třídní motivační projekty, při kterých se žáci sami podílejí na vlastním vzdělávání. Vytváříme podmínky pro vzdělávání mimořádně nadaných žáků, ale též pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Vyučování přiměřené možnostem žáků, které je přínosem pro jejich rozvoj. Kromě klasického vyučování zařazujeme do výuky i alternativní prvky vyučování.

Dáváme žákům možnost v něčem vyniknout a tím utváříme pozitivní vztah ke škole, rozvíjíme dětskou tvořivost a fantazii. Žáci jsou schopni nacvičit hudební či literárně dramatické vystoupení pro rodiče a občanů Velkých Svatoňovic. U žáků podporujeme citlivé vztahy k lidem, k přírodě, učíme je chránit si své zdraví, vedeme je k otevřené komunikaci, rozvíjíme u nich schopnost spolupracovat a respektovat druhého, motivujeme je pro celoživotní učení. Zaměřujeme se na ochranu životního prostředí.

Žáci, učitelé i rodiče by měli být partnery, kteří se respektují, domlouvají a při nezdaru hledají efektivnější cestu. Chceme, aby prostor školy byl pro všechny příjemný a napomáhal vytváření vhodného klimatu uvnitř školy. Posilujeme osobnostní rozvoj dítěte a rozvíjíme u něj asertivní chování.

Od 1. třídy jsou naši žáci vedeni k dobrému zvládnutí čtenářských dovedností, rozšiřují si komunikační dovednosti, učí se rozhodovat, hodnotit a sebehodnotit. Všichni žáci mohou využívat počítače k procvičování získaných znalostí, rozvoji schopností a dovedností. Výukou cizího jazyka začínáme v *první* třídě. Spojení věkových skupin se osvědčuje jako výhoda, kdy starší předávají své dovednosti mladším. Hlavním posláním naší školy je vzdělávat s porozuměním. Úkolem naší práce je položit základy ke klíčovým kompetencím neboli schopnostem k učení, k řešení problémů, kompetencím komunikativním, sociálním a pracovním.

Výuka do června 2007 probíhala na naší škole podle vzdělávacího programu Základní škola. Od 1. 9. 2007 bude výuka od 1. třídy probíhat podle ŠVP pod názvem „Učíme se pro život“. Pedagogové zpracovávají každoročně motivační projekty celoškolské a třídní, které prolínají celým vyučovacím procesem. Projekty jsou vymyšleny tak, aby vycházely z konkrétních potřeb málotřídní školy, aby pomáhaly vytvářet dobré vztahy mezi dětmi, položily základy mravní, zdravotní a protidrogové výchově, podněcovaly spolupráci mezi žáky jednotlivých ročníků a aby se s jejich pomocí daly řešit základní výchovné problémy žáků.

Cílem našich celoškolských projektů je napomáhat, aby klima ve třídách se vyznačovalo dobrými vztahy mezi učiteli a žáky, vztahy s obcí, a tak byly zabezpečeny základní podmínky k všeobecnému rozvoji žáků. Žáci jsou pomocí projektů cíleně vychováni k vzájemné úctě, k vyjadřování svých názorů, respektování názorů druhých a toleranci a k rozvoji komunikativních dovedností. Slouží k výměně zkušeností mezi kolegy a k prezentaci školy na veřejnosti.

Třídní projekty si učitelky zpracovávají samy, prolínají několika předměty, ve kterých se učí děti základním výchovně vzdělávacím cílům.

Názvy celoškolských projektů

- Svatý Václave!
- Halloweenská noc – noc ve škole
- Přijede Martin na bílém koni?
- Mikuláši, sníh se práší
- Hej, Vánoce, dlouhé noce!
- Zimní radovánky aneb jedeme za sněhem (uskuteční se pouze v případě příznivých sněhových podmínek)
- Masopustní veselí
- Vítej, jaro!
- Máme rádi zvířata (Den Země)
- Už jedu!
- Já a moje tělo
- Les, já a ty

Začlenění projektové výuky do ŠVP

Výchovné a vzdělávací strategie

Využíváme různých vyučovacích metod a organizačních forem výuky, při kterých jsou vytvářeny vhodné podmínky pro skupinovou práci, dialogy, projekty, integrace výukových oblastí do praxe.

Výuka je doplňována také mnohými vzdělávacími projekty a mimoškolními akcemi tak, aby naši žáci byli skutečně součástí společenského dění.

Zaváděním nových metod, jako je skupinové a projektové vyučování, chceme vést žáky k týmové práci, vzájemné pomoci a vzájemnému respektu.

Průřezová témata

Realizujeme jejich obsah formou projektů, ve kterých musí žáci používat znalosti a dovednosti z různých vzdělávacích oborů a vhodným zakončováním do vzdělávacích předmětů.

Kompetence

Kompetence komunikativní: nabízíme žákům možnost samostatné ústní i písemné prezentace (samostatná práce, projekty, referáty, řízené diskuse, komunitní kruhy), zaváděním skupinové práce a projektové výuky vést žáky ke komunikaci ve skupině

Kompetence sociální: - pravidelně zařazujeme do výuky projekty, projektové dny, kooperativní vyučování

Kompetence pracovní: zapojujeme žáky do přípravy školních projektů

Školní projekty

Projekty dotvářejí obsah vzdělávacího procesu ročníků i celé školy. Téma projektů volí vyučující podle věkových skupin, podle náplně učiva nebo reagují na aktuální dění ve společnosti. Některé projekty jsou ročníkové, některé celoškolské. Příprava, realizace, výstupy a evaluace projektů zvyšují efektivnost vyučovacího procesu, motivují žáky a podporují spolupráci všech pedagogů a žáků. Jednotlivé projekty jsou součástí celoročního projektu.

Projektové vyučování přináší pozitivní vlivy nejen žákům, ale také učitelům. Žák i učitel získávají při projektech cenné zkušenosti. Učitelé si během projektů rozšiřují svůj repertoár vyučovacích strategií, užívají nové možnosti hodnocení a sebehodnocení. Projekty zlepšují učitelovu organizační schopnost.

Přírodověda, prvouka

Vycházky, projekty na témata z oboru, práce na referátech, práce ve skupinách, dvojicích, práce s internetem.

Matematika

Začleňujeme krátkodobé projekty, opakovací hodiny – společné vyučování ročníků na malotřídní škole, práce se stavebnicemi, geometrické projekty.

Vlastivěda

Vycházky, projekty na témata z oboru, práce na referátech. Během vyučování jsou používány mapy, časové osy a další vyučovací pomůcky. Propojení s pracovním vyučováním – výroba map, nákresů, pomůcek.

Hudební výchova, estetická výchova

V hudební výchově je využíváno metod a forem práce založené na činnosti jednotlivce i celého týmu, schopnosti prezentovat své umělecké dovednosti před kolektivem, přípravě společných projektů a návštěv kulturních akcí.

Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňují projekty. Začlenění dramatické výchovy – divadelní představení pro rodiče a veřejnost – spolupráce herců.

Český jazyk

Některá témata jsou realizována formou krátkodobých projektů – recitační projekty, společné slohové práce. Mezipředmětové vztahy s učivem z jiných oborů.

Anglický jazyk

Některá témata jsou realizována formou krátkodobých projektů. Mezipředmětové vztahy s učivem z jiných oborů, propojení především s pracovním vyučováním, začlenění dramatické výchovy.

Mediální výchova

Rozvíjí se a realizuje se při práci ve školních projektech. Žáci prezentují vlastní projekt před třídou, před porotami, před diváky.

Školní družina

Při pobytu ve školní družině žáci často spolupracují ve skupinách, probíhá mezi nimi komunikace při tvoření společných prací a při hrách. Ve skupinách jsou žáci různého věku, navzájem si pomáhají a učí se od sebe.

Pravidla pro hodnocení žáka

Hodnocení je ve všech vyučovacích předmětech prováděno standardní klasifikací. K hodnocení používáme různé formy ověřování znalostí a dovedností podle povahy předmětu (testy, skupinovou práci, ústní zkoušení, projekty, práci s PC, prezentace).

3. Charakteristika ŠVP

3. 1. Zaměření školy

Orientujeme se na žáka, respektujeme jeho osobní maximum a individuální potřeby. Chceme vytvořit žákům ve škole takové zázemí, které bude rozvíjet jejich tvořivost a

současně vybaví každého žáka všemi potřebnými kompetencemi pro jeho celoživotní vzdělávání. Zaměřujeme se na co nejaktivnější zapojení žáků do procesu učení s cílem položit základy klíčovými kompetencím neboli k schopnostem k učení, k řešení problémů, kompetencím komunikativním a sociálním. Základem školního dění je estetická a výchova, výchova k ochraně životního prostředí a jazyková výchova. Vlastní celoroční školní projekty ovlivňují vzájemné působení osobnosti učitele a osobnosti žáka. Program je orientován na žáka, respektuje jeho osobní maximum a individuální potřeby.

Cíle vzdělávacího programu

Motivovat děti pro jejich celoživotní učení.

Děti se učí vybírat si a využívat vhodné způsoby, metody a strategie pro aktivní a efektivní učení, vyhledávat a třídit informace na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívat v procesu učení a v praktickém životě, využívat informační a komunikační prostředky a technologie.

Podněcovat k tvořivému myšlení, logickému uvažování a ke schopnosti řešit problémy.

Děti se učí samostatně pozorovat a experimentovat, získané výsledky porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry pro využití v budoucnosti, uvádět věci a znalosti do souvislostí a na základě toho si vytvářet komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy, volit vhodné způsoby řešení úkolů, sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů, aplikovat osvědčené postupy při řešení obdobných nebo nových úkolů a situací.

Vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci.

Děti se učí formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu, naslouchat jiným a porozumět jim, obhajovat vlastní názor vhodnou a kultivovanou argumentací.

Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.

Děti se učí spolupracovat ve skupině při řešení daného úkolu, podílet se na utváření příjemné atmosféry, aktivně přispívat k diskusi, umět v diskusi obhajovat vlastní názor, ale i respektovat různá hlediska, zkušenosti a názor jiných.

Připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako samostatné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti.

Děti se učí mít sebevědomé vystupování, pozitivní představu o sobě samém, ale současně schopnosti vcítit se do situací ostatních a ochotně respektovat jejich přesvědčení nebo názory, řešit praktické problémy nebo situace, znát svá práva i povinnosti, schopnosti hodnotit výsledky vlastní činnosti i činnosti jiných, mimo jiné i z hlediska ochrany zdraví, životního prostředí ochrany kulturních a společenských hodnot.

Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě.

Děti se učí schopnosti ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot, vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory.

Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní i sociální zdraví a být za ně odpovědný.

Děti se učí schopnosti ochrany vlastního zdraví a zdraví ostatních, používat bezpečně materiály, nástroje a vybavení, dodržovat dohodnutá pravidla, povinnosti a závazky, rozhodovat se správně, zodpovědně a s ohledem na své zdraví i zdraví jiných, dle svých možností poskytnout účinnou pomoc v situacích ohrožujících život a zdraví.

Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi.

Děti se učí vnímat kulturní i historické dědictví a být vnímavý k tradicím a kulturním hodnotám jiných.

Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

Děti se učí využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost.

Základním cílem všech zaměstnanců školy je nejen snaha rozvíjet u žáků všeobecné znalosti, schopnosti a dovednosti a vychovat z každého žáka všestranně vzdělaného člověka, ale také nabídnout žákům pestrou škálu činností, kde mohou uplatnit svůj specifický zájem, případně talent. K tomu přizpůsobujeme výuku i mimoškolní činnost v rámci školní družiny a nabízených zájmových kroužků.

3. 2. Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovnými a vzdělávacími strategiemi utváříme a rozvíjíme klíčové kompetence našich žáků. Výchovné a vzdělávací strategie prolínají výuku ve škole na úrovni vyučovacího předmětu i výuku mimo školu.

Metody a přístupy k žákovi

Dopřát pozitivní prožitek, především rozvíjet, orientovat se na oblasti, ve kterých je dítě úspěšné – kreativita, fantazie, snaha, originalita. Častější využití názoru – náčrty, časové osy, grafy, schémata, přehledy, obrázky. Omezujeme mechanické učení bez širších souvislostí, průběžně ověřujeme správné pochopení zadání, případně dopomáháme první krok, umožňujeme alternativní formy zápisu tzn. zápis učiva je možné nahradit stručnou tištěnou verzí, kratším zápisem, kopií. Poskytujeme okamžitou zpětnou vazbu, využíváme pozitivní motivace, chválíme i za projevenou snahu, máme stanovená jasná pravidla a hranice, režim a řád, udržujeme se žákem

častý oční kontakt, často střídáme činnosti, netrestáme za projevy hyperaktivity, ale naopak umožňujeme pohybové uvolnění a relaxaci. Podněcujeme k tvořivému myšlení, vedeme žáky k otevřené komunikaci, rozvíjíme u žáků schopnost spolupracovat a respektovat druhého, dáváme žákům možnost v něčem vyniknout, žáci mají možnost pracovat samostatně i v týmu, vytváříme podmínky, aby žáci měli dostatek se aktivně podílet na vlastním vzdělávání.

3. 3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Cíl

Začlenit dítě do přirozeného prostředí školy i do širší společnosti a učit ho využívat vhodné naučené metody, způsoby učení a pomocné techniky. Máme vhodné podmínky začlenit i dítě se sociálním znevýhodněním i zdravotním omezením.

Podmínky

- ✓ shoda mezi rodinou a školou k cestě integrace
- ✓ možnost konzultace s odborníky pro další pomoc
- ✓ příprava učitele po stránce odborné i organizační

3. 3. 1. Péče o žáky s vývojovými poruchami učení

Žákům, u nichž je příslušným odborným pracovištěm diagnostikována specifická vývojová porucha učení, zajišťujeme speciální péči pedagogem s odborným zaměřením. Pozitivním přínosem naší péče je, že takoví to žáci nejsou odděleni od ostatních vrstevníků a konkrétní přístupy k žákovi jsou stanoveny v IVP, který má charakter písemné smlouvy mezi vedením školy, vyučujícím a rodiči dítěte. Všechna navrhovaná pedagogická opatření jsou vždy projednávána s rodiči žáka a jejich souhlasný či nesouhlasný názor je respektován, neboť úkolem nás všech je podpoření dítěte v možnosti být úspěšný. V naší škole každý má svou šanci, což chápeme jako nutnou podmínku pro zdravý rozvoj osobnosti.

Vzdělávací obory obsahově upravujeme tak, aby odpovídaly možnostem a schopnostem žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a aby integrace byla v zájmu dítěte.

3. 3. 2. Výuka a Inkluzivní proces

Inkludovaní žáci se účastní výuky ve stanovených předmětech, ale současně se podílejí na životě třídy a spolužáků i mimo vyučování. Integrovaní žáci mají svůj individuální vzdělávací program a je jim zajištěna speciálně pedagogická péče. Naše školní téměř rodinná atmosféra vytváří příznivé prostředí proto, aby každý žák v integračních aktivitách uplatnil nějakou ze svých dovedností a aby při společných činnostech mizely rozdíly mezi dětmi.

3. 3. 3. Hodnocení a klasifikace žáků s vývojovou poruchou učení

Pro zjišťování úrovně žakových vědomostí a dovedností volíme takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka, na něž nemá žákova porucha negativní vliv. U těchto žáků klademe důraz na ten druh písemného nebo ústního projevu, ve kterém mají předpoklady podávat lepší výkon. Při klasifikaci vycházíme z jevů, které žák zvládl, zaměřujeme se na pozitivní stránky výkonu, poradíme, jak nedostatky překonávat a snažíme se žáka stále motivovat. Hodnocení na vysvědčení má číselnou nebo slovní podobu nebo je kombinováno.

Při integraci se řídíme Metodickým pokynem MŠMT k integraci dětí a žáků a na práci s Inkludovanými žáky je možné využít zkušeností speciálního pedagoga, který je členem pedagogického sboru. *Naším úkolem je povzbuzovat a udržovat přiměřenou aktivitu žáka a nedopustit, aby se dítě naučilo něčemu špatně.*

3. 3. 4. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žák se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření § 16 odst. 9 školského zákona).

Forma vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami uskutečňujeme formou individuální inkluze do běžných tříd. Při diagnostikování speciálních vzdělávacích potřeb spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními.

3. 3. 5. Postup školy při poskytování podpůrných opatření prvního stupně – plán pedagogické podpory (PLPP)

- při zjištění obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka informuje vyučující daného předmětu třídního učitele,
- třídní učitel je zodpovědný za vytvoření plánu pedagogické podpory žáka (PLPP),
- s plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu; seznámení s PLPP jmenovaní potvrdí svým podpisem,
- poskytování podpůrných opatření prvního stupně třídní učitel ve spolupráci ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje; v případě potřeby třídní učitel PLPP průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka; nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě PLPP třídní učitel vyhodnotí,

zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů; pokud se daná opatření ukáží jako nedostatečná, třídní učitel zákonnému zástupci žáka doporučí využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení,

- pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu žáka se speciálními vzdělávacími potřebami (IVP)

- v případě, že opatření vyplývající z PLPP žáka nejsou dostačující, třídní učitel doporučí zákonnému zástupci žáka návštěvu školského poradenského zařízení,
- škola bezodkladně předá PLPP školskému poradenskému zařízení,
- pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka dle individuálního vzdělávacího plánu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu; ředitel školy žádost posoudí a v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP,
- za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědný třídní učitel; IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími příslušných předmětů, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením; IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení,
- s IVP jsou seznámeni všichni vyučující, žák a zákonný zástupce žáka,
- zákonný zástupce stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu; ostatní zúčastnění IVP podepíší,
- poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje; v případě potřeby učitel daného předmětu individuální vzdělávací plán průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka,
- školské poradenské zařízení 1 × ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu,
- pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka,
- stejný postup platí, i pokud zákonný zástupce žáka vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy.

3. 3. 6. Úprava očekávaných výstupů stanovených ŠVP

Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah, tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP.

To umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva.

K úpravám vzdělávacích obsahů stanovených v ŠVP dochází v IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením). Části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů lze nahradit jinými vzdělávacími obsahy nebo celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru lze nahradit obsahem jiného vzdělávacího oboru, který lépe vyhovuje jejich vzdělávacím možnostem.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření je uvedena v příloze 3.

V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) a čtvrtého stupně lze v souvislosti s náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů). Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována do IVP na doporučení ŠPZ speciálně pedagogická a pedagogická intervence.

Počet vyučovacích hodin předmětů speciálně pedagogické péče je v závislosti na stupni podpory stanoven v Příloze vyhlášky č. 27/2016 Sb. Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována z disponibilní časové dotace. Při vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením je třeba zohledňovat jejich specifika: problémy v učení – čtení, psaní, počítání; nepřesné vnímání času; obtížné rozlišování podstatného a podružného; neschopnost pracovat s abstrakcí; snížená možnost učit se na základě zkušenosti, pracovat se změnou; problémy s technikou učení; problémy s porozuměním významu slov; krátkodobá paměť neumožňující dobré fungování pracovní paměti, malá představitivost; nedostatečná jazyková způsobilost, nižší schopnost číst a pamatovat si čtené, řešit problémy a vnímat souvislosti.

Mezi podpůrná opatření, která se kromě běžných pedagogických opatření ve vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením osvědčují, patří například posilování kognitivních schopností s využitím dynamických a tréninkových postupů, intervence s využitím specifických, speciálně pedagogických metodik a rozvojových materiálů; pravidelné a systematické doučování ve škole, podpora přípravy na školu v rodině, podpora osvojování jazykových dovedností, podpora poskytovaná v součinnosti asistenta pedagoga.

Specifikace provádění podpůrných opatření

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

Metody výuky (pedagogické postupy)

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků,
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi,
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu,
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů,
- podpora poznávacích procesů žáka (osvojování učiva, rozvoj myšlení, pozornosti, paměti),
- respektování míry nadání žáka a jeho specifika,
- orientace na rozvíjení informačně receptivních metod zaměřených na rozvoj vnímání, na práci s textem a obrazem,
- orientace na reproduktivní metody upevňující zapamatování, které vedou k osvojování vědomostí a dovedností pomocí opakování a procvičování,
- individualizace výuky (zohledňování individuálních potřeb žáka, respektování pracovních specifík žáka, stylů učení, doplňující výklad nebo procvičování, nastavení dílčích cílů tak, aby žák mohl prožívat úspěch, opakované vracení se ke klíčovým pojmům a dovednostem aj.)
- respektování pracovního tempa žáka, stanovení odlišných časových limitů pro plnění úkolů
- zadávání domácích úkolů zohledňuje možnosti žáka a podmínky, které má žák k jejich plnění
- zohledňování sociálního statusu a vztahových sítí žáka a prostředí, ze kterých žák přichází do školy
- intervence na podporu oslabených nebo nefunkčních dovedností a kompetencí žáka.

Organizace výuky

- střídání forem a činností během výuky,
- u mladších žáků využívání skupinové výuky,
- postupný přechod k systému kooperativní výuky,
- v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka,

- změna zasedacího pořádku či uspořádání třídy v rámci vyučovací jednotky a se zřetelem k charakteru výuky a potřebám žáků,
- nabídka volnočasových aktivit (ve škole) a podpora rozvoje zájmů žáka,
- organizační podpora mimoškolního vzdělávání, včetně odborných exkurzí.

Hodnocení žáka

- využívání různých forem hodnocení žáka,
- hodnocení vychází ze zjištěných specifík žáka (např. neznalost vyučovacího jazyka),
- práce s kritérii hodnocení v závislosti na charakteru žákova problému, s důrazem na podporu rozvoje dovedností a vědomostí žáka,
- podpora autonomního hodnocení (sebehodnocení),
- zohlednění sociálního kontextu hodnocení, hodnocení směřuje nejen k vyhodnocení úspěšnosti žákova učení, ale také k posílení jeho motivace pro vzdělávání,
- z hodnocení jsou zřejmé konkrétní individuálně specifické podoby činnosti vyžadované po žákovi, jsou jasně a srozumitelně formulována hodnotící kritéria,
- formativní hodnocení směřuje k zpětnovazební podpoře efektivního učení žáka a je pro něj informativní a korektivní,
- celkové hodnocení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami zohledňuje jak omezení žáka, tak zejména jeho pokroky ve vzdělání.

3. 3. 7. Zásady práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

- seznámení všech pedagogů, ale i spolužáků, s daným postižením žáka,
- respektování zvláštností a možností žáka,
- vysvětlení vyučujícím způsoby hodnocení žáka a možnostmi úlev,
- utvoření optimálního pracovního prostředí včetně vstřícné přátelské atmosféry,
- možnosti kompenzování jinými činnostmi, kde dítě může být úspěšné,
- v případě dlouhodobé nemoci konzultování a vytvoření individuálního vzdělávacího plánu,
- kladení reálných cílů, postupné zvyšování nároků,
- podporování snahy, pochválení při sebemenším zlepšení výkonu, nedostatky neporovnávat s ostatními,
- navození příjemné a soustředěné atmosféry při práci,
- nutnost spolupráce s rodiči,
- vyhledávání činností, ve kterých může být žák úspěšný,
- dodržení častých přestávek, střídání pracovního tempa.

Zapojení dalších osob a subjektů

Při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je nutná spolupráce školy, žáka, jeho zákonného zástupce a školského poradenského zařízení (ŠPZ).

Poradenskou podporu těmto žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogům zajišťuje školní poradenské pracoviště, které tvoří:

- ✓ školní metodik prevence
- ✓ třídní učitelé

3. 4. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory:

PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci ředitele školy. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Ředitel školy stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení individuálního vzdělávacího plánu:

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s ředitelem školy a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči žáka. Při sestavování IVP se řídíme § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavní IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

Pravidla pro zapojení dalších subjektů:

Škola spolupracuje s PPP v Trutnově. Pracovníci tohoto zařízení poskytují konzultace dle potřeby. Minimálně 1 ročně navštěvují naši školu.

Specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu nadaných a mimořádně nadaných žáků:

Na základě žádosti zákonných zástupců dítěte a doporučení školského poradenského

zařízení a lékaře může být dítě přijato k plnění povinné školní docházky předčasně. V naší málotřídní škole je možné, aby se žák mimořádně nadaný účastnil na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšším ročníku. K tomuto opatření je potřeba doporučení školského poradenského zařízení a žádost zákonných zástupců žáka. Vše musí být rozpracováno v IVP žáka.

U žáků mimořádně nadaných je možné jim zadávat specifické úkoly a projekty, které budou dále rozvíjet jejich nadání.

3. 5. Průřezová témata

3. 5. 1. Školní vzdělávací plán Osobnostní a sociální výchovy

3. 5. 1. 1. Charakteristika průřezového tématu

Výchova a vzdělávání jsou v rámci průřezového tématu zaměřeny na praktické využití v běžném životě. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet si praktické životní dovednosti s ohledem na jeho individuální potřeby a zvláštnosti, pomáhat mu hledat si vlastní životní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému a k ostatním lidem a světu.

3. 5. 1. 2. Osobnostní a sociální výchova

Zasahuje do všech vzdělávacích oblastí, ale nejužší vztah má k předmětu Jazyk a jazyková komunikace, neboť se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci mezi lidmi. Ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět ho lze využít v tématech směřujících ksebepoznání, psychohygieně, mezilidským vztahům. Vzdělávací oblast Umění a kultura se týká hlavně smyslového vnímání, utváření estetiky chování, mezilidských vztahů a chápání umění jako prostředku sebevyjádření a komunikace s okolím. Ve vzdělávací oblasti Člověk a svět práce přispívá ke zdokonalování dovedností týkajících se spolupráce a komunikace v týmu v různých pracovních situacích.

3. 5. 1. 3. Klíčové kompetence, které se v rámci tohoto plánu naplňují

1. Kompetence k učení

- a) Žák se učí vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení je využívá v praktickém životě.
- b) Operuje s obecně užívanými termíny, uvádí věci do souvislostí.
- c) Samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje, vyvozuje závěry.

2. Kompetence k řešení problémů

- a) Žák se učí vnímat, rozpoznat a pochopit problém, přemýšlet o příčinách, hledat a plánovat řešení.

- b) Vyhledává informace potřebné k řešení problémů, nedá se odradit případným nezdarem.
- c) Kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, která si je schopen obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí.

3. Kompetence komunikativní

- a) Žák se učí formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně v písemném i ústním projevu.
- b) Naslouchá promluvám druhých lidí, snaží se jim porozumět, vhodně reaguje, diskutuje, argumentuje.
- c) Využívá informační komunikační prostředky a technologie pro kvalitní komunikaci s okolním světem.
- d) Získané komunikativní dovednosti využívá ke spolupráci a soužití s ostatními lidmi.

4. Kompetence sociální a personální

- a) Žák se učí spoluvytvářet příjemnou atmosféru v týmu, přispívá svou ohleduplností k upevnování dobrých vztahů, umí požádat o pomoc i ji poskytnout.
- b) Přispívá k diskusi, chápe potřebu efektivně spolupracovat, respektuje různá hlediska a čerpá z nich poučení.
- c) Řídí své jednání tak, aby dosáhl sebeúcty a uspokojení.

5. Kompetence občanské

- a) Žák se učí odpovědně rozhodovat podle daných situací, umí se zodpovědně zachovat i v krizových situacích, umí poskytnout účinnou pomoc.
- b) Chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, rozhoduje v zájmu zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

6. Kompetence pracovní

- a) Žák se učí přistupovat k pracovním výsledkům nejen z hlediska kvality a užitečnosti, ale i z hlediska ochrany zdraví, ochrany životního prostředí a ochrany kulturních hodnot.
- b) Svě znalosti a dovednosti využívá i v zájmu své vlastní přípravy na budoucnost.

3. 5. 1. 4. *Prostor pro Osobnostní a sociální výchovu*

Žáci budou pracovat na uvedených tématech pod vedením jednotlivých vyučujících v jednotlivých předmětech, případně v předmětových blocích, v třídních projektech, témata je možné zpracovat formou slohů, dokumentace, dramatizací, projektů, výtvarných vyjádření, tvůrčích dílen...

3. 5. 1. 5. Celoškolní aktivity

Mikuláš, sníš se práší

Přijede Martin na bílém koni?

Já a moje tělo

Už jedu!

Učivo	Realizace	Ročník, předměty	Kompetence (viz výše)	Doporučené hry, metody
<p>Osobnostní rozvoj:</p> <p>a) Rozvoj schopností poznávání (smyslové vnímání, pozornost, soustředění, paměť, řešení problémů, dovednosti pro učení)</p> <p>b) Sebepoznání a sebepojetí (já a ti druzí – jako zdroj informací o sobě, moje tělo, moje psychika, vztahy k druhým lidem, zdravé a vyrovnané sebepojetí)</p> <p>c) Seberegulace a sebeorganizace (sebekontrola, sebeovládání, cvičení vůle, organizace vlastního času, plánování učení, osobní cíle a cesta k nim)</p> <p>d) Psychohygienu</p> <p>e) Kreativitu</p>	Integrace do předmětů	<p>1. – 3. roč. Vv, Pv, Hv, Čj, Prv,</p> <p>4. – 5. roč.-Vv, Pv, Hv, Čj, PŘ, VI,</p> <p>1. – 3. roč. Vv, Pv, Čj,</p> <p>4. – 5. roč. Vv, Pv, Hv, Čj, PŘ, VI,</p> <p>1. – 5. roč. všechny předměty</p> <p>1. – 5. roč. Čj, Vv, Pv, Hv, M,</p> <p>1. – 5. roč. Čj Vv, Pv, Hv, Prv,</p>	1a, 1b, 1c, 2c, 3a, 3b, 3d, 4a, 4b, 4c, 5a, 5b, 6a, 6b	Dramatizace, čtení knih, diskuse, besedy, pracovní listy, výzkumy, motivační hry, skupinové práce
<p>Sociální rozvoj:</p> <p>a) poznávání lidí (poznávání ve skupině, pozornost k shodám a odlišnostem)</p> <p>b) Mezilidské vztahy (empatie, vzájemné chování, péče o dobré vztahy, pomoc, pravda a lež)</p> <p>c) komunikace (v různých situacích, různými prostředky, řeč těla, zvuků, předmětů, prostředí, vzájemné naslouchání)</p> <p>d) kooperace a kompetice (dovednost ustoupit, navazovat na druhé, soutěže, zvládnutí společných situací)</p>	Integrace do předmětů	<p>1. – 5. roč. všechny předměty</p> <p>1. – 5. roč. všechny předměty</p> <p>1. – 5. roč. všechny předměty</p> <p>3. – 5. roč. všechny předměty</p>	1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 3a, 3b, 3c, 3d, 4a, 4b, 4c, 5a, 5b, 6a, 6b, 1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 3a, 3b, 3d, 4a, 4b, 4c, 5a, 6b	Dramatizace, besedy, pracovní listy, hry (kruh důvěry, setkání), práce ve skupinách,

<p>Morální rozvoj:</p> <p>a) řešení problémů a rozhodovací dovednosti (rozhodování v různých typech problémů a soc. rolí)</p> <p>b) Hodnoty, postoje, praktická etika (vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, respektování, dovednost rozhodování)</p>	<p>Integrace do předmětů</p>	<p>3. – 5. roč. M, Čj, Prv, PŘ, VI, Vv, Pv 1. – 5. roč. všechny předměty</p>	<p>1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 3a, 3b, 3c, 3d, 4a, 4b, 4c, 5a, 5b, 6a, 6b</p>	<p>Dramatizace, diskuse, skupinové práce, problémové vyučování</p>
---	------------------------------	--	---	--

Tabulka č. 1: OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

3. 5. 2. Výchova demokratického občana

3. 5. 2. 1. Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Výchova demokratického občana má vybavit žáka základní úrovní občanské gramotnosti (způsobilost orientovat se v problémech a konfliktech otevřené, demokratické společnosti – s ohledem na věkové zvláštnosti a možnosti žáků). Má pomáhat žákovi konstruktivně řešit problémy při zachování si lidské důstojnosti, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, s vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností s uplatňováním zásad slušné komunikace.

3. 5. 2. 2. Výchova demokratického občana

Průřezové téma se uplatní ve vytváření celkového klimatu školy, jednotlivých tříd a skupin.

3. 5. 2. 3. Klíčové kompetence, které se v rámci tohoto plánu naplňují

1. Kompetence k učení

- d) Žák se učí vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení je využívá v praktickém životě.
- e) Operuje s obecně užívanými termíny, uvádí věci do souvislostí.
- f) Samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje, vyvozuje závěry.

2. Kompetence k řešení problémů

- d) Žák se učí vnímat, rozpoznat a pochopit problém, přemýšlet o příčinách, hledat a plánovat řešení.
- e) Vyhledává informace potřebné k řešení problémů, nedá se odradit případným nezdarem.
- f) Kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, která si je schopen obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí.

3. Kompetence komunikativní

- e) Žák se učí formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně v písemném i ústním projevu.
- f) Naslouchá promluvám druhých lidí, snaží se jim porozumět, vhodně reaguje, diskutuje, argumentuje.
- g) Využívá informační komunikační prostředky a technologie pro kvalitní komunikaci s okolním světem.
- h) Získané komunikativní dovednosti využívá ke spolupráci a soužití s ostatními lidmi.

4. Kompetence sociální a personální

- d) Žák se učí spoluvytvářet příjemnou atmosféru v týmu, přispívá svou ohleduplností k upevňování dobrých vztahů, umí požádat o pomoc i ji poskytnout.
- e) Přispívá k diskusi, chápe potřebu efektivně spolupracovat, respektuje různá hlediska a čerpá z nich poučení.
- f) Řídí své jednání tak, aby dosáhl sebeúcty a uspokojení.

5. Kompetence občanské

- c) Žák se učí odpovědně rozhodovat podle daných situací, umí se zodpovědně zachovat i v krizových situacích, umí poskytnout účinnou pomoc.
- d) Chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, rozhoduje v zájmu zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

6. Kompetence pracovní

- c) Žák se učí přistupovat k pracovním výsledkům nejen z hlediska kvality a užitečnosti, ale i z hlediska ochrany zdraví, ochrany životního prostředí a ochrany kulturních hodnot.
- d) Své znalosti a dovednosti využívá i v zájmu své vlastní přípravy na budoucnost.

3. 5. 2. 4. *Prostor pro Výchovu demokratického občana*

Žáci budou pracovat na uvedených tématech pod vedením jednotlivých vyučujících v jednotlivých předmětech, případně v předmětových blocích, v třídních projektech, ve školní družině a v MŠ. Daná témata je možno zpracovat formou slohů, dokumentace, projektů, výtvarných vyjádření, dramatizací, skupinových činností, problémového vyučování.

3. 5. 2. 5. *Celoškolní aktivity*

Svatý Václave

Já a moje tělo

Les, já a ty

Učivo	Realizace	Ročník, předměty	Kompetence (viz výše)	Doporučené hry, metody
Občanská společnost a škola: a) Škola jako model otevřeného partnerství a demokratická atmosféra (pravidla, hodnoty, způsob prosazování) b) Spolupráce s OÚ	Integrací do předmětů 1 projekt ročně v rámci celoroční motivace školy	3. – 5. roč. Prv, VI, PŘ. 1. – 5. r. všechny předměty	1a, 1b, 1c, 2c, 3a, 3b, 3d, 4a, 4b, 4c, 5a, 5b, 6a, 6b	Dramatizace, čtení knih, diskuse, besedy, pracovní listy, výzkumy, motivační hry, skupinové práce
Občan, občanská společnost a stát: a) občan jako odpovědný člen společnosti (práva a povinnosti, odpovědnost za své činy) b) Právo, spravedlnost, různorodost vztah k c) jiným, komunikace, spolupráce, nedorozumění – zdroj konfliktu	Integrace do předmětů	3. – 5. roč. Prv, VI, PŘ 1. – 5. roč všechny předměty	1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 3a, 3b, 3d, 4a, 4b, 4c, 5a, 6b	Dramatizace, besedy, pracovní listy, hry (kruh důvěry, setkání), práce ve skupinách,
Formy participace občanů v politickém státě: a) demokratické volby b) obec jako základní jednotka samosprávy státu c) společenské organizace a hnutí d) (zájmové kroužky, hasiči...)	Integrace do předmětů	2. – 5. roč. Prv, VI, PŘ, VV 3. – 5. roč. Prv, VI, PŘ 1. – 5. roč. Prv, VI	1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 3a, 3b, 3c, 3d, 4a, 4b, 4c, 5a, 5b, 6a, 6b	Dramatizace, diskuse, skupinové práce, problémové vyučování
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování: a) Demokracie – protiváha diktatury a anarchie b) Principy fungování demokracie (řád, spravedlnost, zákon, morálka)		1. – 5. roč. Prv, VI 1. – 5. roč. všechny předměty	1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 3a, 3b, 3c, 3d, 4a, 4b, 4c, 5a, 5b, 6a, 6b	Dramatizace, diskuse, skupinové práce, problémové vyučování

TABULKA Č. 2: VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO ČLOVĚKA

3. 5. 3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

3. 5. 3. 1. Charakteristika průřezového tématu

Tato výchova podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění mezi lidmi, národy. Podstatou je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností. Jejím úkolem je rozvíjet vědomí evropské identity při respektování identity národní.

3. 5. 3. 2. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Průřezové téma se uplatní ve všech vzdělávacích oblastech, neboť prohlubuje poznatky žáků ve většině probíraných předmětů.

3. 5. 3. 3. Klíčové kompetence, které se v rámci tohoto plánu naplňují

1. Kompetence k učení

- a) Žák se učí vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení je využívá v praktickém životě.
- b) Operuje s obecně užívanými termíny, uvádí věci do souvislostí.
- c) Samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje, vyvozuje závěry.

2. Kompetence k řešení problémů

- a) Žák se učí vnímat, rozpoznat a pochopit problém, přemýšlet o příčinách, hledat a plánovat řešení.
- b) Vyhledává informace potřebné k řešení problémů, nedá se odradit případným nezdarem.
- c) Kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, která si je schopen obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí.

3. Kompetence komunikativní

- a) Žák se učí formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně v písemném i ústním projevu.
- b) Naslouchá promluvám druhých lidí, snaží se jim porozumět, vhodně reaguje, diskutuje, argumentuje.
- c) Využívá informační komunikační prostředky a technologie pro kvalitní komunikaci s okolním světem.
- d) Získané komunikativní dovednosti využívá ke spolupráci a soužití s ostatními lidmi.

4. Kompetence sociální a personální

- a) Žák se učí spoluvytvářet příjemnou atmosféru v týmu, přispívá svou ohleduplností k upevnování dobrých vztahů, umí požádat o pomoc i ji poskytnout.
- b) Přispívá k diskusi, chápe potřebu efektivně spolupracovat, respektuje různá hlediska a čerpá z nich poučení.
- c) Řídí své jednání tak, aby dosáhl sebeúcty a uspokojení.

5. Kompetence občanské

- a) Žák se učí odpovědně rozhodovat podle daných situací, umí se zodpovědně zachovat i v krizových situacích, umí poskytnout účinnou pomoc.
- b) Chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, rozhoduje v zájmu zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

6. Kompetence pracovní

- a) Žák se učí přistupovat k pracovním výsledkům nejen z hlediska kvality a užitečnosti, ale i z hlediska ochrany zdraví, ochrany životního prostředí a ochrany kulturních hodnot.
- b) Své znalosti a dovednosti využívá i v zájmu své vlastní přípravy na budoucnost.

3. 5. 3. 4. *Prostor pro Výchovu demokratického občana*

Žáci budou pracovat na uvedených tématech pod vedením jednotlivých vyučujících v jednotlivých předmětech, případně v předmětových blocích, ve školní družině. Daná témata je možno zpracovat formou slohů, dokumentace, projektů, výtvarných vyjádření, dramatizací, skupinových činností, problémového vyučování.

3. 5. 3. 5. *Celoškolní aktivity*

Svatý Václave

Les, já a ty

Učivo	Realizace	Ročník, předměty	Kompetence (viz výše)	Doporučené hry, metody
Evropa a svět nás zajímá a) zážitky z ciziny, pohlednice b) naši sousedé v Evropě c) zvyky a tradice jiných zemí d) život dětí jinde (mezinárodní organizace, které přispívají k řešení problémů dětí)	Integrací do předmětů projekt	1. – 5. roč. Prv, Čj, Aj, 4. – 5. roč. VI 1. – 5. roč. Prv, VI, Aj 1. – 5. roč. projekt	1a, 1b, 1c, 2c, 3a, 3b, 3d, 4a, 4b, 4c, 5a, 5b, 6a, 6b	Dramatizace, čtení knih, diskuse, besedy, pracovní listy, motivační hry, skupinové práce

<p>Objevujeme Evropu a svět</p> <p>a) Naše vlast v Evropě b) státní a evropské symboly c) Život Evropanů, školy</p>	<p>Integrací do předmětů projekt</p>	<p>4 – 5. roč. VI, Aj 3. – 5. roč. Prv, VI, Aj 1. – 5. roč. projekt</p>	<p>1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 3a, 3b, 3d, 4a, 4b, 4c, 5a, 6b</p>	<p>Dramatizace, besedy, pracovní listy, hry (kruh důvěry, setkání), práce ve skupinách</p>
<p>Jsme Evropané</p> <p>a) Kořeny evropské civilizace b) Co Evropu spojuje a co rozděluje c) Evropská unie</p>		<p>3. – 5. roč. projekt 4. – 5. roč. VI</p>	<p>1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 3a, 3b, 3c, 3d, 4a, 4b, 4c, 5a, 5b, 6a, 6b</p>	<p>Dramatizace, diskuse, skupinové práce, problémové vyučování</p>

TABULKA Č. 3: PLÁN VÝCHOVY K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

3. 5. 4. Multikulturní výchova

3. 5. 4. 1. Charakteristika průřezového tématu

Seznamuje žáky s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami.

Umožňuje poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění různým kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování sociokulturní rozmanitosti.

3. 5. 4. 2. Multikulturní výchova

Průřezové téma učí žáky žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat v nich svá práva a respektovat práva druhých. Vzájemný respekt, porozumění a tolerance na základě porozumění by měly být součástí veškeré komunikace ve škole.

3. 5. 4. 3. Klíčové kompetence, které se v rámci tohoto plánu naplňují

1. Kompetence k učení

- Žák se učí vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení je využívá v praktickém životě.
- Operuje s obecně užívanými termíny, uvádí věci do souvislostí.
- Samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje, vyvozuje závěry.

2. Kompetence k řešení problémů

- Žák se učí vnímat, rozpoznat a pochopit problém, přemýšlet o příčinách, hledat a plánovat řešení.
- Vyhledává informace potřebné k řešení problémů, nedá se odradit případným nezdarem.
- Kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, která si je schopen obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí.

3. Kompetence komunikativní

- a) Žák se učí formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně v písemném i ústním projevu.
- b) Naslouchá promluvám druhých lidí, snaží se jim porozumět, vhodně reaguje, diskutuje, argumentuje.
- c) Využívá informační komunikační prostředky a technologie pro kvalitní komunikaci s okolním světem.
- d) Získané komunikativní dovednosti využívá ke spolupráci a soužití s ostatními lidmi.

4. Kompetence sociální a personální

- a) Žák se učí spoluvytvářet příjemnou atmosféru v týmu, přispívá svou ohleduplností k upevnování dobrých vztahů, umí požádat o pomoc i ji poskytnout.
- b) Přispívá k diskusi, chápe potřebu efektivně spolupracovat, respektuje různá hlediska a čerpá z nich poučení.
- c) Řídí své jednání tak, aby dosáhl sebeúcty a uspokojení.

5. Kompetence občanské

- c) Žák se učí odpovědně rozhodovat podle daných situací, umí se zodpovědně zachovat i v krizových situacích, umí poskytnout účinnou pomoc.
- d) Chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, rozhoduje v zájmu zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

6. Kompetence pracovní

- c) Žák se učí přistupovat k pracovním výsledkům nejen z hlediska kvality a užitečnosti, ale i z hlediska ochrany zdraví, ochrany životního prostředí a ochrany kulturních hodnot.
- d) Své znalosti a dovednosti využívá i v zájmu své vlastní přípravy na budoucnost.

3. 5. 4. 4. *Prostor pro Multikulturní výchovu na škole*

Žáci budou pracovat na uvedených tématech pod vedením jednotlivých vyučujících v jednotlivých předmětech (VI, Prv, Př...), případně v předmětových blocích, ve školní družině. Daná témata je možno zpracovat formou slohů, dokumentace, projektů, výtvarných vyjádření, dramatizací, skupinových činností, problémového vyučování.

3. 5. 4. 5. *Celoškolní aktivity*

Hej, Vánoce, dlouhé noce!

Vítej, jaro!

Učivo	Realizace	Ročník, předměty	Kompetence (viz výše)	Doporučené hry, metody
Kulturní diference a) jedinečnost každého člověka b) jednota tělesné a duševní stránky c) respektování zvláštností různých etnik	Integrace do předmětů	1. – 5. roč. Prv, PŘ,	1a, 1b, 1c, 2c, 3a, 3b, 3d, 4a, 4b, 4c, 5a, 5b, 6a, 6b	
Lidské vztahy a) právo všech lidí žít společně b) tolerance c) důležitost integrace jedince ve skupinách d) empatie a solidarita	Integrace do předmětů	3. – 5. roč. Prv, VI, 1. – 5. roč. ve všech předmětech	1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 3a, 3b, 3d, 4a, 4b, 4c, 5a, 6b	
Etnický původ a) rovnocennost všech etnických skupin b) národnostní menšiny c) rasová nesnášenlivost	Integrace do předmětů	4. 5. roč. VI, 1. – 5. roč. Prv, VI	1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 3a, 3b, 3c, 3d, 4a, 4b, 4c, 5a, 5b, 6a, 6b	
Multikultura a) význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání	Integrace do předmětů	2. – 5. roč. VI, A, J		
Princip sociálního smíru a solidarity aktivní spolupodílení dle svých možností na nekonfliktním životě multikulturní společnosti	Integrace do předmětů	1. – 5. roč. ve všech předmětech		Skupinová práce, práce ve dvojicích

TABULKA Č. 4: ŠKOLNÍ PLÁN MULTIKULTURNÍ VÝCHOVY

3. 5. 5. Environmentální výchova

3. 5. 5. 1. Charakteristika průřezového tématu

Výchova a vzdělávání jsou v rámci průřezového tématu zaměřeny na celé životní prostředí (přírodní i umělé), mají vést dítě k pochopení vztahů člověka k životnímu prostředí a naučit ho zodpovědnému přístupu k jednání jednotlivce i společnosti a postupnému přechodu k udržitelnému způsobu života.

Environmentální výchova zasahuje do většiny vzdělávacích oblastí. Má rozvíjet u žáků zájem, cítění, znalosti, postoje a dovednosti ve vztahu k životnímu prostředí a ve vztahu k ostatním obyvatelům planety. (Nejde zde pouze o výuku ekologie jako vědního oboru.)

3. 5. 5. 2. Cíl Environmentální výchovy

Vést žáky k aktivní účasti na ochraně a utváření životního prostředí (včetně mezilidských vztahů), vést k pochopení zdravého životního stylu a vytváření hodnotové orientace žáků v zájmu udržitelného rozvoje lidské civilizace.

3. 5. 4. 3. Klíčové kompetence, které se v rámci tohoto plánu naplňují

1. Kompetence k učení

- a) Žák se učí vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení je využívá v praktickém životě.
- b) Operuje s obecně užívanými termíny, uvádí věci do souvislostí.
- c) Samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje, vyvozuje závěry.

2. Kompetence k řešení problémů

- a) Žák se učí vnímat, rozpoznat a pochopit problém, přemýšlet o příčinách, hledat a plánovat řešení.
- b) Vyhledává informace potřebné k řešení problémů, nedá se odradit případným nezdarem.
- c) Kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, která si je schopen obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí.

3. Kompetence komunikativní

- a) Žák se učí formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně v písemném i ústním projevu.
- b) Naslouchá promluvám druhých lidí, snaží se jim porozumět, vhodně reaguje, diskutuje, argumentuje.
- c) Využívá informační komunikační prostředky a technologie pro kvalitní komunikaci s okolním světem.
- d) Získané komunikativní dovednosti využívá ke spolupráci a soužití s ostatními lidmi.

4. Kompetence sociální a personální

- a) Žák se učí spoluvytvářet příjemnou atmosféru v týmu, přispívá svou ohleduplností k upevnování dobrých vztahů, umí požádat o pomoc i ji poskytnout.
- b) Přispívá k diskusi, chápe potřebu efektivně spolupracovat, respektuje různá hlediska a čerpá z nich poučení.
- c) Řídí své jednání tak, aby dosáhl sebeúcty a uspokojení.

5. Kompetence občanské

- a) Žák se učí odpovědně rozhodovat podle daných situací, umí se zodpovědně zachovat i v krizových situacích, umí poskytnout účinnou pomoc.
- b) Chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, rozhoduje v zájmu zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

6. Kompetence pracovní

- a) Žák se učí přistupovat k pracovním výsledkům nejen z hlediska kvality a užitečnosti, ale i z hlediska ochrany zdraví, ochrany životního prostředí a ochrany kulturních hodnot.
- b) Své znalosti a dovednosti využívá i v zájmu své vlastní přípravy na budoucnost.

3. 5. 5. 4. *Prostor pro Environmentální výchovu*

Žáci budou pracovat na uvedených tématech pod vedením jednotlivých vyučujících v jednotlivých předmětech, případně v předmětových blocích, ve školní družině. Ekologická témata je možné zpracovat formou slohů, dokumentace, vycházek, exkurzí, projektů, výtvarných vyjádření, práce pro přírodu.

3. 5. 5. 5. *Celoškolní aktivity*

Les, já a ty

Den Země

Já a moje tělo

- Šetření spotřebním materiálem (sešity, papíry, psací a malířské potřeby)
- Používání přednostně materiálů z recyklovaných surovin (papíry, sešity) a odpovědného hodnocení při výběru zboží (výroba, obal)
- Šetření energií (izolace, el. spotřebiče, doprava)
- Třídění a sběry odpadu
- Sběr kaštanů a léčivek
- Den Země, Čarodějnice
- Hrabání listí – kompost
- Propagace problematiky na veřejnosti
- Dopravní soutěž
- Péče o prostředí ve škole + klima školy

Učivo	Realizace	Ročník, předměty	Kompetence (viz výše)	Doporučené hry, metody
Ekosystémy – les, pole, voda, Les, voda, pole, moře, deštné pralesy, města x vesnice, kulturní krajina	Integrací do předmětů, za rok 2 projekty: celá škola	1. – 2 roč. Prv, Čj, Vv, Pv, 3. – 5. roč. Čj, Vv, Vv, Pv, 3. – 5. roč. Vv, Pj, Vv, Pv, Čj	1a, 1b, 1c, 2a, 2b2c, 3a, 3b, 3d, 4b, 4c, 5a, 5b, 6a6b	Vycházky, exkurze, výlety, pokusy, vyhledávání – výzkumy, encyklopedie, internet, tisk, modely, plány, diskuse, besedy, hry, pracovní listy (potravní řetězec, kukačky, mraveniště...)

<p>Základní podmínky života: základní pojmy Látky kolem nás – potřeby člověka Podmínky života na Zemi – pro člověka, pro ostatní organismy, Ohrožování životního prostředí lidmi, energie, přírodní zdroje – udržitelnost rozvoje ČR, Evropa, svět, podnebné pásy</p>	<p>Integrace do předmětů, 1 projekt celá škola, ost. po ročnících</p>	<p>1. – 2. roč. Prv, Čj, Vv, Pv, 3. roč. Prv, Čj, Vv, Pv, 4. a 5. roč. VI, PŘ, Čj, M, Vv, Pv, Hv</p>	<p>1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 3a, 3b, 3c, 3d, 4b, 4c, 5a, 5b, 6a, 6b</p>	<p>Co potřebuje rostlina – hra, Další rok-hra, Co je třeba k životu, encyklopedie, internet, tisk, pokusy s rostlinami, žížalí farma</p>
<p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí: Moje prostředí – místo doma, ve škole, venku, v rodině, mezi lidmi, doprava Zemědělství, průmysl, odpady, obaly-nákupy, změny v krajině, doprava, ochrana přírody, moje místo na Zemi – i já mohu pomoci</p>	<p>Integrace do předmětů, Za rok 4 projekty celá škola</p>	<p>1. – 3. roč. Prv, Čj, Vv, Pv 3. – 5. roč. PŘ, VI, M, Čj, Vv, Pv, 4. – 5. roč. VI, PŘ, M, Čj, Vv, Pv</p>	<p>1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 3a, 3b, 3c, 3d, 4b, 4c, 5a, 5b, 6a, 6b</p>	<p>Video, internet, tisk, hra na třídění odpadů (domino, pexesa), dopravní prostředek,</p>
<p>Vztah člověka k prostředí Naše obec, denní režim, moje zdraví, Moje Země, má vlast, region, obec – podmínky, problémy, řešení, náš životní styl, zdravé prostředí</p>	<p>Integrace do předmětů, projekty po třídách</p>	<p>1. – 2. roč. Prv, Čj, Vv, Pv, 3. – 5. roč. VI, PŘ, Pv, 3. – 5. roč. VI, PŘ, Pv</p>	<p>1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 3a, 3b, 3c, 3d, 4b, 4c, 5a, 5b, 6a, 6b</p>	<p>Hra na zastupitele, modely, Hra dálnice, video, encyklopedie, internet, počítačové programy</p>

TABULKA Č. 5: ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY

3. 5. 6. Mediální výchova

3. 5. 6. 1. Charakteristika průřezového tématu

Seznamuje žáky se základními poznatky a dovednostmi mediální komunikace a práce s médii. Média představují významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků pro stále větší okruh příjemců, proto je nutné, aby s nimi žáci uměli pracovat, vyhodnocovat je a využívat. Dále se jedná o schopnost analyzovat mediální sdělení, posoudit jejich věrohodnost, orientovat se v jejich obsazích.

3. 5. 6. 2. Mediální výchova

Průřezové téma učí žáky vytvářet si kritický odstup od mediálních sdělení a zároveň na schopnost interpretovat mediální sdělení z hlediska jeho informační kvality. Na1. stupni se uplatňuje hlavně v návaznosti na téma Jazyk a jazyková komunikace, kdy žáci vnímají mluvený a psaný projev, pravidla veřejné komunikace, dialogu, argumentace.

3. 5. 4. 3. Klíčové kompetence, které se v rámci tohoto plánu naplňují

1. Kompetence k učení

- a) Žák se učí vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení je využívá v praktickém životě.
- b) Operuje s obecně užívanými termíny, uvádí věci do souvislostí.
- c) Samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje, vyvozuje závěry.

2. Kompetence k řešení problémů

- a) Žák se učí vnímat, rozpoznat a pochopit problém, přemýšlet o příčinách, hledat a plánovat řešení.
- b) Vyhledává informace potřebné k řešení problémů, nedá se odradit případným nezdarem.
- c) Kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, která si je schopen obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí.

3. Kompetence komunikativní

- a) Žák se učí formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně v písemném i ústním projevu.
- b) Naslouchá promluvám druhých lidí, snaží se jim porozumět, vhodně reaguje, diskutuje, argumentuje.
- c) Využívá informační komunikační prostředky a technologie pro kvalitní komunikaci s okolním světem.
- d) Získané komunikativní dovednosti využívá ke spolupráci a soužití s ostatními lidmi.

4. Kompetence sociální a personální

- a) Žák se učí spoluvytvářet příjemnou atmosféru v týmu, přispívá svou ohleduplností k upevnování dobrých vztahů, umí požádat o pomoc i ji poskytnout.
- b) Přispívá k diskusi, chápe potřebu efektivně spolupracovat, respektuje různá hlediska a čerpá z nich poučení.
- c) Řídí své jednání tak, aby dosáhl sebeúcty a uspokojení.

5. Kompetence občanské

- a) Žák se učí odpovědně rozhodovat podle daných situací, umí se zodpovědně zachovat i v krizových situacích, umí poskytnout účinnou pomoc.
- b) Chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, rozhoduje v zájmu zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

6. Kompetence pracovní

- a) Žák se učí přistupovat k pracovním výsledkům nejen z hlediska kvality a užitečnosti, ale i z hlediska ochrany zdraví, ochrany životního prostředí a ochrany kulturních hodnot.
- b) Své znalosti a dovednosti využívá i v zájmu své vlastní přípravy na budoucnost.

3. 5. 6. 4. *Prostor pro Mediální výchovu na škole*

Žáci budou pracovat na uvedených tématech pod vedením jednotlivých vyučujících v jednotlivých předmětech (Čj, Vt, Prv...), případně v předmětových blocích, ve školní družině. Daná témata je možno zpracovat formou slohů, dokumentace, projektů, výtvarných vyjádření, dramatizací, problémového vyučování.

3. 5. 6. 5. *Celoškolní aktivity*

Les, já a ty
Den Země
Já a moje tělo
Už jedu!

Učivo	Realizace	Ročník, předměty	Kompetence (viz výše)	Doporučené hry, metody
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení a) pěstování kritického přístupu (reklama, informace) b) rozlišování sdělení	Integrace do předmětů	1. – 5. roč. Prv, PŘ, Čj, Vv	1a, 1b, 1c, 2c, 3a, 3b, 3d, 4a, 4b, 4c, 5a, 5b, 6a, 6b	Reklamní agentura
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality a) různé typy sdělení b) rozlišování mezi faktickým a fiktivním obsahem	Integrace do předmětů	3. – 5. roč. Čj 1. – 5. roč. ve všech předmětech	1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 3a, 3b, 3d, 4a, 4b, 4c, 5a, 6b	Kreslené pohádky a povídky (skřeky, zvuky)
Stavba mediálních sdělení a) uspořádání mediovaných sdělení	Integrace do předmětů	4.– 5. roč. Čj	1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 3a, 3b, 3c, 3d, 4a, 4b, 4c, 5a, 5b, 6a, 6b	
Vnímání autora mediálních sdělení a) výrazové prostředky	Integrace do předmětů	1. – 5. roč. Čj,		

<p>Fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>5. organizace a postavení ve společnosti médií</p> <p>5. role a vliv médií v každodenním životě jednotlivce</p>	<p>Integrace do předmětů</p>	<p>4. – 5. roč. Čj</p>		<p>Skupinová práce Reportáž</p>
<p>Produktivní činnosti</p> <p>a) tvorba mediálních sdělení</p> <p>b) práce v realizačním týmu</p>	<p>Integrace do předmětů</p>	<p>4. - 5. roč. Čj</p>		<p>Časopis, reportáž</p>

TABULKA Č. 6: ŠKOLNÍ PLÁN MEDIÁLNÍ VÝCHOVY

4. Učební plán pro I. stupeň – TABULKA Č. 7: UČEBNÍ PLÁN PRO I. STUPEŇ

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	ROČNÍK					Celkem předměty	Z toho DČD
			1.	2.	3.	4.	5.		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	Český jazyk	7+1	7+1	7+1	6+1	6+1	38	5
	Cizí jazyk	Anglický jazyk	+1	+1	3	3	3	11	2
Matematika a její aplikace	Matematika a její aplikace	Matematika	4	4+1	4+1	4+1	4+1	24	4
Infor. a komunik. technologie	Infor. a komunikační tech.	Informatika	0	0	+1	+1	2	4	2
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	Prvouka 7	2	2+1	2+1			14	2
		Přírodověda 2				2	1		0
		Vlastivěda 1				1	1+1		1
Umění a kultura	Hudební výchova	Hudební výchova	1	1	1	1	1	12	
	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2		
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	Praktické činnosti	1	1	1	1	1	5	
Celková povinná časová dotace			20	22	25	25	26	118	
Z toho disponibilní časová dotace			2	4	4	3	3		+16

4. 1. Poznámky k učebnímu plánu

Český jazyk

V 1. ročníku má předmět komplexní charakter, od 2. ročníku je členěn na Jazykovou výchovu, Literární výchovu, Komunikační a slohovou výchovu.

Od 1. ročníku se v rámci předmětu realizují průřezová témata Osobnostní výchova, Multikulturní výchova, Environmentální výchova, Výchova demokratického občana a Mediální výchova. Tento obor je posílen o 6 hodin z volné časové disponibilní časové dotace.

Anglický jazyk

Od 1. ročníku vzdělávací obor Cizí jazyk zahrnuje vyučovací předmět Anglický jazyk, proto je časová dotace tohoto oboru posílena o 2 hodiny z volné disponibilní časové dotace. V rámci tohoto předmětu jsou realizována průřezová témata Osobnostní výchova, Environmentální výchova, Multikulturní výchova, Mediální výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Matematika

Tento obor je od 2. ročníku posílen o 1 hodinu z disponibilní časové dotace. V rámci tohoto předmětu se od 1. ročníku realizují témata Osobnostní výchova, Environmentální výchova, Multikulturní výchova, Výchova demokratického občana, Mediální výchova a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Informatika

Výuka informatiky je posílena o dvě disponibilní hodiny, které jsou zařazeny do učebních plánů 2. a 3. ročníku. Výuka je posílena o prvky jednoduchého programování a robotiky.

Člověk a jeho svět

Vzdělávací obor Člověk a jeho svět zahrnuje předměty prvouku, přírodovědu, vlastivědu. V rámci těchto předmětů jsou realizována průřezová témata Environmentální výchova, Multikulturní výchova, Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, proto je časová dotace tohoto oboru posílena o 1 hodinu z volné časové disponibilní časové dotace. Posílení je též určeno k realizaci školních projektů.

Umění a kultura – Výtvarná výchova a Hudební výchova

Vzdělávací obsah vyučovacích předmětů Vv a Hv je utvořen tak, že učivo a očekávané výstupy jsou rozpracovány do období.

Tělesná výchova

Vzdělávací obsah je zpracován do dvou období. Výuka plavání a výuka bruslení probíhá vyučovací formou kurzu. V rámci tohoto předmětu jsou realizována průřezová témata Environmentální výchova a Osobnostní výchova.

Člověk a svět práce – Praktické činnosti

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pč je utvořen tak, že učivo a očekávané výstupy jsou rozpracovány do období.

5. Vzdělávací oblasti

5. 1. Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Vyučovací předmět: Český jazyk

Ročník:	1. ročník	7 hodin týdně + 1 hodina týdně
	2. ročník	7 hodin týdně + 1 hodiny týdně
	3. ročník	7 hodin týdně + 1 hodina týdně
	4. ročník	6 hodin týdně + 1 hodina týdně
	5. ročník	6 hodin týdně + 1 hodiny týdně

Celkem 33 hodin, z toho je vyučovací předmět posílen o 7 hodin z disponibilní časové dotace.

5. 1. 1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech Český jazyk a literatura, Cizí jazyk. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Vyučovací předmět Český jazyk vychází ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura. Žáci se učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, hovořit. Získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Prostřednictvím četby poznávají základní literární druhy a učí se formulovat vlastní názory o přečteném díle.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří specifických složek: komunikační a slohová výchova, jazyková výchova a literární výchova. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých specifických složek vzájemně prolíná.

V **kunikační a slohové výchově** se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného

nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah.

V jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V **literární výchově** žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Výuka je organizována zpravidla v budově školy. Filmová, divadelní představení, besedy apod. se realizují mimo budovu u pořádajících organizací. V 1. až v 4. ročníku se v rámci předmětu realizují průřezová témata Multikulturní výchova, Osobnostní sociální výchova, Výchova demokratického občana, Environmentální výchova a Mediální výchova.

5. 1. 2. Cíl vzdělávací oblasti

Rozvoj pozitivního vztahu k mateřskému jazyku. Postupné osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření potřeb a prožitků, k zvládnutí běžných pravidel komunikace, získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti. Vést ke kultivovanému projevu a rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře.

Vyučovací předmět Český jazyk má v 1. ročníku komplexní charakter. Od 2. do 4. ročníku je členěn na Komunikační a slohovou výchovu, Jazykovou výchovu a Literární výchovu. V 1. až v 4. ročníku se v rámci předmětu realizují průřezová témata Multikulturní výchova, Osobnostní sociální výchova, Výchova demokratického občana, Environmentální výchova.

5. 1. 3. Český jazyk a literatura

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto oboru směřují k utváření klíčových kompetencí:

Učitel vede žáka k:

Kompetence k učení

- vybírání a využívání vhodných způsobů, metod a strategií, plánování, organizování a řízení vlastního učení, k ochotě věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledávání a třídění informací, k dovednosti jejich pochopení, tvůrčím činnostem a využití získaných informací v praktickém životě Kompetence k řešení problémů
- vnímání nejrůznějších problémových situací ve škole i mimo ni, rozpoznání a pochopení problému, přemýšlení o nesrovnalostech a jejich příčinách, plánování způsobů řešení problémů a využívání vlastního úsudku a zkušeností, kritickému myšlení, uvědomění si zodpovědnosti za svá rozhodnutí a zhodnocení výsledků svých činů Kompetence komunikativní
- formulování a vyjadřování myšlenek v logickém sledu, výstižnému vyjadřování, souvislému a kultivovanému písemnému i ústnímu naslouchání promluvám druhých lidí, dovednosti vhodně reagovat na promluvu druhého, účinnému zapojení se do diskuse, dovednosti obhájit svůj názor a vhodné argumentaci
- porozumění různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlení o nich, jejich využívání ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- účinné spolupráci ve skupině, vytváření pravidel práce v týmu společně s pedagogy, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti je veden k pozitivnímu ovlivnění kvality společné práce
- utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytnutí pomoci nebo dovednosti o ni požádat
- dovednosti diskutovat v malé skupině i k debatě celé třídy, efektivní spolupráci s druhými při řešení daného úkolu, ocenění zkušenosti druhých lidí, respektování různých hledisek a čerpání poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají Kompetence občanské
- respektování přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, schopnosti vcítit se do situací ostatních lidí, odmítání útlaku a hrubého zacházení, uvědomění si povinnosti postavit se proti fyzickému i psychickému násilí

Kompetence pracovní

- využívání znalostí a zkušeností získaných v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost
- k dovednosti činit podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření

Předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 1

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
Plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	DV: čte s porozuměním text přiměřený rozsahem, obsahem a náročností, rozpozná nadpis, řádek, odstavec	Výběr vhodných textů, technika čtení; čtení pozorné a plynulé, sdělování krátkých zpráv, zážitků a zkušeností
Porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti.	DV: rozumí písemným a mluveným pokynům přiměřené náročnosti	Praktické naslouchání
Respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru	DV: respektuje základní pravidla komunikace v rozhovoru	Věcné naslouchání
Pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	DV: správně artikuluje všechny hlásky - (spolupráce s logopedem)	Rozvíjení znělého hlasu, artikulování, srozumitelné mluvení
V krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči.	DV: správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	Správné dýchání, vhodné tempo řeči, řeč těla (mimika a gesta)
Volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	DV: používá v mluveném projevu vhodných výrazových prostředků	Kultivované vyjadřování a chování (prosba, poděkování, omluva, přání, pozdrav, oslovení, vzkaz)

Na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	DV: vytváří základní komunikační pravidla; užívá správné tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	Sdělování krátkých zpráv, krátké mluvené projevy (blahopřání, vyprávění krátkých zážitků)
Zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	DV: dodržuje hygienické zásady	Uvolňovací cviky, správné držení těla, držení psacího náčiní, hygiena zraku
Píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev	DV: píše správné tvary písmen a číslic (kromě x, X, q, Q, w, W, Y), písmena spojuje do slabik a slov a kontroluje vlastní písemný projev	Písmeno velké, malé, tištěné, psané; (tečka, čárka, středník, dvojtečka, otazník, vykřičník, pomlčka, uvozovky)
Píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	DV: píše věcně a formálně	Velká písmena na začátku věty a u vlastních jmen
Seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	DV: seřadí ilustrace podle děje a vypráví podle nich jednoduchý příběh	Vyprávění pohádek a povídek, přednes básní, řešení hádanek, účast na dramatizaci pohádky či povídky
Rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	DV: rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, rozkládá a skládá slova z hlásek, čte a rozlišuje krátké a dlouhé samohlásky, určuje počet slabik ve slově, počet slov ve větě, pozná větu, píše na konci věty tečku	Hláska, písmeno, slabika, slovo, věta; písmena velké a malé abecedy, tvary tiskací a psací; hlasité čtení jednoduchých vět se správnou intonací; interpunkční znaménka; opis a přepis slov a vět

Čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřeného věku	DV: ovládá kratší básně a říkadla	Čtení textů v čítankách a dětských knihách
Pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	DV: pracuje tvořivě s literárním textem	Poslech, vyprávění, dramatizace, zážitkové čtení a naslouchání, orientace v textu – stránka, nadpis, řádek, odstavec, pojmy (říkadlo, rozpočítadlo, hádanka, báseň, pohádka, spisovatel, básník, kniha, čtenář, loutkové divadlo, maňáskové divadlo)

Ročník: 2.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
Plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	DV: plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	Vhodné texty, sdělování krátkých zpráv, zážitků a zkušeností, technika čtení; pozorné a plynulé
Porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti	DV: používá základní formy společenského styku	Oslovení, pozdrav, blahopřání, vzkaz, poděkování

Respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru	DV: respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru (zdvořilostní obraty, pravidla slušného chování)	Věcné naslouchání (aktivní – reagovat otázkami, zdvořilostní obraty)
V krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči.	DV: zvládá techniku mluveného projevu, dýchání, tvoření hlasu a výslovnost), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)	Správné dýchání, vhodné tempo řeči; tvoření hlasu, výslovnost, řeč těla
Volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	DV: sděluje a napíše adresu, blahopřání, pozdrav	Plynulý a úhledný písemný projev, psaní pohlednice, přání, adres...,
Zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	DV: zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	Dodržování hygienických návyků správného psaní
Píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev	DV: píše všechna písmena abecedy podle normy psaní, používá diakritická znaménka ve slovech a větách	Rozšíření o Q q, X x, W w, Y; spojování a oddělování vět, psaní jednoduchých vět, kontroluje vlastní písemný projev
Píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	DV: opisuje, přepisuje a doplňuje jednoduché texty	Opis, přepis, doplňování, osnova

Seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	DV: dodržuje posloupnost děje, vypráví dle osnovy	Vyprávění pohádky, povídky nebo příběhu; popis předmětu, osoby, zvířete, pracovní popis přiměřeně k věku; osnova obrázková a textová
Rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	DV: rozlišuje hlásky na samohlásky a souhlásky; vyslovuje dlouhé a krátké samohlásky; člení slova na slabiky a hlásky; zdůvodňuje a správně píše znělé a neznělé souhlásky uvnitř a na konci slov; určování počtu slabik, rozdělení slov na konci řádku	Druhy samohlásek a souhlásek (samohlásky krátké a dlouhé; dvojhlásky; slabikotvorné r, l; pravopis ů, ú; párové souhlásky p-b, d-t, d'-t', z-s, ž-š, v-f, h-ch); význam slabiky pro dělení slov
Porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledává v textu slova příbuzná	DV: seznamuje se se stavbou a významem slov	Nauka o slově, význam slov
Porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost	DV: rozlišuje dané slovní druhy a užívá je ve větách	Slovesa, podstatná jména, přídavná jména
Rozlišuje slovní druhy v základním tvaru	DV: seznámí se s názvy slovních druhů	Ohebné a neohebné slovní druhy, poznávání a rozlišování slovních druhů
Užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	DV: užívá správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	Souvislý mluvený projev, správné a nesprávné gramatické tvary v mluveném projevu

<p>Spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy</p>	<p>DV: rozlišuje věty jednoduché a souvětí</p>	<p>Spojky, spojovací výrazy, věta jednoduchá a souvětí, spojování vět jednoduchých do souvětí</p>
<p>Rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky</p>	<p>DV: rozlišuje druhy vět, vybírá vhodné jazykové prostředky</p>	<p>Druhy vět podle postoje mluvčího, výběr vhodných jazykových prostředků</p>
<p>Odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování</p>	<p>DV: odůvodňuje a píše správně písmeno ě ve slovech se skupinami – dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě; zdůvodňuje a správně píše znělé a neznělé souhlásky uvnitř a na konci slov; určování počtu slabik, rozdělení slov na konci řádku</p>	<p>Souhlásky měkké a tvrdé, pravopis y/i, ý/í; slabiky dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě; párové souhlásky (p-b, d-t, d'-t', z-s, ž-š, v-f, h-ch); vlastní jména</p>
<p>Čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku</p>	<p>DV: čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku</p>	<p>Reprodukce textu, přednes básně nebo úryvku prózy</p>
<p>Pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností</p>	<p>DV: poslouchá uvědoměle literární texty a chápe četbu jako zdroj nových informací DV: tvořivě pracuje s literárním textem</p>	<p>Povídání si nad literárním textem, knihou, volná reprodukce textu, přednes vhodných literárních textů, doporučená mimočítanková četba</p>

Ročník: 3

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
Plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	DV: čte pozorně, plynule, prokazuje orientaci v textu, vyhledává klíčová slova	Tvořivé, naučné texty
Porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti.	DV: zvládá další formy společenského stylu	Požádání o informaci, podání stručné informace (i telefonicky)
Respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru	DV: respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	Vytváření dovedností klást otázky
Pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	DV: pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	Správné použití slovního přízvuku a vhodné intonace
V krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči.	DV: zvládá techniku mluveného projevu - dýchání, tvoření hlasu a výslovnost, mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)	Správné dýchání, vhodné tempo řeči; tvoření hlasu, výslovnost, řeč těla
Volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	DV: vyjadřuje přání, pozdravy	Oslovení, omluva, pohlednice, dopis
Na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	DV: vyjádří vlastními slovy zážitky	Otázky, odpovědi, vypravování podle obrázků

Zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	DV: zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	Dodržování hygienických návyků správného psaní
Píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev	DV: píše čitelně, úhledně a přiměřeně rychle DV: plně automatizuje správné tvary všech písmen	Přehledný písemný projev, kontrola vlastního písemného projevu, úprava zápisu; správná technika psaní
Píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	DV: popisuje písemně jednoduché předměty, osoby, zvířata a činnosti	Písemný popis jednoduchých předmětů a činností
Seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	DV: je schopen využít i sestavit jednoduchou osnovu	Členění projevu, výběr vhodných výrazových prostředků, sestavování nadpisu
Porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledává v textu slova příbuzná	DV: seznamuje se stavbou a významem slov v širším pojetí	Nauka o slově, význam slov
Porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost	DV: porovnává a třídí slova	Třídění slov
Rozlišuje slovní druhy v základním tvaru	DV: rozlišuje slovní druhy v základním tvaru	Slova ohebná a neohebná

Užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	DV: užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary, podstatná jména a slovesa	Podstatná jména - rod, číslo, pád, životnost, slovesa -osoba, číslo, čas skloňování podstatných jmen a časování sloves
Spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy	DV: užívá vhodných spojovacích výrazů DV: pozná větu jednoduchou a souvětí	Věty jednoduché a souvětí, určování vět v souvětí, spojování vět, doplňování souvětí
Rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky	DV: rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky	Druhy vět podle postoje mluvčího výběr vhodných jazykových prostředků
Odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	DV: odůvodňuje a píše správně: i, í/y, ý po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; slova se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě; slova s ú/ů; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	Znalost správného pravopisu dle očekávaného výstupu
Čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku	DV: čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku	Reprodukce textu, přednes básně nebo úryvku prózy
Vyjadřuje své pocity z přečteného textu	DV: vyjadřuje své pocity a postoje z přečteného textu	Vlastní výtvarný projev, charakteristika literárních postav

Rozlišuje vyjadřování v próze a poezii, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění	DV: rozlišuje prózu a poezii	Literární pojmy: bajka, pověst, pohádka, poezie, báseň s dějem, přirovnání, zosobnění
Pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	DV: poslouchá uvědoměle literární texty a chápe četbu jako zdroj nových informací DV: tvořivě pracuje s literárním textem	Povídání si nad literárním textem, knihou, volná reprodukce textu, přednes vhodných literárních textů, doporučená mimočítanková četba
Využití digitálních technologií	DV: zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním DV: píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	Elektronická komunikace

4. Ročník

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	DV: čte pozorně, plynule, orientuje se v textu, vyhledává slova	Tvořivé, zajímavé texty
Rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává	DV: zaznamenává podstatné informace z čteného textu za pomoci učitele	Tisk, televize
Posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	DV: analyzuje text a kriticky posuzuje jeho obsah za pomoci učitele	Různé druhy textů
Reprodukuje obsah přiměřeně složitějšího sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	DV: reprodukuje obsah jednoduchého sdělení	Rozlišování podstatného od méně podstatného

Vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku	DV: vytvoří telegram, telefonuje, píše dopis a adresu	Formy společenského styku, sestavování textu telegramu, telefonování, psaní dopisu včetně adresy
Rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	DV: rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	Reklamní letáčky, inzeráty
Volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy, a tempo podle svého komunikačního záměru	DV: poradí si v běžném společenském styku	Komunikační situace
Rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace	DV: rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace	Vyhledávání nevhodných jazykových prostředků v běžném mluveném projevu a nahrazování vhodnými spisovnými výrazy
Píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	DV: používá vhodné jazykové prostředky DV: zdokonaluje různé druhy popisů	Stylizace a kompozice. Popis rostlin, zvířat, věcí (procvičování různých popisů)
Sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti	DV: sestavuje osnovu, tvoří nadpisy, člení text na odstavce DV: dodržuje následnost dějových složek	Sestavování osnovy, tvoření nadpisu, členění textu na odstavce. Vypravování - dějové složky s využitím vhodných spojek, vyjadřovat se též pomocí souvětí
Porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová	DV: porovnává významy slov, slova citově zabarvená-slova mazlivá a hanlivá a slova vícevýznamová	Nauka o slově, hlásková podoba slova, význam slova, slova jednoznačná, mnohoznačná, slova citově zabarvená
Rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	DV: rozlišuje část předponovou, příponovou a kořen slova, rozpoznává předpony a předložky, uvědomuje si pravopis jejich psaní	Stavba slova-kořen, předpona, přípona, předložky

Určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	DV: vyhledá slovní druhy, skloňuje podstatná jména, pozná infinitiv v textu, určuje osobu, číslo a čas, časuje slovesa v oznamovacím způsobu DV: rozlišuje způsob oznamovací a rozkazovací	Slovní druhy-ohebné, neohebné, vzory podstatných jmen-skloňování, infinitiv sloves, určité slovesné tvary, časování sloves oznamovacího způsobu Slovesné způsoby (oznamovací, rozkazovací)
Rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	DV: rozlišuje slova spisovná a nespisovná	Slova spisovná a nespisovná
Vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty	DV: označí podmět a přísudek	Základní skladební dvojice
Odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	DV: určí větu jednoduchou a souvětí	Stavba věty
Užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	DV: spojuje jednoduché věty v souvětí spojovacími výrazy	Spojování vět v souvětí spojovacími výrazy
Píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	DV: používá i/y po obojetných souhláskách	Vyjmenovaná slova po b, f, l, m, p, s, v, z i slova příbuzná
Zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	DV: píše i-y v přičestí minulém	Shody přísudku s podmětem, psaní i-y v přičestí minulém
Vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	DV: čte správně, plynule a dostatečně rychle, přirozeně intonuje, používá správný přízvuk slovní i větný, člení věty, frázuje, prokáže, že textu rozumí, čte potichu delší texty DV: umí vyjádřit své pocity z četby	Technika čtení, čte plynule a správně, recitace, tiché, dostatečně rychlé čtení
Volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma	DV: reprodukuje obsah textů, dramaturguje literární text	Práce s literárním textem, práce s dětskou knihou

Rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	DV: vyhledává informace v učebnicích, encyklopediích a slovnících	Četba uměleckých a populárně naučných textů
Při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	DV: používá literární pojmy (přirovnání, zosobnění, bajka, próza, poezie, encyklopedie) při praktické činnosti	Poznávání základů literatury: poezie, próza, divadlo, film, kulturní život regionu

5. Ročník

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
Čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	DV: čte pozorně, plynule, prokazuje orientaci v textu, vyhledává klíčová slova	Tvořivé, naučné texty, práce na PC
Rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává	DV: rozlišuje a zaznamenává podstatné a okrajové informace v textu odpovídající věku	Tisk, televize, naučná literatura
Posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	DV: analyzuje text a kriticky posuzuje jeho obsah, poznává a hledá řešení nejrůznějších situací v textu	Různé typy textů, článků, časopisů, tisků
Reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	DV: reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a vybírá z něj podstatná fakta	Rozlišování podstatného od méně podstatného

Vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku	DV: vytvoří telegram, telefonuje, píše dopis a adresu	Formy společenského styku, sestavování textu telegramu, telefonování, psaní dopisu včetně adresy
Rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	DV: rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	Reklamní letáčky, inzeráty
Volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy, a tempo podle svého komunikačního záměru	DV: poradí si v běžném společenském styku	Komunikační situace
Rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace	DV: rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace	Vyhledávání nevhodných jazykových prostředků v běžném mluveném projevu a nahrazování vhodnými spisovnými výrazy
Píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	DV: tvoří různé popisy DV: je schopen napsat dopis DV: používá tiskopisy a dokáže je vyplnit	Popis předmětu, děje, pracovního postupu. Dopis - jeho části Tiskopisy: poštovní poukázky, průvodky, podací lístky
Sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti	DV: sestavuje osnovu textů DV: využívá vypravěčských dovedností	Reprodukce jednoduchých textů Procvičování vypravování

<p>Rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku</p>	<p>DV: určuje kořen, předponu, příponu a koncovku DV: vyjádří základní význam předpon</p>	<p>Stavba slova-odvozování slov předponami a příponami, části slova, kořen - společný pro všechna příbuzná slova, výpis v pravopise - užití správných koncovek Zdvojené souhlásky - předpony s, z, vzosvojování základního významu</p>
<p>Určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu</p>	<p>DV: žák si osvojuje jazyk jako nástroj dorozumívání jak ve škole, tak v běžném životě DV: používá předložky v praxi DV: osvojuje si užívání a určování slovních druhů DV: určuje pád, číslo, rod, vzor, skloňuje podle vzoru; rozpozná druhy přídavných jmen DV: určuje mluvnické kategorie sloves DV: upevňuje správné tvary podmiňovacího způsobu DV: pozná v textu číslovky, určuje základní větné členy</p>	<p>Mateřský jazyk-prostředek dorozumívání, průběžné osvojování jazyka Předložky s, z - užívání Tvarosloví - slovní druhy, mluvnické kategorie podstatných jmen Zájmena Přídavná jména, pravopis Slovesa Podmiňovací způsob (prvotní procvičování) Číslovky - rozlišování v textu</p>
<p>Rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary</p>	<p>DV: rozlišuje slova spisovná a nespisovná</p>	<p>Slova spisovná a nespisovná</p>

Vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty	DV: rozvíjející skladební dvojice DV: vyhledá různé podměty DV: užívá několikanásobných podmětů ve větách	Skladba-základní a rozvíjející větné členy Podmět vyjádřený a nevyjádřený Podmět několikanásobný
Odlišuje větu jednoduchou a souvětí, změní větu jednoduchou v souvětí	DV: určuje věty jednoduché, spojuje věty v souvětí	Věta jednoduchá a souvětí
Užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	DV: užívá vhodných spojovacích výrazů	Spojování vět v souvětí

Píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	DV: správně používá skupiny: bě-bje, vě-vje, pě, mě-mně, prohlubuje učivo DV: dovede používat dovednosti o vyjmenovaných slovech v praktických cvičeních	Skupiny bě-bje, vě-vje, pě, mě-mně (tam kde se setkává předpona ob,v s kořenem na je), dělení slov na konci řádku po slabikách. Pravopis i-y po obojetných souhláskách (mimo koncovku i u častých slov příbuzných)
Zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	DV: píše správně i-y v koncovkách přičestí minulého	Shoda přísudku s podmětem
Vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	DV: čte plynule, s porozuměním, nahlas a potichu přiměřeně náročné texty, z přečteného textu vyjádří své pocity a názory	Výrazné hlasité čtení uměleckých i naučných textů

<p>Volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma</p>	<p>DV: snaží se o umělecký přednes, předčítá texty, recituje básně, vyhledává a vymýšlí rýmy</p> <p>DV: rozumí danému sdělení, reprodukuje text, rozlišuje podstatné od méně podstatného, vyjadřuje své názory</p>	<p>Výrazné čtení s prvky uměleckého přednesu, předčítání textu, recitace- rým, verš, sloka</p> <p>Volná reprodukce přečteného textu, poezie, lyrika, epika (bajka) - přenášení významu: básnický přívlastek, přirovnávání, zosobnění prózy: čas a prostředí děje povídky, hlavní a vedlejší postavy, řeč autora, řeč postav divadlo: konflikt a jeho řešení - komické, tragické film: loutkový, kreslený, hraný; televizní inscenace kulturní instituce, život v regionu</p>
<p>Rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů</p>	<p>DV: vyhledává informace v učebnicích, encyklopediích a slovnících</p>	<p>Četba uměleckých a populárně naučných textů</p>
<p>Při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy</p>	<p>DV: používá literární pojmy (přirovnání, zosobnění, bajka, próza, poezie, encyklopedie) při praktické činnosti</p>	<p>Poznávání základů literatury: poezie, próza, divadlo, film, kulturní život regionu</p>
<p>Využití digitálních technologií</p>	<p>DV: odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji</p> <p>DV: rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj</p>	<p>Elektronická komunikace</p> <p>Kritické přijímání multimediálních sdělení</p>

	<p>DV: zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu</p> <p>DV: využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát</p>	
--	---	--

5. 1. 6. Cizí jazyk – anglický jazyk

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Cizí jazyk **Vyučovací předmět:** Anglický jazyk

Ročník:

- 1. ročník 1 hodina týdně
- 2. ročník 1 hodina týdně
- 3. ročník 3 hodiny týdně
- 4. ročník 3 hodiny týdně
- 5. ročník 3 hodiny týdně

Celkem 11 hodin, z toho je vyučovací předmět posílen o 2 hodiny z disponibilní časové dotace, neboť s výukou anglického jazyka začínáme již od 1. ročníku.

5. 1. 6. 1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět směřuje k tomu, aby žáci byli schopni dorozumět se s cizincem v běžných situacích a hovořit s ním o jednoduchých tématech. Důraz je kladen na komunikační schopnosti žáků, čemuž je podřízena i výuka gramatiky. Žáci musí rovněž porozumět čtenému textu, který je obsahem slov na jejich jazykové úrovni.

5. 1. 6. 2. Cíl vzdělávací oblasti

Poskytnout základní řečové a poslechové jazykové dovednosti a tím přispět ke snižování jazykové bariéry. Nabízet aktivity, které umožní používat jazyk v reálném kontextu (rozhovory, scénky, hry). Zaměřit se na rozvoj slovní zásoby probíraného tématu formou původních písniček, rytmických říkanek a komiksových příběhů.

Poznat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí. Vést k uvědomění, že znalost cizího jazyka je nezbytnost při celoživotní vzdělávání. Rozvíjení pozitivního vztahu k cizímu jazyku. Vést k samostatnému získávání informací z různých zdrojů. Získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti. Rozvíjet komunikativní schopnosti žáků prostřednictvím reálných situací, které obsahově vycházejí z dětského světa. Naučit žáky jednoduché obraty obsahující základní gramatické vazby vycházející ze schopností a věku žáků. Stimulovat v žácích zájem o anglický jazyk a motivovat je k učení.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto oboru směřují k utváření klíčových kompetencí:

Učitel vede žáka k:

Kompetence k učení

- vytváření návyků a postupů ve výuce cizího jazyka, volbě vhodné metody pro efektivní učení, plánování, organizování a řízení vlastního učení
- k užívání jazykové terminologie přiměřeně věku a obsahu učiva
- k samostatnému rozhodování
- uvědomění si významu znalosti cizího jazyka
- k posouzení vlastních schopností a znalostí, kritickému zhodnocení svých výsledků a diskusi o nich

Kompetence k řešení problémů

- přiměřeně věku a učivu je žák veden k samostatnosti, rozvíjí svůj vlastní úsudek
- k umění rozpoznat a pochopit problém, přemýšlet o něm a najít způsob jeho řešení
- vyhledávání informací vhodných k řešení problému
- k samostatnému řešení problémů
- ke schopnosti obhájit svůj postup řešení problému, uvědomění si odpovědnosti svého rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- umění formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory, vyjadřovat se souvisle, výstižně, kultivovaně a v logickém sledu
- k schopnosti naslouchat a rozumět dialogu druhých osob, účinnému zapojování se do rozhovorů, obhajování svých názorů a vhodnému argumentování
- k porozumění různým typům textů a záznamů
- k využívání různých typů informačních a komunikačních prostředků a technologií v komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- ke spolupráci ve skupině a ve dvojici, osvojení si skupinové role a k odpovědnosti za výsledky skupinové práce
- ke spolupráci při vytváření pravidel pro práci v týmu, poskytnutí pomoci při práci nebo k dovednosti umět o pomoc požádat
- zapojení se do diskuse, spolupráci při řešení daného úkolu, respektování názoru druhých
- umění ovládat své jednání a chování, vytváření si pozitivní představy o sobě samém, k sebedůvěře a samostatnému rozvoji

Kompetence občanské

- respektování názorů a postavení druhých lidí, ke schopnosti vcítit se do situací ostatních lidí, odmítání násilí, útlaku a hrubého chování

- k dodržování norem soužití v různých skupinách
- seznamuje se s realiiemi v anglicky mluvících zemích, poznává jejich historii, tradice, vybrané jevy z jejich života, respektuje je, chrání a umí je ocenit

Kompetence pracovní

- k využití získaných znalostí a zkušeností
- uvědomění si, že znalost cizího jazyka je nezbytným prostředkem pro pracovní a lidské dorozumění a je základním předpokladem budoucího osobního a profesního uplatnění v životě

Předmět: Anglický jazyk

1. Ročník

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
Zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal	DV: představí sebe a členy rodiny DV: pojmenuje a určí barvy	Rodina Barvy
	DV: pojmenuje běžné vybavení místnosti	Nábytek
	DV: pojmenuje části oblečení	Oblečení

	DV: vyjádří velikost, délku, obsah předmětů	Míry
	DV: počítá do dvanácti	Číslovky do dvanácti
	DV: pojmenuje části lidského těla	Lidské tělo
	DV: vyjádří pocity	Pocity
	DV: pojmenuje hračky	Hračky
	DV: vyjádří polohu věcí	Předložky
	DV: pojmenuje běžné ovoce a zeleninu	Ovoce a zelenina
	DV: pojmenuje běžné potraviny	Potraviny
	DV: pojmenuje a rozliší běžné druhy dopravních prostředků	Dopravní prostředky
	DV: pojmenuje domácí zvířata a vyjádří jejich potřeby a vlastnosti	Domácí zvířata

Rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně	DV: popíše právě probíhající běžné domácí činnosti	Domácí činnosti
	DV: vyjádří zájem o jídlo a pití	Touhy a zájmy
	DV: pojmenuje nádobí	Nádobí
	DV: pojmenuje objekty a činnosti na zahradě	Zahrada
	DV: pozdraví, rozloučí se, vyjádří souhlas a nesouhlas, poprosí, poděkuje	Základní slovní zásoba v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů

2. ročník

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
	DV: představí sebe a členy rodiny DV: udá svoji národnost	Rodina Národnost

Zopakujte a použijte slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal	DV: pojmenuje místnosti v bytě a běžné vybavení	Místnosti a nábytek
	DV: pojmenuje části oblečení	Oblečení
	DV: vyjádří velikost, délku, obsah předmětů, pojmenuje základní geometrické tvary	Míry a geometrické tvary
	DV: počítá do dvanácti, určí celé hodiny a uvede věk	Číslovky do dvanácti, hodiny, věk
	DV: pojmenuje části lidského těla	Lidské tělo
	DV: vyjádří pocity	Pocity
	DV: pojmenuje hračky	Hračky
	DV: vyjádří polohu věcí	Předložky
	DV: pojmenuje běžné ovoce a zeleninu	Ovoce a zelenina
	DV: pojmenuje běžné potraviny	Potraviny

DV: pojmenuje a rozliší běžné druhy dopravních prostředků	Dopravní prostředky
DV: pojmenuje domácí zvířata a vyjádří jejich potřeby a vlastnosti	Domácí zvířata
DV: popíše právě probíhající běžné domácí činnosti	Domácí práce
DV: pojmenuje nápoje	Nápoje
DV: pojmenuje školní potřeby	Školní pomůcky
DV: pojmenuje hudební nástroje	Hudební nástroje
DV: pojmenuje oblíbené hry	Sporty a hry
DV: pojmenuje vánoční předměty a zazpívá koledy	Vánoce
DV: pojmenuje oblíbené sladkosti	Sladkosti

	DV: pojmenuje nadpřirozené bytosti	Halloween
	DV: vyjmenuje anglickou abecedu	Anglická abeceda
	DV: hláskuje své jméno	Hláskování
Rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně	DV: pozdraví, rozloučí se, vyjádří souhlas a nesouhlas, poprosí, poděkuje	Základní slovní zásoba v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů

3. ročník

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
-------------------	--------------------------	-------

<p>Zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal</p>	<p>DV: opakuje a užívá slova a slovní spojení probíraných témat</p>	<p>Pozdravy Představení Škola Hračky Lidské tělo Rodina Zvířata Barvy Oblečení Nákupy Svátky Rodina</p>
<p>Rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně</p>	<p>DV: rozumí jednoduchým pokynům a otázkám a reaguje na ně</p>	<p>Pokyny</p>
<p>Přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení</p>	<p>DV: přiřadí mluvenou a psanou podobu slova, slovního spojení</p>	<p>Zvuková a grafická podoba jazyka</p>

Rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu	DV: rozumí obsahu jednoduchých psaných textů	Osvojení a užití základní slovní zásoby
Rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu	DV: rozumí obsahu jednoduchých mluvených textů	Osvojení a užití základní slovní zásoby
Píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy	DV: píše slova a krátké věty	Časování sloves - přítomný čas prostý Vazba there is, there are Zápor Přivlastňovací zájmena Protiklady Členy Číslovky

4. ročník

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
--------------------------	---------------------------------	--------------

Rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	DV: rozumí slovům a jednoduchým větám osvojovaných témat	Zvuková a grafická podoba jazyka
Napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života	DV: napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení	Časování sloves - přítomný čas prostý a průběhový Zápor Zájmena Číslovky Předložky
Vyplní osobní údaje do formuláře	DV: doplní základní údaje do dotazníků a formulářů	Představení Dotazník, formulář
Zapojí se do jednoduchých rozhovorů	DV: zapojí se do jednoduchých rozhovorů	Rozhovory
Rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností	DV: rozumí jednoduchým pokynům a otázkám	Pokyny

<p>Rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu</p>	<p>DV: rozumí jednoduchým poslechovým textům</p>	<p>Osvojení si a užití základní slovní zásoby</p>
<p>Sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</p>	<p>DV: sdělí základní informace osvojovaných témat</p>	<p>Rodina Škola Volný čas Jídlo Příroda Počasí Roční období Země Zvířata Domov Hodiny Dny v týdnu, měsíce</p>
<p>Odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá</p>	<p>DV: odpovídá na jednoduché otázky osvojovaných témat</p>	<p>Otázky a odpovědi</p>

Vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům	DV: vyhledá potřebné informace v textu osvojovaných témat	Práce s textem
Rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	DV: rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života	Práce s textem

5. ročník

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
Rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	DV: rozumí slovům a jednoduchým větám osvojovaných témat	Zvuková a grafická podoba jazyka

<p>Napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života</p>	<p>DV: napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení</p>	<p>Sloveso "to be", "to have got", "can" Časování sloves - přítomný čas prostý a průběhový, minulý čas, budoucí čas Předložky Přivlastňovací zájmena Neurčitá zájmena Příslovce četnosti Because Must Stupňování</p>
<p>Vyplní osobní údaje do formuláře</p>	<p>DV: doplní základní údaje do dotazníků a formulářů</p>	<p>Představení Dotazník</p>
<p>Zapojí se do jednoduchých rozhovorů</p>	<p>DV: zapojí se do jednoduchých rozhovorů</p>	<p>Rozhovory</p>
<p>Práce s digitálním obsahem</p>	<p>DV: napíše jednoduché texty v elektronické podobě, vyplní osobní údaje do formuláře za použití klávesnice pro daný jazyk</p>	<p>Elektronická komunikace</p>

5. 2. Matematika

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vzdělávací obor: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika

Ročník:

1. ročník	4 hodiny týdně
2. ročník	4 hodin týdně + 1 hodina týdně
3. ročník	4 hodin týdně + 1 hodina týdně
4. ročník	4 hodin týdně + 1 hodina týdně
5.ročník	4 hodin týdně + 1 hodina týdně

5. 2. 1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět matematiky na prvním stupni základního vzdělání je založen hlavně na aktivních činnostech, manipulaci s předměty a užití matematiky v reálných situacích.

5. 2. 2. Cíle vzdělávací oblasti

Cílem matematického vzdělávání je, aby si žáci postupně osvojili matematické pojmy, algoritmy, terminologii a matematickou symboliku v těsném propojení na praktický život.

Aby se naučili užívat matematických pomůcek a přístupů k řešení problémů i v běžném životě.

5. 2. 3. Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto oboru směřují k utváření klíčových kompetencí:

Učitel vede žáka k:

Kompetence k učení

- vybírání a využívání pro efektivní učení vhodných způsobů, metod a strategií, plánování, organizování a řízení vlastního učení, projevování ochoty věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledávání a třídění informací a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace k efektivnímu využívání v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operování s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádění věcí do souvislostí, propojování do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho vytváření si komplexnějšího pohledu na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy

Kompetence k řešení problémů

- vyhledávání informací vhodných k řešení problému, nacházení jejich shodných, podobných a odlišných znaků, využívání získaných vědomostí a dovedností k objevování různých variant řešení, nenechání se odradit případným nezdarem a vytrvalému hledání konečného řešení problémů
- samostatnému řešení problémů, volbě vhodných způsobů řešení, užívání při řešení problémů logických, matematických a empirických postupů
- formulování a vyjadřování svých myšlenek a názorů v logickém sledu, vyjadřování se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- porozumění různým typům záznamů a textů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlení o nich, reagování na ně a jejich tvořivému využívání ke svému rozvoji a aktivnímu zapojení se do společenského dění
- účinnému spolupracování ve skupině, podílení se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti k pozitivnímu ovlivňování kvality společné práce
- chápání základních principů, na nichž spočívají zákony a společenské normy, k uvědomování si svých práv a povinností ve škole i mimo školu

Kompetence pracovní

- bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení, dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků, adaptování se na změněné nebo nové pracovní podmínky

Předmět: Matematika

Ročník: 1.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
Používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	<p>DV: poznává jednotlivá čísla do 20, na základě názoru</p> <p>DV: určí počet daného čísla do 10, do 20</p> <p>DV: využívá matematické pomůcky</p>	<p>Vytváření představ o jednotlivých číslech na základě názoru Přirozená čísla 1-5,0-10, 10-20</p> <p>Určování čísel v řadě do 10, do 20(pojmy před, za, hned před, hned za, postavení čísla v číselné řadě)</p> <p>Počítání a určování předmětů v daném souboru</p> <p>Využívá názorných pomůcek-dom. karty, kostky, počítadlo, atd.</p>
Čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 20, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	<p>DV: porovnává čísla dané skupiny, využívá znaky větší, menší, rovná se</p> <p>DV: dokáže napsat i přečíst čísla od 0 do 20</p>	<p>Porovnávání čísel v daném oboru a využívá matematických znaků a symbolů</p> <p>Psaní jednotlivých čísel 0-20</p>

<p>Užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose</p>	<p>DV: vyhledává, zapisuje, porovnává čísla na číselné ose DV: využívá matematické znaky DV: užívá číselnou osu ke sčítání, odčítání souboru čísel do 20</p>	<p>Číselná osa, znázorňování čísel Určování čísel na číselné ose Porovnávání čísel pomocí číselné osy Sčítání, odčítání čísel pomocí číselné osy</p>
<p>Provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly</p>	<p>DV: z paměti sčítá a odčítá do 5, do 10, do 20, v druhé desítce vychází z analogie 1. desítky DV: sčítá a odčítá čísla do 20 bez přechodu desítky DV: řeší a tvoří slovní úlohy s využitím vztahů o n-více, n-méně s názorem DV: sčítá a odčítá čísla v oboru 0-20 s přechodem desítky DV: zapisuje příklady a provádí zkoušky správnosti výpočtu DV: využívá komutativnosti</p>	<p>Vyvození + a - na názorných příkladech</p>
<p>Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace</p>	<p>DV: sestaví jednoduché slovní úlohy DV: využívá matematických her k rozvoji matematických dovedností</p>	<p>Využívání početních situací v praktických činnostech Práce ve skupině</p>
<p>Orientuje se v čase</p>	<p>DV: určí části dne, dobu spánku, denní dobu DV: vyjmenuje dny v týdnu, měsíce, určí jejich pořadí</p>	<p>Orientace v čase, propojení s prvoukou. Určování časové jednotky-hodina v průběhu dne a noci, časový údaj-den, měsíc, rok</p>

Popisuje jednoduché závislosti z praktického života	DV: řeší jednoduché slovní úlohy, provádí za pomoci učitele zápisy sl. úloh	Čtení s porozuměním, řešení slovních úloh (roční období, měření, čtení jednoduchých tabulek)
Doplňuje posloupnosti čísel	DV: za pomoci učitele se orientuje na číselné ose DV: určí místo v řadě	Vztahy o několik více, méně Číslovky řadové
Rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	DV: rozezná a určí základní rozdíly čtverce, obdélníku, určí je na krychli, kvádru DV: určí shodné a neshodné tvary základních útvarů	Základní útvary – čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice Rovinné útvary krychle, kvádr, koule, jehlan
Rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	DV: vyhledá v prostoru, v rovině určitý geometrický útvar	Vyhledávání ve svém okolí, použití stavebnic

Ročník: 2.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
-------------------	--------------------------	-------

<p>Používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků</p>	<p>DV: bezpečně ovládá sčítání a odčítání v oboru do 20 s přechodem desítky DV: řeší příklady s jednou závorkou, provádí početní operace z paměti i písemně DV: řeší slovní úlohy, vytváří je s využitím v praxi, též využívá znalosti o záměně sčítanců DV: vytváří soubory (peníze, čtvercová síť), s daným počtem prvků DV: sčítá a odčítá v oboru do 100 bez přechodu desítky DV: sčítá a odčítá v oboru do 100 s přechodem desítky</p>	<p>Obor přirozených čísel do 20</p> <p>Sčítání a odčítání do 100</p>
<p>Čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti</p>	<p>DV: čte a zapisuje čísla do 100 DV: počítá prvky daného souboru do 100 (včetně) DV: porovnává, rozkládá čísla (desítky a jednotky) DV: zaokrouhluje na desítky</p>	<p>Přirozená čísla do 100 Zápis čísla v desítkové soustavě</p> <p>Zaokrouhlování</p>
<p>Užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose</p>	<p>DV: orientuje se na číselné ose, zobrazí číslo na číselné ose</p>	<p>Číselná osa</p>

<p>Provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly</p>	<p>DV: sčítá a odčítá desítky, zkoušky DV: ovládá spoje násobitek 1- 5 (s automatizací) DV: dělí v oboru násobitek 1-5 (s automatizací) DV: orientuje se v řadách násobků 6-10 (náznorně)</p>	<p>Násobení a dělení 1 -10</p>
<p>Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace</p>	<p>DV: řeší slovní úlohy s využitím vztahů o n- více (méně) v oboru do 100 DV: vytváří a řeší slovní úlohy vedoucí ke sčítání a odčítání čísel v oboru do 100 DV: ovládá písemné sčítání a odčítání 2 ciferých čísel v oboru do 100 DV: vypracovává slovní úlohy na násobení a dělení DV: řeší slovní úlohy s dvěma počet. Výkony (sčítání, odčítání), slovní úlohy na vztahy n- krát více (méně)</p>	<p>Číselný obor 0 až 100</p>
<p>Orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času</p>	<p>DV: orientuje se v čase, uvádí příklady ze života</p>	<p>Čas a jednotky</p>
<p>Popisuje jednoduché závislosti z praktického života</p>	<p>DV: řeší a vytváří jednoduché slovní úlohy (s názorem)</p>	<p>Slovní úlohy</p>

Doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	DV: doplňuje tabulky, schémata	Vztahy n- krát více, n- krát méně
Rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	DV: chápe pojem kreslení a rýsování DV: osvojí si správné návyky při rýsování	Čára – rovná, křivá, lomená Pojmy – svislý, šikmý, vodorovný, polopřímka, přímka, úsečka
Porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	DV: ovládá jednotky délky (cm, m)	Jednotky délky Délka úsečky Rýsování a měření délky úsečky Základní útvary v rovině – bod, přímka, polopřímka, úsečka, označení bodů a úseček
Rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	DV: poznává a modeluje geometrická tělesa v praxi (krychle, kvádr, koule, válec, jehlan)	Geometrická tělesa

Ročník: 3.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
-------------------	--------------------------	-------

<p>Používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků</p>	<p>DV: sčítá a odčítá v oboru čísel do 100 s přechodem čísel přes 10 DV: ovládá spoje násobitek 1- 10 s automatizací DV: vytváří soubory s daným počtem prvků do 1000</p>	<p>Přirozená čísla 0 - 100 Násobení a dělení součtu nebo rozdílu dvou čísel Užití závorek</p>
<p>Čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti</p>	<p>DV: počítá po stovkách, desítkách, desítkách a jednotkách do 1000 DV: poznává, čte a zapisuje trojčiferná čísla DV: zaokrouhluje čísla na 10, 100 DV: provádí odhad výsledku DV: řeší úlohy na porovnávání trojčiferných čísel DV: rozkládá čísla v desítkové soustavě</p>	<p>Číselná řada do 1000 Čtení a zápis čísel Zaokrouhlování Odhad a kontrola výsledků Rozklad čísel v desítkové soustavě</p>
<p>Užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose</p>	<p>DV: znázorňuje trojčiferná čísla na číselné ose DV: porovnávání čísla pomocí číselné osy</p>	<p>Znázorňování na číselné ose Porovnávání čísel a řešení úloh na porovnání</p>

<p>Provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly</p>	<p>DV: sčítá a odčítá násobky čísla 100 a trojčíferná čísla bez přechodu i s přechodem přes desítku DV: ovládá písemné sčítání a odčítání, provádí kontrolu DV: užívá spoje všech násobílek DV: řeší příklady na násobení a dělení dvojciferných čísel jednociferným DV: ovládá řešení příkladů na dělení se zbytkem v číselném oboru do 100</p>	<p>Součet a rozdíl čísel Písemné sčítání a odčítání Násobení a dělení v oboru násobilky 1-10 (automatizace) Násobení a dělení dvojciferného čísla jednociferným Dělení se zbytkem</p>
<p>Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace</p>	<p>DV: řeší a vytváří slovní úlohy v oboru násobilky 1- 10 DV: ovládá slovní úlohy se dvěma různými početními výkony</p>	<p>Slovní úlohy</p>
<p>Orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času</p>	<p>DV: určování času, převádění jednotek</p>	<p>Čas, jednotky</p>
<p>Popisuje jednoduché závislosti z praktického života</p>	<p>DV: sestavuje a doplňuje tabulky k užití vztahů n- krát více, n- krát méně a používá příklady ze života</p>	<p>Vytváření příkladů z běžných situací závislosti a jejich vlastnosti</p>
<p>Doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel</p>	<p>DV: užívá tabulkové zápisy v praxi DV: čte a sestavuje tabulky násobků</p>	<p>Orientace v jednoduchých tabulkách (ceníky, jízdní řády)</p>

<p>Porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky</p>	<p>DV: odhaduje délky úseček</p> <p>DV: měří úsečky s přesností na milimetr</p> <p>DV: měří délky stran rovinných obrazců</p> <p>DV: určí obvod jednoduchého obrazce (trojúhelník, čtverec, obdélník) sečtením délek jeho stran</p>	<p>Úsečka a její odhad</p> <p>Měření úseček s přesností na milimetr</p> <p>Měření délek obrazců</p> <p>Výpočet obvodu rovinného obrazce sečtením délek jeho stran</p> <p>Modelování staveb tvaru kvádrů, krychle, apod.(užívání stavebnic, krabiček)</p>
<p>Rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině</p>	<p>DV: rozpoznává a modeluje jednoduché souměrné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice)</p> <p>DV: popisuje jednoduchá tělesa (kvádr, krychle, jehlan, kužel, válec, koule)</p>	<p>Čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice</p> <p>Útvary v prostoru</p>

Ročník: 4.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
-------------------	--------------------------	-------

<p>Využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení</p>	<p>DV: počítá do 1 000 000 po statisících, desetitisících, tisících</p> <p>DV: pamětně sčítá a odčítá čísla, která mají nejvýše dvě číslice různé od 0</p> <p>DV: písemně sčítá a odčítá</p> <p>DV: využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení</p>	<p>Počítání do 1 000 000 po statisících, desetitisících, tisících</p> <p>Porovnávání čísel</p> <p>Pamětné sčítání a odčítání čísel, které mají nejvýše dvě číslice různé od nuly</p> <p>Písemné sčítání a odčítání</p> <p>Vlastnosti násobení</p> <p>Vztahy mezi sčítáním a odčítáním</p> <p>Vlastnosti sčítání a odčítání</p>
--	---	--

<p>Provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel</p>	<p>DV: čte, píše a zobrazuje čísla na číselné ose</p> <p>DV: porovnává čísla do 1 000 000 a řeší příslušné operace</p> <p>DV: rozkládá čísla v desítkové soustavě</p> <p>DV: pamětně násobí a dělí čísla do 1 000 000</p> <p>DV: provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel</p> <p>DV: písemně násobí jedno a dvojciferným činitelem</p>	<p>Čtení a zápis čísel, číselná osa</p> <p>Řešení jednoduché nerovnice s užitím číselné osy</p> <p>Zápis a rozklad čísla v desítkové soustavě</p> <p>Pamětné násobení a dělení čísel v daném oboru</p> <p>Početní operace a jejich procvičování v oboru</p> <p>Písemné násobení jedno a dvojciferným činitelem</p>
<p>Zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel</p>	<p>DV: zaokrouhlí čísla na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky</p> <p>DV: písemně dělí jednociferným dělitelem, provádí odhad a kontrolu svého výpočtu</p> <p>DV: řeší a tvoří slovní úlohy zaměřené na porovnání čísel, provádí početní výkony s čísly v daném oboru a na vztahy o n-více (méně), n-krát více (méně)</p>	<p>Zaokrouhlování čísel na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky</p> <p>Odhad výsledku, kontrola výsledku</p> <p>Porovnávání čísel</p> <p>Písemné dělení jednociferným dělitelem, kontrola násobením</p> <p>Slovní úlohy na porovnávání čísel, na početní výkony, na vztahy o n-více (méně), n-krát více (méně)</p>

<p>Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel</p>	<p>DV: řeší písemné algoritmy násobení a dělení</p> <p>DV: řeší slovní úlohy na 2 až 3 početní výkony</p> <p>DV: názorně vyznačí polovinu, čtvrtinu celku</p> <p>DV: řeší a vytvoří jednoduché slovní úlohy na určení poloviny, třetiny, čtvrtiny, pětiny, desetiny z daného celku</p> <p>DV: sečte zlomek se stejným jmenovatelem</p> <p>DV: pozná a převede smíšené číslo na zlomek</p>	<p>Pořadí početních výkonů, složitější slovní úlohy, užívání závorek</p> <p>Celek, část, zlomek, čítec, jmenovatel, zlomková čára</p> <p>Polovina, čtvrtina, třetina, pětina, desetina, pomocí obrázků určovat části celku</p> <p>Řešení a vytváření slovních úloh k určování poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny z celku</p> <p>Vytvoření celku z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny</p> <p>Jednoduché případy sčítání zlomků se stejným jmenovatelem</p> <p>Znalost smíšených čísel – na konkrétních příkladech</p>
<p>Vyhledává, sbírá a třídí data</p>	<p>DV: vyhledává, třídí a sbírá informace</p>	<p>Informace z jízdního řádu</p>

<p>Čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy</p>	<p>DV: zjistí údaje z diagramu, sestaví jednoduchý diagram</p>	<p>Diagram, zjišťování údajů z diagramu, sestavení jednoduchého diagramu</p>
<p>Narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce</p>	<p>DV: sestrojí libovolný rovnoběžník (čtverec, obdélník)</p> <p>DV: sestrojí libovolný trojúhelník</p> <p>DV: narýsuje kružnici s daným středem a poloměrem</p>	<p>Konstrukce libovolného rovnoběžníku</p> <p>Rovnoramenný a rovnostranný trojúhelník</p> <p>Trojúhelníková nerovnost</p> <p>Konstrukční sčítání a odčítání úseček</p> <p>Kružnice, kruh, střed a poloměr</p>
<p>Sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran</p>	<p>DV: graficky sečte a odečte libovolné úseky</p>	<p>Vzájemná poloha přímek v rovině, rovnoběžky, různoběžky, průsečík, kreslení a rýsování rovnoběžek a různoběžek, vyznačování průsečíku</p>
<p>Sestrojí rovnoběžky a kolmice</p>	<p>DV: určí vzájemnou polohu dvou přímek</p> <p>DV: sestrojí rovnoběžku k dané přímce</p> <p>DV: sestrojí kolmici (pomocí trojúhelníku s ryskou) k dané přímce</p>	<p>Kolmice, kolmost, rýsování kolmice pomocí trojúhelníku s ryskou</p>

<p>Určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu</p>	<p>DV: určí obsah čtverce a obdélníku pomocí čtvercové sítě DV: užívá jednotky obsahu: cm², mm², m², řeší jednoduché slovní úlohy na výpočty obsahu obdélníku a čtverce DV: vymodeluje síť kvádrů a krychle z dané sítě</p>	<p>Řešení jednoduchých slovních úloh na obsah čtverce a obdélníku Základní jednotky obsahu, určování obsahů rovinných obrazců pomocí čtvercové sítě Síť kvádrů a krychle, modelování kvádrů a krychle ze sítě, síť kvádrů a krychle rozložením krabíčky</p>
<p>Rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru</p>	<p>DV: pozná a nakreslí souměrný útvar, určí osu souměrnosti překládáním DV: pracuje se čtvercovou sítí, rýsuje souměrné útvary ve čtvercové síti, nakreslí souměrný útvar</p>	<p>Osa souměrnosti, překládání papíru na obrazcích, souměrné tvary, určování os souměrnosti překládáním papíru na názorných obrázcích Souměrné útvary ve čtvercové síti, konstrukce souměrného útvaru ve čtvercové síti</p>
<p>Řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky</p>	<p>DV: provádí kontrolu pomocí kalkulačky</p>	<p>Práce s kalkulátorem, provádění kontroly slovní úlohy s netradičními postupy</p>

Ročník: 5.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
<p>Využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení</p>	<p>DV: sčítá a odčítá čísla z paměti</p> <p>DV: násobí a dělí z paměti jednoduché příklady</p> <p>DV: písemně sčítá tři až čtyři přirozená čísla</p> <p>DV: písemně odčítá dvě přirozená čísla</p> <p>DV: využívá při pamětném i písemné počítání komutativnost a asociativnost sčítání a odčítání</p> <p>DV: násobí a dělí desetinné číslo 10</p>	<p>Pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel a jejich vlastnosti</p> <p>Pamětné násobení a dělení přirozených čísel</p> <p>Písemné sčítání přirozených čísel</p> <p>Písemné odčítání dvou přirozených čísel</p> <p>Užití vlastností početních výkonů (komutativnost, asociativnost, distributivnost)</p> <p>Násobení a dělení desetinných čísel řádu desetin a setin deseti a stem</p> <p>Násobení a dělení desetinných čísel řádu desetin a setin přirozeným číslem menším než 10</p>

<p>Provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel</p>	<p>DV: porovná přirozená čísla přes milión a zobrazí je na číselné ose, zapíše dané přirozené číslo v desítkové soustavě</p> <p>DV: písemně násobí až čtyřciferným činitelem</p> <p>DV: zapíše a přečte desetinné číslo řádu desetin a setin a zobrazí je na číselné ose</p> <p>DV: písemně sečte a odečte desetinné číslo řádu desetin a setin</p> <p>DV: písemně dělí jedno a dvojciferným dělitelem, provádí kontrolu násobením i na kalkulačce</p> <p>DV: odhaduje výsledek, posoudí jeho reálnost</p>	<p>Čtení a zápis čísel přes milión, zobrazování na číselné ose, užití číselné osy, posloupnost přirozených čísel, číselná osa, zápis přirozeného čísla v desítkové soustavě, řešení jednoduchých nerovnic, porovnávání přirozených čísel</p> <p>Písemné násobení až čtyřciferným činitelem</p> <p>Seznámení se se zlomky se jmenovatelem 10, 100, a jejich zápis desetinným číslem, desetina, setina, desetinná čárka, zobrazení desetinného čísla na číselné ose, porovnávání desetin. čísel, vyjádření části celku, vyjádření setiny zlomkem a desetinným číslem, řeší jednoduché slovní úlohy na užití desetin. Čísel</p> <p>Písemné sčítání a odčítání desetinných čísel řádu desetin a setin</p> <p>Písemné dělení jednociferným a dvojciferným dělitelem</p>
--	--	--

<p>Zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel</p>	<p>DV: zaokrouhluje přirozená čísla s požadovanou přesností</p> <p>DV: písemně dělí jedno a dvojciferným dělitelem, provádí kontrolu násobením i na kalkulačce</p> <p>DV: odhaduje výsledek, posoudí jeho reálnost</p> <p>DV: zaokrouhlí desetinné číslo řádu desetin na celky</p>	<p>Zaokrouhlování přirozených čísel na miliony, statisíce, tisíce, sta, desítky, odhad výsledků</p> <p>Písemné dělení jednociferným a dvojciferným dělitelem</p> <p>Provádění odhadů a kontroly výpočtů, práce s kalkulačkou, posouzení reálnosti výsledku</p> <p>Zaokrouhlení daného desetinného čísla řádu desetin na celku</p>
<p>Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel</p>	<p>DV: řeší slovní úlohy na jeden a dva početní výkony v celém oboru přirozených čísel</p> <p>DV: tvoří slovní úlohy na jeden a dva početní výkony v celém oboru přirozených čísel</p> <p>DV: řeší jednoduché slovní úlohy na užití desetinných čísel</p>	<p>Slovní úlohy</p>
<p>Vyhledává, sbírá a třídí data</p>	<p>DV: přepíše a přečte větší čísla zapsaná římskými číslicemi a naopak</p> <p>DV: čte, třídí a sestavuje data</p>	<p>Římské číslice a jejich užití</p>
<p>Čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy</p>	<p>DV: čte a sestavuje jednoduché tabulky, čte a sestaví jednoduchý sloupkový diagram a jednoduchý graf</p>	<p>Grafy, tabulky, diagramy</p>

<p>Narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce</p>	<p>DV: narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (obdélník, čtverec, kružnice, pravoúhlý trojúhelník), užívá jednoduché konstrukce</p>	<p>Konstrukce obdélníku a čtverce, rýsování rovnoběžek a kolmic daným bodem, rýsování pravoúhlého, rovnostranného a rovnoramenného trojúhelníku</p>
<p>Sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran</p>	<p>DV: vypočítá obvod a obsah obdélníku a čtverce, obvod libovolného mnohoúhelníku</p>	<p>Výpočty obvodu a obsahu obdélníka a čtverce</p>
<p>Sestrojí rovnoběžky a kolmice</p>	<p>DV: graficky sečte a odečte libovolné úseky DV: určí vzájemnou polohu dvou přímek DV: sestrojí rovnoběžku k dané přímce DV: sestrojí kolmici (pomocí trojúhelníku s ryskou) k dané přímce</p>	<p>Vzájemná poloha dvou přímek v rovině</p>
<p>Určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu</p>	<p>DV: převádí jednotky obsahu m^2, dm^2, cm^2, mm^2 DV: vypočítá povrch kváдру a krychle sečtením obsahů jejich podstav a stěn</p>	<p>Převádí jednotky obsahu, odhady obvodu a obsahu, další jednotky obsahu: a, ha, km^2 Výpočet povrchu krychle a kváдру sečtením obsahů jejich podstav a stěn</p>

Rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	DV: Zkoumá, dokreslí, přeloží a vystřihne souměrný útvar	Osově souměrné útvary
Řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	DV: řeší úlohy z praxe DV: doplní číselnou a obrázkovou řadu a určí krok, který řadu doplňuje DV: doplní početní tabulky, čtverce a hvězdice DV: rozdělí daný geometrický útvar na jiné, jejichž vlastnosti jsou dány DV: řeší slovní úlohy úsudkem a logikou (řešení není závislé na obvyklých školských algoritmech) DV: řeší prostorovou představivost	Praktické modely desetinných čísel (peníze) Číselné a obrázkové řady Magické čtverce Úlohy na rozvoj prostorové představivosti Neobvyklé slovní úlohy
Modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	DV: modeluje a určí část celku DV: používá zápis ve formě zlomku	Přirozená čísla Zlomky
Porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel	DV: porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel	Zlomky
Přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty	DV: přečte zápis desetinného čísla DV: vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty	Desetinná čísla Číselná osa Model, teploměr

Porozumí významu znaku “-”, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	DV: porozumí významu znaku “-”, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	Záporné číslo
Závislosti, vztahy a práce s daty	DV: vyhledává, sbírá a třídí data i použitím digitálních technologií; posoudí úplnost dat s ohledem na řešený problém, chybějící data získá či vyhledá v doporučených zdrojích DV: čte a sestavuje jednoduché tabulky i za pomoci digitálních technologií a vytváří diagramy	Práce s daty
Nestandardní aplikační úlohy a problémy	DV: řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky i s využitím digitálních technologií	Praktické využití digitálních technologií

5. 3. Informatika

Vzdělávací oblast: informatika

Ročník:	3. ročník	1 hodina týdně
	4. ročník	1 hodina týdně
	5. ročník	1 hodina týdně

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Výuka se uskutečňuje aktivními činnostmi tak, aby umožnila všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti - získat elementární dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě.

Pro výuku informatiky mají žáci k dispozici počítačovou učebnu, pracovní listy, učební texty na CD a další různé zdroje informačních materiálů – odborné knihy, výukové programy, trvalé internetové připojení. Při vyučování se zaměřují na jednoduché programovací jazyky a možnosti digitalizace a robotiky.

Vzdělávání v informatice je zaměřeno na

- získání dovedností potřebných v praktickém životě
- porozumění a správnému užívání základních pojmů výpočetní techniky - využívání dostupných nástrojů pro práci s informacemi a komunikaci

Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu i dalších digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoliv a kdykoliv“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současně možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky. Získané dovednosti jsou nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní a zájmové činnosti.

Předmět informatika je úzce spjat s ostatními předměty. Dovednosti v něm získané umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku ve všech vzdělávacích oblastech.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto oboru směřují k utváření klíčových kompetencí:

Učitel vede žáka k:

Kompetence k učení

- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivity své učební činnosti a k racionálnější organizaci práce
- poznávání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení • tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce

Kompetence k řešení problémů

- vyhledávání informací z alternativních zdrojů, k jejich ověřování a srovnávání
- k ověřování správnosti řešení problému
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- týmové spolupráci při řešení problémových úloh

Kompetence komunikativní

- rozvíjení dovednosti správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory
- užívání správné terminologie a symboliky
- práci s různými typy textů a obrazových materiálů
- využívání prostředků výpočetní techniky pro komunikaci

Kompetence sociální a personální

- schopnosti pracovat ve dvojici a v menší pracovní skupině při vyhledávání informací, řešení problému i zpracovávání výstupů

- stanovení pravidel pro činnost skupiny a k jejich dodržování
- budování sebedůvěry individuálním přístupem
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi, k poznávání skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujících se na internetu či jiných médiích

Kompetence občanské

- respektování přesvědčení druhých lidí
- zodpovědnému rozhodování podle dané situace
- hodnocení své činnosti a výsledků na základě jasných kritérií
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání softwaru ochraně osobních údajů a dat

Kompetence pracovní

- práci podle návodu, předem stanoveného postupu a hledání vlastního postupu
- efektivitě při organizování vlastní práce
- sebehodnocení a aktivnímu zapojení do hodnocení výsledku pracovních činností
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění
- šetrné práci s výpočetní technikou
- dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel pro práci s výpočetní technikou

Ročník 3. a 4.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
Ovládání digitálního zařízení		
<p>Najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu Dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi</p>	<p>DV: pojmenuje jednotlivá digitální zařízení, se kterými pracuje, vysvětlí, k čemu slouží DV: pro svou práci používá doporučené aplikace, nástroje, prostředí DV: edituje digitální text, vytvoří obrázek DV: přehraje zvuk či video DV: uloží svoji práci do souboru, otevře soubor DV: používá krok zpět, zoom řeší úkol použitím schránky DV: dodržuje pravidla nebo pokyny při práci s digitálním zařízením</p>	<p>Digitální zařízení Zapnutí/vypnutí zařízení/aplikace Ovládání myši Kreslení čar, vybarvování Používání ovladačů Ovládání aplikací (schránka, krok zpět, zoom) Kreslení bitmapových obrázků Psaní slov na klávesnici Editace textu Ukládání práce do souboru Otvírání souborů Přehrávání zvuku</p>
Práce ve sdíleném prostředí		

<p>Najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu Propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí Dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi</p>	<p>DV: uvede různé příklady využití digitálních technologií v zaměstnání rodičů DV: najde a spustí aplikaci, kterou potřebuje k práci DV: propojí digitální zařízení a uvede bezpečnostní rizika, která s takovým propojením souvisejí DV: pamatuje si a chrání své heslo, přihlásí se ke svému účtu a odhlásí se z něj DV: při práci s grafikou a textem přistupuje k datům i na vzdálených počítačích a spouští online aplikace DV: u vybrané fotografie uvede, jaké informace z ní lze vyčíst DV: v textu rozpozná osobní údaje DV: rozpozná zvláštní chování počítače a případně přivolá pomoc dospělého</p>	<p>Využití digitálních technologií v různých oborech Ergonomie, ochrana digitálního zařízení a zdraví uživatele Práce se soubory Propojení technologií, internet Sdílení dat, cloud Technické problémy a přístupy k jejich řešení (hlášení dialogových oken) Uživatelské jméno a heslo Osobní údaje</p>
--	---	--

<p>Sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů Popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení V blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy</p>	<p>DV: sestaví robota podle návodu DV: sestaví program pro robota DV: oživí robota, otestuje jeho chování DV: najde chybu v programu a opraví ji DV: upraví program pro příbuznou úlohu</p>	<p>Sestavení programu a oživení robota Ovládání světelného výstupu Ovládání motoru Opakování příkazů Ovládání klávesnicí – události Ovládání pomocí senzoru</p>
<p>Ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu</p>	<p>DV: pomocí programu ovládá světelný výstup a motor DV: pomocí programu ovládá senzor DV: používá opakování, události ke spouštění programu</p>	
<p>Úvod do kódování a šifrování dat a info</p>		

<p>Popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji Vyčte informace z daného modelu</p>	<p>DV: sdělí informaci obrázkem DV: předá informaci zakódovanou pomocí textu či čísel DV: zakóduje/zašifruje a dekóduje/dešifruje text DV: zakóduje a dekóduje jednoduchý obrázek pomocí mřížky DV: obrázek složí z daných geometrických tvarů či navazujících úseček</p>	<p>Piktogramy, emodži Kód Přenos na dálku, šifra Pixel, rastr, rozlišení Tvary, skládání obrazce</p>
--	--	---

Ročník: 5.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
<p>Úvod do práce s daty</p>		

<p>Uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat</p> <p>Pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data</p>	<p>DV: pracuje s texty, obrázky a tabulkami v učebních materiálech</p> <p>DV: doplní posloupnost prvků</p> <p>DV: umístí data správně do tabulky</p> <p>DV: doplní prvky v tabulce DV: v posloupnosti opakujících se prvků nahradí chybný za správný</p>	<p>Data, druhy dat</p> <p>Doplňování tabulky a datových řad</p> <p>Kritéria kontroly dat</p> <p>Řazení dat v tabulce</p> <p>Vizualizace dat v grafu</p>
<p>Základy programování – příkazy, opak</p>		
<p>Sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů</p> <p>Popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení</p> <p>V blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování</p>	<p>DV: v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro ovládání postavy</p> <p>DV: v programu najde a opraví chyby</p> <p>DV: rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát</p> <p>DV: vytvoří a použije nový blok</p>	<p>Příkazy a jejich spojování</p> <p>Opakování příkazů</p> <p>Pohyb a razítkování</p> <p>Ke stejnému cíli vedou různé algoritmy</p> <p>Vlastní bloky a jejich vytváření</p> <p>Kombinace procedur</p>

<p>Data, informace a modelování</p>	<p>DV: uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat DV: popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji vyčte informace z daného modelu</p>	<p>Práce s daty a jejich vyhodnocování</p>
<p>Algoritmizace a programování</p>	<p>DV: sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů DV: popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení DV: v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy DV: ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu</p>	<p>Základy programování</p>

<p>Informační systémy</p>	<p>DV: v systémech, které jej obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi DV: pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data</p>	<p>Praktické a bezpečné využití informačních systémů</p>
<p>Digitální technologie</p>	<p>DV: najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu DV: propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí DV: dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi</p>	<p>Bezpečné využívání digitálních technologií, rizika</p>

5. 4. Člověk a jeho svět

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vzdělávací obor: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Prvouka

5. 4. 1. Prvouka 1. a 2. ročník

Ročník:	1. ročník	2 hodiny týdně
	2. ročník	2 hodiny týdně + 1 hodina týdně
	3. ročník	2 hodiny týdně + 1 hodina týdně

5. 4. 1. 1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všítat si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko budoucnosti. V oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných. Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech Člověk a společnost, Člověk a příroda a ve vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět je členěn do pěti tematických okruhů. Propojováním tematických okruhů je možné vytvářet v ŠVP různé varianty vyučovacích předmětů a jejich vzdělávacího obsahu.

V tematickém okruhu Místo, kde žijeme se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků (např. v dopravní výchově). Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu Lidé kolem nás si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu Lidé a čas se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od neznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd.

V tematickém okruhu Rozmanitost přírody žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

V tematickém okruhu Člověk a jeho zdraví žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování první pomoci. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

5. 4. 1. 2. Cíl vzdělávací oblasti

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování,
- respektu a jednání na základě společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání k efektivní a bezkonfliktní komunikaci v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto oboru směřují k utváření klíčových kompetencí:

Učitel vede žáka k:

Kompetence k učení

- vybírání a využívání vhodných způsobů a metod pro efektivní učení, k plánování, organizování a řízení vlastního učení

- vyhledávání a třídění informací, k jejich efektivnímu využívání v procesu učení, tvůrčích činnostech i praktickém životě

Kompetence k řešení problémů

- vnímání nejrůznějších problémových situací ve škole i mimo ni, k rozpoznání a pochopení problému

Kompetence komunikativní

- formulování a vyjadřování svých myšlenek a názorů v logickém sledu
- naslouchání promluvám druhých lidí, porozumění jim, vhodnému reagování na ně, účinnému zapojování do diskuse
- porozumění různým typům textů a záznamů

Kompetence sociální a personální

- Účinnému spolupracování ve skupině, podílení se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu

Kompetence občanské

- respektování, ocenění a chránění našich tradic a kulturního i historického dědictví
- chápání základních ekologických souvislostí a environmentálních problémů

Kompetence pracovní

- bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení, dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků, adaptování se na změněné nebo nové pracovní podmínky

Předmět: Prvouka

Ročník: 1.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
<p>Místo, kde žijeme</p> <p>Vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí</p>	<p>DV: vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a své školy</p> <p>DV: vyjmenuje jednotlivé místnosti svého domova a jeho vybavení</p> <p>DV: jednoduše vysvětlí rozdíl mezi vesnicí a městem</p> <p>DV: rozezná základní značky, přechází na přechodu pro chodce, zná semafor</p> <p>DV: určuje běžné dopravní prostředky včetně hromadných</p> <p>DV: vysvětlí, kde je zastávka MHD a jak se na ni chovat</p>	<p>Domov, prostředí domova</p> <p>Okolí školy</p> <p>Bezpečná cesta domů i do školy</p> <p>Riziková místa a situace</p>
<p>Začlení svou obec do příslušného kraje a oblužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci</p>	<p>DV: orientuje se v obci a jejím okolí</p>	<p>Místo, kde žijeme</p>

<p>Lidé kolem nás Rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům</p>	<p>DV: objasňuje role rodinných příslušníků</p>	Rodina
	<p>DV: orientuje se v širších rodinných vztazích</p>	Rodina
	<p>DV: hovoří o významných událostech v rodině</p>	
	<p>DV: vyjmenuje povolání členů rodiny</p>	Práce, řemesla, zaměstnání
	<p>DV: pojmenovává běžné domácí práce, přiměřeně se některých účastní</p>	
	<p>DV: rozliší pojem " známý rodiny" na základě důvěry a míry přátelství</p>	Povídání o lidech (o sobě)
	<p>DV: projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků</p>	Moji spolužáci Pravidla slušného chování
	<p>DV: vyjadřuje odlišnosti podle různých zájmů a koníčků</p>	Volný čas
	<p>DV: vypráví o svých koníčcích a zálibách</p>	
<p>DV: vnímá povahové vlastnosti jako další prvek odlišností</p>		

<p>Lidé a čas Využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</p>	<p>DV: rozlišuje jednotlivé části dne</p> <p>DV: vyjmenuje měsíce kalendářního roku a přiřadí k nim volnočasové aktivity</p> <p>DV: přiřadí členy rodiny k časovým pojmům</p> <p>DV: uplatňuje elementární poznatky o činnosti a práci lidí a porovnává minulost a současnost</p>	<p>Čas, hodiny, budík, kalendář</p> <p>Proměny způsobu života</p>
<p>Rozmanitost přírody Pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</p>	<p>DV: pozoruje přírodu v ročních obdobích</p> <p>DV: pozoruje změny i na živočiších</p> <p>DV: rozděluje do skupin - ptáci stěhovaví a přezimující</p> <p>DV: rozděluje do skupin - stromy opadavé a neopadavé</p>	<p>Roční období</p>

<p>Roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</p>	<p>DV: používá pojmy - zelenina, ovoce, zemědělské plodiny</p> <p>DV: analyzuje stavbu těla rostlin - kořen, stonek, list, květ, plod</p>	<p>Zelenina a ovoce</p>
<p>Provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů</p>	<p>DV: posuzuje význam pokojových rostlin, jednoduchým způsobem se o ně stará (zalévání, kypření, otírání prachu)</p> <p>DV: seznamuje se s kvetoucími rostlinami na louce</p> <p>DV: poznává ptáky a zvířata žijící v lese</p> <p>DV: akceptuje pravidla - jak se v lese chováme a jak jej chráníme</p> <p>DV: seznamuje se s živočichy žijící u vody a ve vodě</p> <p>DV: vysvětlí, co je nebezpečím pro čistotu rybníků a řek</p> <p>DV: poznává polní plodiny</p>	<p>Pokožové rostliny</p> <p>Ekosystém - louka</p> <p>Ekosystém - les</p> <p>Ekosystém - rybník, řeka</p> <p>Ekosystém - pole</p>

	<p>DV: pozoruje růst rostlin ze semena (hrách, fazole)</p> <p>DV: pozoruje přeměnu vody v páru</p> <p>DV: pozoruje změnu vnitřní i venkovní teploty v závislosti na ročním období</p> <p>DV: zakládá herbář</p>	<p>Semeno - rostlina</p> <p>Voda</p> <p>Teplota vzduchu</p> <p>Herbář</p>
<p>Člověk a jeho zdraví Uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví</p>	<p>DV: popíše své hygienické návyky během dne</p> <p>DV: vysvětlí, proč je nezbytné udržovat pracovní místo a dům v pořádku a čistotě</p> <p>DV: rozlišuje části trupu, hlavy, horní a dolní končetiny</p> <p>DV: uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví, dodržuje zásady zdravé práce s digitálními technologiemi</p>	<p>Péče o zdraví, správná výživa Lidské tělo</p> <p>Lidské tělo, péče o lidské tělo</p>

<p>Rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</p>	<p>DV: uplatňuje základní návyky osobní a intimní hygieny DV: vybírá vhodný způsob sebeochrany DV: ví, co je úraz; přivolání pomoci DV: respektuje pravidla chování, předcházení případným úrazům DV: pojmenovává některé dětské nemoci a uvádí, jak neohrožovat druhé DV: dodržuje pravidla silničního provozu - chodec DV: předvídá nebezpečí na silnici a na chodníku i při hrách DV: chová se slušně a bezpečně v hromadné dopravě</p>	<p>Osobní, intimní a duševní hygiena První pomoc, prevence nemocí a úrazů Pravidla chování Dětské nemoci Osobní bezpečí</p>
<p>Chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</p>	<p>DV: chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci DV: je obezřetný v komunikaci s cizími lidmi DV: požádá o pomoc pro sebe i pro svého kamaráda</p>	<p>Krizové situace Brutalita a jiné formy násilí v médiích</p>

	<p>DV: vnímá rozdíl mezi hrou, šikanou a násilím</p> <p>DV: ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</p>	Modelové situace
Reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	<p>DV: naslouchá a respektuje pokyny dospělých</p> <p>DV: zachovává klid při vyhlášení poplachu a dále jedná podle pokynů</p>	Mimořádné události, rizika ohrožení Integrovaný záchranný systém

Ročník: 2.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
<p>Místo, kde žijeme Vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí</p>	<p>DV: vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště, cestu do školy</p> <p>DV: uplatňuje základní pravidla silničního provozu</p>	<p>Domov - místo, kde žijeme</p> <p>Bezpečná cesta domů. Jsem chodec Riziková místa a situace</p>

	<p>DV: rozezná běžné dopravní prostředky včetně hromadných</p> <p>DV: uvádí nejdůležitější telefonní čísla na záchrannou službu, policii, hasiče</p>	Vytváření kartiček s důležitými telefonními čísly
Začlení svou obec do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci	<p>DV: orientuje se v obci a určuje základní směry do jiných obcí i měst</p> <p>DV: seznámí se se zeměpisnou polohou naší vlasti</p>	Obec, okolní krajina, regiony Naše vlast - Česká republika
Rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	<p>DV: poznává hlavní zeměpisné dominanty v místní krajině</p> <p>DV: poznává vlivy člověka na životní prostředí krajiny</p>	Okolní krajina

<p>Lidé kolem nás Rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům</p>	<p>DV: interpretuje role rodinných příslušníků</p>	Moje rodina
	<p>DV: orientuje se v širších rodinných vztazích</p>	Moji příbuzní
	<p>DV: hovoří o významných událostech v rodině (oslavy, výročí)</p>	Rodinné oslavy

	<p>DV: popisuje běžné domácí práce, přiměřeně se některých účastní</p> <p>DV: vhodně se chová v různých situacích</p> <p>DV: uplatňuje základní pravidla slušného chování</p>	<p>Pomáháme si</p> <p>Modelové situace, mezilidské vztahy</p>
<p>Lidé a čas Využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti</p>	<p>DV: orientuje se v čase</p> <p>DV: používá kalendář, sleduje data svátků státních a rodinných</p>	<p>Hodina, den, týden, měsíc, rok</p> <p>Měsíc po měsíci</p>
<p>Uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnávání minulosti a současnosti</p>	<p>DV: uplatňuje elementární poznatky o činnosti a práci lidí a porovnává minulost a současnost</p>	<p>Současnost a minulost v našem životě</p>
<p>Rozmanitost přírody Pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích</p>	<p>DV: pozoruje přírodu v ročních obdobích</p>	<p>Proměny přírody</p>

	<p>DV: pozoruje změny i na živočiších</p> <p>DV: seznámí se s ptáky (stěhovaví a přezimující)</p> <p>DV: třídí stromy (opadavé a neopadavé)</p>	
<p>Roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</p>	<p>DV: poznává zástupce jednotlivých rostlin a živočichů v různých ročních obdobích</p> <p>DV: vysvětlí význam chráněných živočichů i rostlin</p> <p>DV: pozoruje růst rostlin ze semena</p> <p>DV: pozoruje přeměnu vody v páru</p> <p>DV: pozoruje změnu vnitřní i venkovní teploty v závislosti na ročním období</p> <p>DV: zakládá herbář</p>	<p>Pozorování a porovnávání životních projevů vybraných živočichů a rostlin v přírodě v různých ročních obdobích</p> <p>Semeno – rostlina</p> <p>Voda</p> <p>Teplota vzduchu</p> <p>Herbář</p>
<p>Člověk a jeho zdraví Uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje</p>	<p>DV: uplatňuje základní hygienické návyky a zásady zdravého stravovacího a pitného režimu</p> <p>DV: popisuje hlavní části lidské tělo</p>	<p>Osobní, duševní a intimní hygiena</p> <p>Zdravý denní režim</p> <p>Naše tělo</p>

<p>vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví</p>	<p>DV: formuluje a dodržuje zásady zdravého a bezpečného přístupu k práci s digitálními technologiemi; rozezná nebezpečí v digitálním prostředí; vybírá informace, které o sobě může zveřejnit</p>	
<p>Rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</p>	<p>DV: objasňuje, co je úraz; demonstruje přivolání pomoci</p> <p>DV: respektuje pravidla chování předcházení případným úrazům</p> <p>DV: pojmenovává některé dětské nemoci a uvádí, jak neohrožovat druhé DV: dodržuje pravidla silničního provozu - chodec</p> <p>DV: předvídá nebezpečí na silnici a na chodníku i při hrách</p>	<p>Důležitá telefonní čísla: 150, 155, 158, 112</p> <p>Pravidla chování</p> <p>Dětské nemoci, očkování, preventivní prohlídky Dopravní značky</p> <p>Dopravní prostředky</p>

	<p>DV: chová se slušně a bezpečně v hromadné dopravě</p>	
<p>Chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</p>	<p>DV: chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná</p> <p>DV: demonstruje komunikaci s neznámým člověkem</p> <p>DV: požádá o pomoc pro sebe i pro svého kamaráda</p> <p>DV: vnímá rozdíl mezi hrou, šikanou a násilím</p> <p>DV: ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</p>	<p>Osobní bezpečí</p> <p>Modelové situace</p>

<p>Reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</p>	<p>DV: naslouchá a respektuje pokyny dospělých</p> <p>DV: zachovává klid při vyhlášení poplachu a dále jedná podle pokynů</p>	<p>Mimořádné události, rizika ohrožení</p> <p>Integrovaný záchranný systém</p>
---	---	--

Ročník: 3.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
<p>Místo, kde žijeme Vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí</p>	<p>DV: vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště, cestu do školy a cestu na určené místo</p> <p>DV: uplatňuje základní pravidla silničního provozu</p> <p>DV: určuje běžné dopravní prostředky včetně hromadných</p> <p>DV: aplikuje nejdůležitější telefonní čísla na záchrannou službu, policii, hasiče</p>	<p>Prostředí domov</p> <p>Orientace v okolí bydliště i školy</p> <p>Cesta do škol</p> <p>Dopravní značky</p> <p>Riziková místa a situace</p> <p>Modelové situace</p>

<p>Začlení svou obec do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci</p>	<p>DV: orientuje se v obci a určuje základní směry do jiných obcí i měst DV: seznámí se se zeměpisnou polohou naší vlasti DV: zařadí svou obec do příslušného kraje v ČR</p>	<p>Obec, okolní krajina Poloha a povrch Získávání a vyhledávání informací a zajímavostí o svém kraji</p>
--	---	--

<p>Rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost</p>	<p>DV: poznává hlavní zeměpisné dominanty v okolní krajině DV: poznává vlivy člověka na životní prostředí krajiny</p>	<p>Okolní krajina</p>
<p>Lidé kolem nás Odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností</p>	<p>DV: odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností</p>	<p>Co nás baví Povolání</p>
<p>Rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům</p>	<p>DV: vhodně se chová v různých situacích DV: uplatňuje základní pravidla slušného chování</p>	<p>Pravidla slušného chování Modelové situace Mezilidské vztahy</p>

<p>Lidé a čas Pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije</p>	<p>DV: poznává některé rodáky z blízkého okolí DV: poznává některé historické památky DV: seznamuje se s některými významnými událostmi regionu</p>	<p>Regionální památky</p>
<p>Uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnávání minulosti a současnosti</p>	<p>DV: dokáže sdělit elementární poznatky o sobě a o rodině DV: oceňuje potřeby udržování zvyků</p>	<p>Já a moje rodina</p>
<p>Rozmanitost přírody Pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých</p>	<p>DV: pozoruje přírodu v ročních obdobích</p>	<p>Proměny přírody</p>
<p>ročních období</p>		

	<p>DV: pozoruje změny i na živočiších</p> <p>DV: specifikuje ptáky (stěhovaví a přezimující)</p> <p>DV: třídí stromy (opadavé a neopadavé)</p>	
<p>Roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě</p>	<p>DV: třídí a rozlišuje živočichy podle stavby těla</p> <p>DV: třídí a rozlišuje rostliny podle jednotlivých částí</p>	<p>Stavba těla živočichů</p> <p>Části rostlin</p>
<p>Provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů</p>	<p>DV: vysvětluje základní rozdíly mezi živou a neživou přírodou</p> <p>DV: zakládá herbář</p> <p>DV: provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné</p>	<p>Podmínky života na zemi</p> <p>Třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, pozorování látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek</p> <p>Herbář</p>

	vlastnosti a změní základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů, přístrojů i s využitím digitálních technologií	
<p>Člověk a jeho zdraví</p> <p>Uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví</p>	<p>DV: zvládá základní návyky osobní hygieny</p> <p>DV: zvládá režimové a jiné zdravotně preventivní návyky</p> <p>DV: využívá elementárních znalostí o lidském těle</p> <p>DV: orientuje se ve vývoji člověka</p>	<p>Osobní, duševní a intimní hygiena</p> <p>Žijeme zdravě</p> <p>Naše tělo</p> <p>Období, kterými v životě procházíme</p>
<p>Rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</p>	<p>DV: uvědomuje si, jak může ohrozit své zdraví jiných</p>	<p>Co je nebezpečí</p>

	<p>DV: chová se podle základních pravidel silničního provozu jako chodec, cyklista</p> <p>DV: rozlišuje dopravní značky podle tvaru a barvy</p>	<p>Deník pravidel</p> <p>Dopravní značky</p>
<p>Chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</p>	<p>DV: vyhýbá se nebezpečnému prostředí, předmětům a zvířatům</p> <p>DV: chová se ostražitě vůči cizím lidem</p> <p>DV: demonstruje žádost o pomoc pro sebe i pro jiné dítě či dospělou osobu</p> <p>DV: ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</p>	<p>Cizí člověk</p> <p>Cizí zvířata</p> <p>Modelové situace</p> <p>Rady nejen na prázdniny</p>

Reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	DV: naslouchá a respektuje pokyny dospělých DV: zachovává klid při vyhlášení poplachu a dále jedná podle pokynů	Mimořádné události, rizika ohrožení Integrovaný záchranný systém
--	--	---

5. 4. 2. Přírodověda 4. – 5. ročník

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vzdělávací obor: Člověk a jeho svět **Vyučovací předměty:**

Přírodověda (témata: rozmanitost přírody, člověk a jeho zdraví)

4. ročník **2 hodiny týdně**

5. ročník **1 hodina týdně**

5. 4. 2. 1. *Charakteristika vyučovacího předmětu*

Předmět přírodovědy i vlastivědy na 1. stupni je založen hlavně na aktivních poznávacích činnostech (prožitky, modelové situace, experimenty...). Žáci se zde učí pozorovat a pojmenovávat věci, děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Pomáhá žákům propojit vzdělání s praktickým životem.

5. 4. 2. 2. *Cíle vzdělávací oblasti*

Cílem obou předmětů je pomoci žákům na základě poznání nejbližšího okolí a pochopení souvislostí a zákonitostí v něm poznat sebe sama a nalézt své místo mezi lidmi a orientovat se v životě, umožnit žákům pochopit základní globální problémy a převzít přiměřenou zodpovědnost za jejich řešení.

5. 4. 2. 3. *Formy realizace*

Výuka probíhá formou skupinové, společné nebo samostatné práce, v kmenové třídě, malé tělocvičně, případně přímo v obci a v přírodě. Využívá prvky dramatické výchovy, projektového a problémového vyučování, experimentu a práce s internetem.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova, Výchova demokratického občana, Mediální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova

K realizaci tohoto plánu je nutno každoročně vypracovat a využít celoroční motivační plán školy a každý měsíc vypracovat konkrétní plán realizace pro každý ročník

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto oboru směřují k utváření klíčových kompetencí:

Učitel vede žáka k:

Kompetence k učení

- vybírání a využívání vhodných způsobů a metod pro efektivní učení, k plánování, organizování a řízení vlastního učení
- vyhledávání a třídění informací, k jejich efektivnímu využívání v procesu učení, tvůrčích činnostech i praktickém životě

Kompetence k řešení problémů

- vnímání nejrůznějších problémových situací ve škole i mimo ni, k rozpoznání a pochopení problému

Kompetence komunikativní

- formulování a vyjadřování svých myšlenek a názorů v logickém sledu
- naslouchání promluvám druhých lidí, porozumění jim, vhodnému reagování na ně, účinnému zapojování do diskuse
- porozumění různým typům textů a záznamů

Kompetence sociální a personální

- Účinnému spolupracování ve skupině, podílení se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu

Kompetence občanské

- respektování, ocenění a chránění našich tradic a kulturního i historického dědictví
- chápání základních ekologických souvislostí a environmentálních problémů

Kompetence pracovní

- Bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení, dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků, adaptování se na změněné nebo nové pracovní podmínky

Předmět: Přírodověda

Ročník: 4.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
<p>Rozmanitost přírody Objevuje a zajišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka</p>	<p>DV: objevuje a zajišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody</p> <p>DV: objevuje a zjišťuje princip rovnováhy přírody</p> <p>DV: nachází souvislosti mezi přírodou a člověkem</p> <p>DV: porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče, atlasy a další doporučené zdroje včetně digitálních</p>	<p>Živá a neživá příroda Rovnováha přírody</p> <p>Podíl člověka na stavu přírody a krajiny a význam přírody pro život člověka</p>

<p>Vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období</p>	<p>DV: popisuje některé změny v přírodě, kterých jimž dochází v průběhu dne i roku</p>	<p>Vesmír a Země</p>
<p>Zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí</p>	<p>DV: rozlišuje a charakterizuje základní ekosystémy DV: rozeznává některé z vybraných rostlin a hub DV: uvádí příklady přizpůsobení organismů v prostředí DV: vysvětlí vztahy organismů a neživé přírody (získávání potravy, úkryty, ochrana před nepřáteli)</p>	<p>Přírodní společenstva Rovnováha v přírodě</p>
<p>Porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy</p>	<p>DV: pozoruje život rostlin a živočichů DV: vyvozuje z pozorování závěry (přizpůsobení nepříznivým podmínkám, výživa, vztahy mezi organismy) DV: pracuje s atlasy rostlin a živočichů</p>	<p>Houby, rostliny a živočichové</p>
<p>Zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat</p>	<p>DV: uvádí příklady zásad ochrany přírody a životního prostředí</p>	<p>Ochrana přírody</p>
<p>Založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</p>	<p>DV: založí jednoduchý pokus DV: plánuje a zdůvodňuje postup DV: vyvozuje závěry z pozorování DV: vede si o pozorování stručný záznam</p>	<p>Jednoduchý pokus - založení, stanovení postupu práce, výstupy</p>

<p>Člověk a jeho zdraví Účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob</p>	<p>DV: naplňuje vhodně svůj denní režim - zásady zdravé výživy, dostatek odpočinku, spánku, přiměřený tělesný pohyb, aj.)</p>	<p>Péče o zdraví, denní režim Zdravá výživa</p>
<p>Uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista</p>	<p>DV: předchází svým chováním možnému nebezpečí DV: osvojuje si své znalosti při modelových simulačních událostech DV: vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista</p> <p>DV: používá telefonní čísla odborných institucí poskytujících pomoc v nesnázích</p>	<p>Simulační hry Osobní bezpečí Zdravý životní styl</p> <p>Dopravní výchova - modelové situace</p>
<p>Předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek</p>	<p>DV: předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek</p>	<p>Modelové situace spojené s prevencí zneužívání návykových látek</p>
<p>Uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou</p>	<p>DV: chrání své zdraví dodržováním základních hygienických zásad a některých zdravotně preventivních opatření DV: uplatňuje zdravý způsob života (za pomoci rodičů a učitele)</p>	<p>Zdraví a jeho ochrana Osobní hygiena</p>
<p>Rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc</p>	<p>DV: rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc</p>	<p>Zásady první pomoci</p>

<p>stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit</p>	<p>DV: stručně charakterizuje specifické přírodní jevy DV: stručně charakterizuje rizika vzniku mimořádných událostí způsobených přírodními jevy DV: v modelové situaci prokáže schopnost se účinně bránit</p>	<p>Rizika v přírodě Sezónní činnosti Mimořádné události a ochrana před nimi Modelové situace</p>
--	--	---

Ročník: 5.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
<p>Rozmanitost přírody Objevuje a zajišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka</p>	<p>DV: objevuje a zajišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody DV: objevuje a zjišťuje princip rovnováhy přírody DV: nachází souvislosti mezi přírodou a člověkem</p>	<p>Živá a neživá příroda Rovnováha přírody Podíl člověka na stavu přírody a krajiny</p>
<p>Vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období</p>	<p>DV: popisuje některé změny v přírodě, k nimž dochází v průběhu dne i roku</p>	<p>Vesmír a Země</p>

<p>Zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí</p>	<p>DV: rozlišuje a charakterizuje základní ekosystémy DV: rozeznává některé z vybraných rostlin a hub DV: uvádí příklady přizpůsobení organismů v prostředí DV: vysvětlí vztahy organismů a neživé přírody (získávání potravy, úkryty, ochrana před nepřáteli)</p>	<p>Přírodní společenstva Rovnováha v přírodě</p>
<p>Porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy</p>	<p>DV: pozoruje život rostlin a živočichů DV: vyvozuje z pozorování závěry (přizpůsobení nepříznivým podmínkám, výživa, vztahy mezi organismy) DV: pracuje s atlasy rostlin a živočichů</p>	<p>Rostliny a živočichové</p>
<p>Zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat</p>	<p>DV: uvádí příklady zásad ochrany přírody a životního prostředí</p>	<p>Ochrana přírody</p>
<p>Založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</p>	<p>DV: založí jednoduchý pokus DV: plánuje a zdůvodňuje postup DV: vyvozuje závěry z pozorování DV: vede si o pozorování stručný záznam</p>	<p>Jednoduchý pokus - založení, stanovení postupu práce, výstupy</p>

<p>Člověk a jeho zdraví Využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života</p>	<p>DV: seznámí se se základní stavbou lidského těla a funkcemi jednotlivých orgánových soustav DV: pochopí životní potřeby a projevy člověka</p>	<p>Lidské tělo, základní funkce a projevy Životní potřeby člověka Nemoci přenosné a nepřenositelné Ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS)</p>
<p>Rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození</p>	<p>DV: uvědomuje si pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou DV: rozlišuje jednotlivé etapy lidského života DV: orientuje se ve vývoji dítěte</p>	<p>Partnerství, rodičovství, manželství Základy sexuální výchovy - rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy</p>
<p>Účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob</p>	<p>DV: naplňuje vhodně svůj denní režim - zásady zdravé výživy, dostatek odpočinku, spánku, přiměřený tělesný pohyb, aj.)</p>	<p>Péče o zdraví, denní režim Správná výživa Výběr a způsoby uchování potravin Pitný režim</p>
<p>Uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista</p>	<p>DV: předchází svým chováním možnému nebezpečí DV: osvojuje si své znalosti při modelových simulačních událostech DV: vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista</p>	<p>Simulační hry Osobní bezpečí, krizové situace, označování nebezpečných látek Zdravý životní styl Prevence nemocí a úrazů Drobná poranění Dopravní výchova - modelové situace Dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky)</p>

	DV: používá telefonní čísla odborných institucí poskytujících pomoc v nesnázích	
Předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	DV: předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	Modelové situace spojené s prevencí zneužívání návykových látek
Uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	DV: chrání své zdraví dodržováním základních hygienických zásad a některých zdravotně preventivních opatření DV: uplatňuje zdravý způsob života (za pomoci rodičů a učitele)	Zdraví a jeho ochrana Osobní hygiena Hrací automaty a počítače, závislost Nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
Rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	DV: rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	Zásady první pomoci Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku
Uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a dívkami v daném věku	DV: chová se ohleduplně k druhému pohlaví DV: seznámí se se základy sexuální výchovy mezi chlapci a dívkami daného věku	Základy sexuální výchovy, sexuální a jiné zneužívání Etická stránka vztahu, etická stránka sexuality

<p>Stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit</p>	<p>DV: stručně charakterizuje specifické přírodní jevy DV: stručně charakterizuje rizika vzniku mimořádných událostí způsobených přírodními jevy DV: v modelové situaci prokáže schopnost se účinně bránit</p>	<p>Rizika v přírodě Sezónní činnosti Mimořádné události a ochrana před nimi Modelové situace</p>
--	--	---

5. 4. 3. Přírodověda 4. – 5. ročník

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vzdělávací obor: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Vlastivěda (témata: rozmanitost přírody, člověk a jeho zdraví)

4. ročník 1 hodiny týdně

5. ročník 1 hodina týdně +1 hodina týdně

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Posláním vyučovacího předmětu Vlastivěda je vybavit žáky souborem znalostí, vědomostí a postojů, které jim umožní orientovat se ve světě informací, časově a místně propojovat historické, zeměpisné a kulturní informace. Obsah vyučovacího předmětu vytváří příležitosti k tomu, aby se děti učily poznávat a chápat rozdíly mezi lidmi, vytvářet a upevňovat kulturní a tolerantní chování na základě znalosti a přijetí obecně uplatňovaných nebo společně vytvořených a přijatých pravidel soužití. Významnou roli hraje Vlastivěda v rozvoji samostatného a sebevědomého vystupování a jednání. Podstatný je přínos tohoto vyučovacího předmětu k rozvoji efektivní komunikace i v méně běžných situacích.

Obdobně jako vyučovací předmět Přírodověda přispívá také Vlastivěda významně k poznávání a ovlivňování vlastní jedinečnosti žáků, a to jak v oblasti možností, tak limitů.

Potřebné vědomosti a dovednosti v předmětu Vlastivěda získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace.

Vyučovací předmět Vlastivěda je vyučován ve čtvrtém a pátém ročníku, a to dvě hodiny týdně. K pokrytí této časové dotace jsou využity čtyři hodiny minimální časové dotace vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět rámcového učebního plánu RVP ZV.

Vyučovací předmět Vlastivěda je zpravidla realizován ve kmenových třídách. Je-li to vhodné, zejména vyžaduje-li to aktuální vzdělávací obsah, probíhá výuka mimo školu – v kulturní památce, či zajímavosti, žáci se v rámci výuky Vlastivědy rovněž účastní kulturních a společenských akcí.

Při výuce využíváme skupinové vyučování.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto oboru směřují k utváření klíčových kompetencí:
Učitel vede žáka k:

Kompetence k učení

- vybírání a využívání vhodných způsobů a metod pro efektivní učení, k plánování, organizování a řízení vlastního učení
- vyhledávání a třídění informací, k jejich efektivnímu využívání v procesu učení, tvůrčích činnostech i praktickém životě

Kompetence k řešení problémů

- vnímání nejrozličnějších problémových situací ve škole i mimo ni, k rozpoznání a pochopení problému

Kompetence komunikativní

- porozumění různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest ☒ formulování a vyjadřování svých myšlenek a názorů v logickém sledu
- naslouchání promluvám druhých lidí, porozumění jim, vhodnému reagování na ně, účinnému zapojování do diskuse
- porozumění různým typům textů a záznamů

Kompetence sociální a personální

- účinnému spolupracování ve skupině, podílení se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu

Kompetence občanské

- respektování, ocenění a chránění našich tradic a kulturního i historického dědictví
- chápání základních ekologických souvislostí a environmentálních problémů

Kompetence pracovní

- bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení, dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků, adaptování se na změněné nebo nové pracovní podmínky

Předmět: Vlastivěda

Ročník: 4.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
<p>Místo, kde žijeme</p> <p>Určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu.</p>	<p>DV: určí a vysvětlí polohu svého bydliště</p>	<p>Obec, místní krajina, okres, region</p> <p>Zeměpisná poloha a přírodní tvářnost místní krajiny a regionu (povrch, podnebí, vodstvo, rostlinstvo, živočišstvo, využití půdy); seznámí se s mapou místní oblasti</p>
<p>Určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě.</p>	<p>DV: určí světové strany v přírodě i podle mapy a orientuje se podle nich DV: uvědomuje si zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</p>	<p>Světové strany, směrová růžice, práce s kompasem</p> <p>Životní prostředí, ochrana krajiny a životního prostředí</p>

<p>Rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli.</p>	<p>DV: pracuje s náčrtý, plány a základními typy map DV: stručně charakterizuje zeměpisné a přírodní prvky krajiny DV: pracuje s turistickou mapou místní krajiny DV: porozumí její barevné grafice a smluvním značkám</p>	<p>Orientace podle náčrtů, plánů, map Mapový klíč-vysvětlivky</p>
---	--	--

<p>Vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického</p>	<p>DV: seznámí se s významnými rodáky, kulturními a historickými památkami a událostmi regionu DV: charakterizuje významné hospodářské, zemědělské, průmyslové aktivity v místní krajině a v místní oblasti</p>	<p>Náš region - minulost a současnost</p>
--	---	---

<p>Zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.</p>	<p>DV: zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest DV: porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</p>	<p>Osobní zážitky, fotografická dokumentace, obrázkové materiály, publikace</p>
<p>Rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</p>	<p>DV: rozlišuje s porozuměním pojmy: vlast, cizina, stát, prezident, parlament, vláda, volby, demokracie DV: uvede jména prezidenta, premiéra ČR DV: vyjmenuje a popíše státní symboly ČR, státní svátky</p>	<p>Česká republika</p>
<p>Lidé kolem nás Vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě).</p>	<p>DV: vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi DV: vyvozuje a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v obci, v rodině</p>	<p>Mezilidské vztahy, komunikace, lidské generace, pravidla slušného chování</p>

<p>Rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení</p>	<p>DV: rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci DV: obhájí své názory DV: připustí svůj omyl</p>	<p>Vzájemný dialog, sebeovládání</p>
---	--	--------------------------------------

<p>Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</p>	<p>DV: rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</p>	<p>Lidská práva a práva dítěte</p>
<p>Orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy</p>	<p>DV: orientuje se v základních formách vlastnictví DV: používá peníze v běžných situacích DV: odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze DV: na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů DV: vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy</p>	<p>Vlastnictví soukromé, veřejné, osobní, společné; peníze; hmotný a nehmotný majetek Úspory, půjčky Reklamace Korupce Rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti Banka, formy peněz</p>

<p>Poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města).</p>	<p>DV: zabývá se problémy společnosti a životního prostředí DV: hledá změny a navrhuje možnosti zlepšení životního prostředí</p>	<p>Globální problémy životního prostředí</p>
<p>Lidé a čas Pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</p>	<p>DV: pracuje s časovými údaji DV: využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy.</p>	<p>Čas, časová osa</p>
<p>Využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek.</p>	<p>DV: charakterizuje svými slovy způsob života starých Slovanů DV: vyjadřuje rozdíl mezi pověstí a historickou skutečností DV: jmenuje první státní útvary na našem území</p>	<p>Nejstarší osídlení naší vlasti, způsob života Slovanů; staré české pověsti; Velká Morava; Cyril a Metoděj; svatý Václav; počátky českého království</p>
<p>Rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik.</p>	<p>DV: charakterizuje hospodářský a kulturní rozvoj Českého státu za vlády Karla IV. DV: popisuje období husitských válek DV: popisuje způsob života v období vlády Habsburků</p>	<p>Rozkvět Českého státu za Karla IV.; husitství; nejvýznamnější osobnosti a události v období habsburské monarchie</p>

Srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik.	DV: srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik.	Knížní publikace z regionu; regionální muzeum
Objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů.	DV: objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů.	Významné dny

Ročník: 5.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
Místo, kde žijeme Určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu.	DV: určí a vysvětlí polohu svého bydliště; DV: seznámí se se středisky rekreace a cestovního ruchu v regionu; znakem obce v působnosti školy	Poloha místa
Určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě.	DV: určí světové strany v přírodě i podle mapy a orientuje se podle nich; DV: uvědomuje si zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě; DV: uvede příklady poškozování, ochrany a tvorby životního prostředí	Světové strany, směrová růžice, práce s kompasem; Životní prostředí, ochrana krajiny

<p>Rozlišuje mezi náčrtů, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli.</p>	<p>DV: orientuje se na mapách střední Evropy a polokouli; DV: vyjmenovává a vyhledává na mapě světa jednotlivé světadíly a oceány (orientačně); DV: pracuje s turistickou mapou místní krajiny a porozumí její barevné grafice a smluvním značkám</p>	<p>Evropské státy, evropská města, střediska cestovního ruchu, EU, světadíly a oceány; orientace podle náčrtů, plánů, map; mapový klíč - vysvětlivky</p>
<p>Vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického</p>	<p>DV: seznámí se s významnými rodáky, kulturními a historickými památkami regionu a událostmi DV: posoudí jednoduchým způsobem jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického</p>	<p>Náš region v minulosti; místní pověsti; významné události a místa; významné osobnosti regionu</p>
<p>Zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.</p>	<p>DV: zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest DV: porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.</p>	<p>Osobní zážitky, fotografická dokumentace, obrázkové materiály</p>

<p>Rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</p>	<p>DV: rozlišuje s porozuměním pojmy: vlast, cizina, stát, prezident, parlament, vláda, volby, demokracie; DV: uvede jména prezidenta, premiéra ČR; DV: vyjmenuje a popíše státní symboly ČR, státní svátky; ministerstva, velvyslanectví, územní správní celky (kraje)</p>	<p>Česká republika - orgány státní moci, symboly ČR Armáda ČR</p>
<p>Lidé kolem nás Vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě).</p>	<p>DV: vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvozuje a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v obci, v rodině</p>	<p>Mezilidské vztahy; komunikace; lidské generace; pravidla slušného chování</p>
<p>Rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení</p>	<p>DV: rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci DV: obhájí své názory DV: připustí svůj omyl DV: vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě), i při interakci v digitálním světě rozpozná ve svém okolí a v digitálním světě jednání a chování, která se už nemohou tolerovat</p>	<p>Vzájemný dialog; sebeovládání; komunikace; tolerance</p>

<p>Rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</p>	<p>DV: rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</p>	<p>Lidská práva a práva dítěte; principy demokracie</p>
<p>Orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy</p>	<p>DV: orientuje se v základních formách vlastnictví DV: používá peníze v běžných situacích</p>	<p>Soukromé, veřejné, osobní, společné; peníze; ochrana majetku (společného, veřejného,...)</p>
<p>Poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města).</p>	<p>DV: zabývá se problémy společnosti a životního prostředí DV: hledá změny a navrhuje možnosti zlepšení životního prostředí</p>	<p>Globální problémy životního prostředí; nesnášenlivost mezi lidmi</p>
<p>Lidé a čas Pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy.</p>	<p>DV: pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy.</p>	<p>Čas, časová osa</p>

<p>Využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek.</p>	<p>DV: charakterizuje svými slovy společenský, politický a kulturní život českých zemí koncem 19. století a počátkem 20. století DV: posuzuje změny způsobu života v novověku DV: objasní vznik Československé republiky DV: posoudí s porozuměním demokratické principy budování státu DV: posoudí život v českých zemích v době nacistické okupace a význam obnovení Československé republiky DV: charakterizuje způsob života v poválečném období, v období totality a po obnovení demokracie</p>	<p>Osvícenství; reformy Marie Terezie a Josefa II.; národní obrození; revoluční rok 1848; I. světová válka; věda a technika; rok 1918; osobnosti (Masaryk, Beneš); II. světová válka, obnovení republiky; poválečný vývoj; vznik samostatné republiky</p>
<p>Rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik.</p>	<p>DV: rozeznává současné a minulé DV: orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik.</p>	<p>Území českého státu v proměnách času Tradice</p>
<p>Srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik.</p>	<p>DV: srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik.</p>	<p>Knižní publikace z regionu; regionální muzeum</p>
<p>Objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů.</p>	<p>DV: objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů.</p>	<p>Významné dny Státní svátky</p>

5. 5. Umění a kultura

5. 5. 1. Hudební výchova

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vzdělávací obor: Hudební výchova

Vyučovací předmět: Hudební výchova

Ročník:	1. ročník	1 hodina týdně
	2. ročník	1 hodina týdně
	3. ročník	1 hodina týdně
	4. ročník	1 hodina týdně
	5. ročník	1 hodina týdně

5. 5. 1. 1. *Charakteristika vyučovacího předmětu*

- Vyučovací předmět Hudební výchova vychází ze vzdělávací oblasti RVP ZV Umění a kultura. Vytváří u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjí jejich hudebnost, podporuje schopnosti hudbu emocionálně prožít a poskytuje proniknutí do hudební kultury. Hudební činnosti podporují u žáků rozvoj hudebních schopností a individuálních hudebních dovedností sluchových, rytmických, pěveckých, intonačních, instrumentálních, poslechových a pohybových. Hudebně výchovné činnosti jsou rozděleny – Vokální činnosti, Instrumentální činnosti, Hudebně pohybové činnosti a Poslechové činnosti.
- Při hodnocení výsledků práce žáků přihlíží vyučující především k jejich přístupu k celému múzickému komplexu hudebních činností, ke snaze spolupracovat
- s ostatními a k úsilí o co nejlepší výsledek. Je možné zohlednit i případnou jednostrannou zaměřenost žáka na určitý typ hudebních činností.

- **5. 5. 1. 2. Cíl vzdělávací oblasti**

- Seznámit žáky prostřednictvím hudebních činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního umění. Rozvíjet schopnosti vyjadřovat se prostřednictvím tónu a zvuku. Pomocí vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností vést žáky k porozumění hudbě a hudebnímu umění, k jejímu aktivnímu vnímání a využívání, rozvíjet hudebnost žáka, jeho hudební schopnosti a rozvíjet sluchové, rytmické, pěvecké, intonační, hudebně pohybové a hudebně poslechové dovednosti. Vnímání hudby – naučit se naslouchat. Učit se rozpoznávat krásu umění, ctít schopnosti a výkony druhých lidí, vystupovat před spolužáky i dospělými.

- **5. 4. 1. 3. Kompetence**

- **Kompetence k učení**

- vést žáky ke kultivaci své hudebnosti v oblasti hudebního sluchu, zpěvního hlasu, smyslu pro rytmus, melodického a harmonického cítění, hudební paměti, představivosti a fantazie
- rozvíjet u žáků receptivní, reprodukční a částečně i produkční schopnosti a dovednosti aktivitami vokálními, instrumentálními, poslechovými a hudebně pohybovými.

- **Kompetence k řešení problémů**

- vést žáky k různým vyjadřovacím technikám a k užití vhodných prostředků k vyjádření svého záměru
- podporovat u žáků originální způsoby řešení hudebního vyjadřování
- sledovat jejich posuzování hudebního dění **Kompetence komunikativní**

- vést žáky k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání hudebního jazyka jako svébytného prostředku komunikace

- učit žáky naslouchat hudbě a vnímat hudební projevy druhých, jako nezbytný prvek

- účinné mezilidské komunikace **Kompetence sociální a personální**

- postupně získat u žáků vhléd do hudební kultury české i jiných národů

- vést je k pochopení emocionálního působení hudby a jejím vlivem k vytváření mostů mezi lidmi **Kompetence občanské**

- vést žáky k zaujímání vhodných postojů k hudbě ve všech jejích oblastech

- vést žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem a toleranci k jejich hudebním projevům
- vést žáky k chápání procesu umělecké tvorby jako způsobu nalézání a
 - vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě
- **Kompetence pracovní**
- vést žáky k pozitivnímu vztahu k aktivním hudebním činnostem
- učit žáky vhodně využívat psychohygienický účinek hudby
- vést je k podnětné a tvořivé práci
- vést žáky správnému zacházení s dostupnými hudebními nástroji
- seznámit žáky s různými profesemi hudební oblasti

Předmět: Hudební výchova

Ročník: 1., 2., 3.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
Zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	DV: zpívá na základě svých dispozic v jednohlase DV: vyslovuje správně DV: dbá na hlasovou hygienu	Hlasová výuka (správné dýchání, výslovnost, uvolněný zpěv, dodržování rytmu, správný pěvecký postoj)
Rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	DV: rytmizuje a melodizuje jednoduché texty	Rytmizace jednoduchých slovních spojení, říkadel, hry na tělo

Využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	DV: využívá jednoduché hudební nástroje DV: využívá snadno ovladatelné akustické i dostupné elektronické hudební nástroje k doprovodné hře	Doprovod na jednoduché rytmické nástroje
Reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	DV: reaguje pohybem na znějící hudbu DV: zvládá jednoduché lidové tance	Hudebně pohybová činnost Jednoduché taneční hry Hra na tělo
Rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	DV: seznámí se s lidovými a umělými písněmi DV: seznámí se s hymnou ČR	Písňe dle výběru učitele přiměřené k věku dětí
Rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	DV: rozlišuje základní hudební nástroje DV: poznává skladby dle výběru učitele a přiměřené k věku dětí DV: poznává vzestupné a sestupné melodie DV: seznámí se s pojmy notová osnova, houslový klíč, noty, tempo	Hudební nástroje - klavír, housle, kytara, flétna Hudební styly, žánry dle výběru učitele přiměřené k věku dětí Záznam hudby dle výběru učitele přiměřené k věku dětí

Ročník: 4., 5.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
-------------------	--------------------------	-------

<p>Zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti</p>	<p>DV: zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhase v durových i mollových tóninách DV: využívá při zpěvu získané pěvecké dovednosti</p>	<p>Pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, hlasová hygiena) Hudební hry</p>
<p>Realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not</p>	<p>DV: realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not</p>	<p>Hra na jednoduché hudební nástroje</p>
<p>Využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní</p>	<p>DV: využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní DV: využívá jednoduché akustické a elektronické hudební nástroje či vybrané hudební aplikace k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní DV: rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby v její zvukové, případně i digitálně vizualizované podobě DV: vytváří jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace s využitím dostupných akustických i</p>	<p>Hra na jednoduché hudební nástroje</p>

	elektronických hudebních nástrojů i hudebních aplikací	
Rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	DV: rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	Hudba vokální, instrumentální Lidský hlas a hudební nástroj Hudební styly a žánry - hudba taneční, pochodová, populární, ukolébavka apod.
Vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace	DV: vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry DV: provádí v rámci svých individuálních dispozic elementární hudební improvizace	Hudební hry Hudební improvizace
Rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	DV: rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků DV: upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	Hudební výrazové prostředky

Ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	DV: ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků DV: vytváří na základě svých individuálních schopností a dovedností pohybové improvizace	Jednoduché pohybové tance Hudební improvizace
--	---	---

5. 5. 2. Výtvarná výchova

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vzdělávací obor: Výtvarná výchova

Vyučovací předmět: Výtvarná výchova

Ročník:

1. ročník	1 hodina týdně
2. ročník	1 hodina týdně
3. ročník	1 hodina týdně
4. ročník	2 hodiny týdně
5. ročník	2 hodiny týdně

5. 5. 2. 1. Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu výtvarná výchova a dramatická výchova na prvním stupni základního vzdělání se žáci prostřednictvím činností seznamují s výrazovými prostředky s jazykem, literárním, dramatickým a výtvarným.

5. 5. 2. 2. Cíl vzdělávací oblasti

Na 1. stupni základního vzdělávání seznámit žáky pomocí výrazových prostředků s výtvarným uměním. vést k užívání estetických prostředků pro sebevyjádření. Pomocí školních výtvarných projektů přispět k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření. Vycházet z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka. Umožnit tvořivě esteticky ztvárnit pocity a prožitky. Používat obrazné vyjádření jako prostředek komunikace. Přispět k rozvoji tvůrčích činností, estetického vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivosti a fantazie.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto oboru směřují k utváření klíčových kompetencí:

Učitel vede žáka k:

Kompetence k učení

- podle individuálních výtvarných schopností a dovedností k vyhledávání a třídění informací a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace k využívání v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operování s obecně užívanými výtvarnými termíny, znaky a symboly, uvádění věcí do souvislostí, propojování do širších celků poznatků z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho vytváření si komplexnějšího pohledu na společenské a kulturní jevy

Kompetence k řešení problémů

- na základě individuální výtvarné vyspělosti hledání spojitostí mezi vlastní výtvarnou zkušeností a zpracováním výtvarného díla
- ke kritickému myšlení, činění uvážlivých rozhodnutí
- samostatnému řešení problémů, k volbě vhodných způsobů řešení, k užívání při řešení problémů logických postupů

Kompetence komunikativní

- naslouchání promluvám druhých lidí, porozumění jim, vhodnému reagování na ně, účinnému zapojování se do diskuse, obhajování svého názoru a vhodnému argumentování

- porozumění různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlení o nich, reagování na ně a tvořivému využívání ke svému rozvoji a k aktivnímu se zapojení do společenského dění

Kompetence sociální a personální

- účinnému spolupracování ve skupině, podílení se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti k pozitivnímu ovlivňování kvality společné práce
- podílení se na utváření příjemné atmosféry v týmu

Kompetence občanské

- respektování přesvědčení druhých lidí, vážení si jejich vnitřních hodnot
- respektování, chránění a ocenění našich tradic a kulturního a historického dědictví, projevování pozitivního postoje k uměleckým dílům, smyslu pro kulturu a tvořivost, k aktivnímu zapojování se do kulturního dění

Kompetence pracovní

- účinnému a bezpečnému používání materiálů, nástrojů a vybavení, dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků, adaptování se na změněné nebo nové pracovní podmínky

Výtvarná výchova

Ročník: 1., 2., 3.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
-------------------	--------------------------	-------

<p>Rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ</p>	<p>DV: zachází uvědoměle s některými prostředky a materiály DV: ovládá základní technické dovednosti DV: rozeznává různý charakter lineární kresby</p>	<p>Různé výtvarné techniky a postupy výtvarného vyjadřování, kresba, malba a prostorová tvorba. Hra s barvou. Experimentování s různými výrazovými prostředky a materiály.</p>
<p>V tvorbě projevu své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace</p>	<p>DV: řeší přiměřené úkoly v plošných i prostorových pracích DV: chápe vzájemné souvislosti zobrazovaných předmětů DV: uplatňuje při práci představivost a fantazii DV: využívá základní klasifikaci barev, světelný a teplotní kontrast, chápe výrazové vlastnosti barvy</p>	<p>Různé výtvarné techniky a postupy výtvarného vyjadřování, kresba, malba a prostorová tvorba. Hra s barvou. Experimentování s různými výrazovými prostředky a materiály.</p>
<p>Vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky</p>	<p>DV: vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky DV: vnímá objekty a situace různými smysly a pro jejich vizuální vyjádření nalézá různé prostředky a podle svých schopností s nimi pracuje DV: vnímá a podle svých schopností interpretuje vizuálně obrazná vyjádření vlastní, svých spolužáků i vybraná umělecké díla DV: komunikuje přímo a zprostředkovaně pomocí digitálních technologií obsah vizuálně obrazných</p>	<p>Různé výtvarné techniky a postupy výtvarného vyjadřování, kresba, malba a prostorová tvorba. Hra s barvou. Experimentování s různými výrazovými prostředky a materiály.</p>

	vyjádření, která vytvořil, vybral nebo upravil	
--	--	--

Interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností	DV: podá podle svých schopností výklad výtvarného vyjádření, odlišný výklad porovnává se svojí dosavadní zkušeností.	Vnímání, pozorování, poznávání a pojmenovávání vlastností a cílů výtvarných projevů
Na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	DV: poznává rozdíly ve výtvarném vyjadřování malířů, zvláště ilustrátorů dětských knih; uvědomuje si, že výtvarné umění patří ke kulturnímu bohatství národu	Vyjádření svého názoru a schopnost diskuse nad výtvarným dílem svým či jiných

Ročník: 4., 5.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
Při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světelné poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)	DV: při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světelné poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)	Prvky vizuálně obrazného vyjádření - linie, tvary, objemy, světelné a barevné kvality, textury - jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru.

<p>Užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturní postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model</p>	<p>DV: užívá a kombinuje prvky výtvarného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy</p> <p>DV: užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v objemovém vyjádření modelování a skulpturní postup</p> <p>DV: užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model</p>	<p>Kresba, malba</p> <p>Objemové výtvarné vyjádření – plastika a skulptura</p> <p>Prostorová tvorba</p>
<p>Při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření,</p>	<p>DV: při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají</p>	<p>Výtvarné vyjádření jako nositel obsahu, významu a sdělení</p>
<p>kteřá mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy</p>	<p>komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy</p> <p>DV: při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů; kombinuje je v ploše i prostoru</p> <p>DV: nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě zrakového vnímání i vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě</p>	

	<p>DV: osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje různorodé prostředky, včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění</p> <p>DV: porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace; postupně si vytváří digitální portfolio vlastní tvorby a digitální databanku různých inspiračních zdrojů</p>	
<p>Nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě</p>	<p>DV: nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě</p>	<p>Malba a kresba, manipulace s objekty, hmatová percepce</p>

<p>Osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)</p>	<p>DV: osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)</p>	<p>Netradiční kombinace výtvarných technik, spontánní a volná tvorba</p>
<p>Porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace</p>	<p>DV: porovnává různá pojetí i provedení výtvarného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace</p>	<p>Práce s výtvarným námětem (různé přístupy ke zpracování jednoho tématu)</p>
<p>Nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil</p>	<p>DV: poznává obsah výtvarných zobrazení a komunikuje o něm</p>	<p>Komunikace o výtvarném zobrazení</p>

5. 6. Člověk a zdraví

5. 6. 1 Tělesná výchova

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vzdělávací obor: Tělesná výchova

Vyučovací předmět: Tělesná výchova

Ročník	1. ročník	2 hodiny týdně
	2. ročník	2 hodiny týdně
	3. ročník	2 hodiny týdně
	4. ročník	2 hodiny týdně
	5. ročník	2 hodiny týdně

5. 6. 1. 1. *Charakteristika vyučovacího předmětu*

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, chování podporující zdraví, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka atd.

Protože je zdraví důležitým předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost, stává se poznávání a praktické ovlivňování podpory a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.

Vyučovací předmět Tělesná výchova rozvíjí u žáků fyzické a psychické schopnosti, pohybové dovednosti a vede žáky k poznání a rozvíjení fyzických a zdravotních předpokladů, které ovlivňují způsob jejich života. Vede žáky k pochopení hodnoty zdraví uvědomění si povinnosti péče o své zdraví v přiměřené míře věku a schopnostem.

V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

5. 6. 1. 2. *Cíl vzdělávací oblasti*

Provádět preventivní ochranu zdraví a upevňovat hygienické a zdravotně preventivní návyky. Rozhodovat se ve prospěch zdraví. Směřovat k poznávání vlastních pohybových možností a k poznání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost a duševní pohodu. Pro podporu zdraví, regeneraci sil, rozvoj zdatnosti a výkonnosti a pro uspokojování vlastních potřeb zařezovat

do denního režimu pohybové činnosti. Vést k ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto oboru směřují k utváření klíčových kompetencí:

Učitel vede žáka k:

Kompetence k učení

- poznávání smyslu a cílů svých aktivit
- plánování, organizování a řízení vlastní činnosti
- užívání osvojeného názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře, uživatele internetu
- zpracovávání informací o pohybových aktivitách ve škole

Kompetence k řešení problémů

- vnímání nejrůznějších problémových situací a plánování způsobů řešení problémů
- vyhledávání informací vhodných k řešení problémů
- kritickému myšlení, činit uvážlivá rozhodnutí a schopnosti obhájit je
- uvědomění si zodpovědnosti za svá rozhodnutí a zhodnocení výsledků svých činů

Kompetence komunikativní komunikaci na odpovídající úrovni

- osvojení si kultivovaného ústního projevu
- zapojení se do diskuse

Kompetence sociální a personální

- spolupráci ve skupině
- dovednosti podílet se na vytváření pravidel práce v týmu
- v případě potřeby poskytnutí pomoci nebo požádání o ni
- vytváření si pozitivní představy o sobě samém, která podporuje sebedůvěru a samostatný rozvoj

Kompetence občanské

respektování názorů ostatních

- formulování si volných a charakterových rysů
- k zodpovědnému rozhodování podle dané situace
- aktivnímu zapojení se do sportovních aktivit
- rozhodování se v zájmu podpory a ochrany zdraví
- rozlišování a uplatňování práva a povinností vyplývajících z různých rolí (hráč, rozhodčí, divák,...)

Kompetence pracovní

- je veden k efektivitě při organizování vlastní práce
- spoluorganizování svého pohybového režimu
- využívání znalostí a dovedností v běžné praxi
- ovládání základních postupů první pomoci

Předmět: Tělesná výchova

Ročník: 1., 2., 3.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
-------------------	--------------------------	-------

<p>Spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti</p>	<p>DV: spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti</p>	<p>Znalost základních zdraví prospěšných cvičení a vhodného prostředí pro pohybové aktivity Příprava organismu - před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, uvolňovací cvičení</p>
<p>Zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení</p>	<p>DV: zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení</p>	<p>Činnosti napomáhající ke splnění očekávaných výstupů; vzdělávací obsah se prolíná všemi výstupy Základy gymnastiky - průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti Atletika - vytrvalý běh, rychlý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem Kondiční a rytmické formy cvičení pro děti - cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, jednoduché tance</p>

<p>Spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích</p>	<p>DV: spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích</p>	<p>Pohybové hry - s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost Základy sportovních her - manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídajícím velikosti a hmotnosti, herní činností jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů Turistika a pobyt v přírodě - chůze v terénu, ochrana přírody Plavání - základní plavecká výuka v bazénu (pokyny instruktorů plavecké školy) Lyžování - hry na sněhu</p>
<p>Uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy</p>	<p>DV: uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy</p>	<p>Hygiena při Tv - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity Zdravotně zaměřené činnosti - správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití Bezpečnost při pohybových činnostech - organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatně, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách Tv</p>

Reaguje na základní pokyny a povel k osvojované činnosti a její organizaci Zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením	DV: reaguje na základní pokyny a povel k osvojované činnosti a její organizaci DV: uplatňuje zásady správného držení těla, dechová cvičení	Komunikace v Tv - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povel, signály Pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností - her, závodů a soutěží. Měření a posuzování pohybových dovedností odpovídající věku dítěte Zdravotní oslabení- zásady správného držení těla, dechová cvičení
--	---	---

Ročník: 4., 5.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
Podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti	DV: podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu DV: uplatňuje kondičně zaměřené činnosti DV: projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti	Význam pohybu pro zdraví (pohybový režim) Rozvoj zdravotně orientované zdatnosti (rychlost, síla, obratnost)
Zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	DV: zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	Zdravotně zaměřené činnosti Protahovací a napínací cvičení Pobyt v přírodě, turistika

<p>Zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her</p>	<p>DV: zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti DV: vytváří varianty osvojených pohybových her</p>	<p>Pohybové hry Gymnastická průprava Cvičení na hudbu Doplňkové sporty</p>
<p>Jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti</p>	<p>DV: jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka DV: reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti</p>	<p>Pozorování pohybových činností spolužáků Komunikace v Tv (základní tělocvičné názvosloví, smluvené povely a signály).</p>
<p>Jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</p>	<p>DV: jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje DV: respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</p>	<p>Zásady jednání a chování fair play Pravidla osvojených pohybových her a činností</p>

<p>Užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení</p>	<p>DV: užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví DV: cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení DV: podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti, sleduje změny i s využitím digitálních technologií DV: změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky i s využitím digitálních technologií DV: orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace i v digitálním prostředí</p>	<p>Komunikace v TV (základní tělocvičné názvosloví, smluvené povely a signály). Cvičení, popisy, povely</p>
<p>Zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy</p>	<p>DV: zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy</p>	<p>Soutěže, pohybové činnosti</p>

<p>Změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky</p>	<p>DV: změní základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky</p>	<p>Evidence výkonů, měření výkonů - skok z místa do dálky, přeskoky (švihadla, hody míči, možnost vytrvalostních běhů, skok do dálky s rozběhem, hody kriketovým míčkem nebo granátem.)</p>
<p>Orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace</p> <p>Zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování</p> <p>Zvládá základní techniku speciálních cvičení, koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitel</p> <p>Upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením</p>	<p>DV: orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště</p> <p>DV: samostatně získá potřebné informace</p> <p>DV: zařazuje do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení</p> <p>DV: Zvládá základní techniku speciálních cvičení</p> <p>DV: upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením</p>	<p>Základy speciálních cvičení- základní cvičební polohy, základní technika cvičení, soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení</p>

5. 6. 2. Zdravotní tělesná výchova

- (prvky ZdrTV jsou využívány v povinné TV; ZdrTV jako ucelený systém je nabízena žákům III. (II.) zdravotní skupiny v samostatných vyučovacích hodinách – viz charakteristika vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a poznámky k rámcovému učebnímu plánu)
- **Očekávané výstupy – 1. období žák**
- uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy
- zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením **Očekávané výstupy – 2. období žák**
- zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování
- zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele
- upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením
- **Učivo**
- **Činnosti a informace podporující korekce zdravotních oslabení**
- zdravotní oslabení – konkrétní zdravotní oslabení žáka, prevence, pohybový režim, vhodné oblečení a obutí pro ZdrTV, zásady správného držení těla, dechová cvičení, vnímání pocitů při cvičení, nevhodná cvičení a činnosti
 - (kontraindikace zdravotních oslabení) **Speciální cvičení**
- základy speciálních cvičení – základní cvičební polohy, základní technika cvičení, soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení
- Vzhledem k ucelenému systému speciálních cvičení, který je shodný pro 1 i 2. stupeň, je formulováno učivo tohoto tématu jen na 2. stupni s předpokladem využití v celém základním vzdělávání. **Všeobecně rozvíjející pohybové činnosti**
- pohybové činnosti v návaznosti na obsah TV – s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení

5. 7. Člověk a svět práce

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vzdělávací obor: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Praktické činnosti

Ročník:

1. ročník	1 hodina týdně
2. ročník	1 hodina týdně
3. ročník	1 hodina týdně
4. ročník	1 hodina týdně
5. ročník	1 hodina týdně

5. 7. 1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Praktické činnosti vede žáky k získávání dovedností v oblastech různých lidských činností.

5. 7. 2. Cíl vzdělávací oblasti

Zaměřovat se na praktické pracovní dovednosti v oblastech: Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů. Při práci s různými materiály si osvojovat základní pracovní dovednosti a návyky. Vést žáky k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci, k pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých výsledků práce, k vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů.

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie, které v tomto oboru směřují k utváření klíčových kompetencí:

Učitel vede žáka k:

Kompetence k učení

- poznávání smyslu a cíle učení
- pozitivnímu vztahu k učení prostřednictvím zadávaných úkolů v rámci výuky

- posouzení vlastních pokroků
- kritickému zhodnocení výsledků své práce a diskuzi o nich

Kompetence k řešení problémů

- promýšlení pracovních postupů praktických cvičení
- chápání, že se při práci bude setkávat s problémy, které nemají jen jedno správné řešení
- aplikaci poznatků v praxi

Kompetence komunikativní

- učení se správnému postupu při práci
- užívání správného názvosloví při komunikaci
- využívání informačních zdrojů k získání nových poznatků

Kompetence sociální a personální

- práci ve skupinách
- spolupráci při řešení problémů
- přispívání k diskusi a respektování názorů jiných
- věcnému argumentování

Kompetence občanské

- respektování pravidel při práci
- přivolání pomoci při zranění
- chápání základní ekologické souvislosti, ochraně a oceňování naší kulturní tradice a historického dědictví
- projevu pozitivního postoje k uměleckým dílům

Kompetence pracovní

- dodržování bezpečnosti a hygienických pravidel při práci
- bezpečnému a účinnému používání nářadí
- dodržování správných pracovních postupů a pravidel, plnění povinností, myšlení na ochranu svého zdraví a zdraví druhých
- ochraně životního prostředí
- využívání znalostí v běžné praxi
-

Předmět: Pracovní činnosti

Ročník: 1., 2., 3.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
Práce s drobným materiálem vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	DV: vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	Vlastnosti materiálu - přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie atd. Pracovní pomůcky a nástroje - funkce a využití Lidové zvyky, tradice, řemesla
Pracuje podle slovního návodu a předlohy	DV: pracuje podle slovního návodu a předlohy	Výroba jednoduchých výrobků dle slovního návodu a předlohy
Konstrukční činnosti zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	DV: zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi DV: pracuje podle slovního návodu, předlohy i videonávodu	Stavebnice - plošné, prostorové, konstrukční Sestavování modelů

Pěstitelské práce provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování	DV: provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování DV: provádí pozorování přírody, zaznamená i s využitím digitálních technologií a zhodnotí výsledky pozorování	Základní podmínky pro pěstování rostlin Pěstování rostlin ze semen v místnosti
Pečuje o nenáročné rostliny	DV: pečuje o nenáročné rostliny	Pěstování pokojových rostlin
Příprava pokrmů Připraví tabuli pro jednoduché stolování	DV: připraví tabuli pro jednoduché stolování	Základní vybavení kuchyně Výběr, nákup a skladování potravin
Chová se vhodně při stolování	DV: chová se vhodně při stolování	Jednoduchá úprava stolu Pravidla stolování

Ročník: 4., 5.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	OČEKÁVANÉ VÝSTUPY ŠKOLNÍ	UČIVO
-------------------	--------------------------	-------

<p>Práce s drobným materiálem Vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu</p>	<p>DV: vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu</p>	<p>Jednoduché pracovní činnosti a postupy</p>
<p>Využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic</p>	<p>DV: využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic</p>	<p>Lidové zvyky, tradice, řemesla</p>
<p>Volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu</p>	<p>DV: volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu</p>	<p>Přehled běžného pracovního nářadí a jeho použití</p>
<p>Udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu</p>	<p>DV: udržuje pořádek na pracovním místě DV: dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti při prováděných činnostech DV: poskytne první pomoc při možných lehkých úrazech v rámci prováděných činností</p>	<p>Organizace a hygiena práce Osvojování základů bezpečnosti při prováděných činnostech První pomoc</p>
<p>Konstrukční činnosti Provádí při práci se stavebnicemi</p>	<p>DV: provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž DV: pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu i videonávodu</p>	<p>Montáž a demontáž prvků stavebnic</p>

jednoduchou montáž a demontáž		
Pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu	DV: pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu	Postupy, předlohy, návody, náčrty
Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	DV: dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce DV: poskytne první pomoc při možných lehkých úrazech v rámci prováděných činnostech	Zásady hygieny a bezpečnosti První pomoc
Pěstitelské práce Provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování	DV: provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování DV: provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování, které zaznamená i s využitím digitálních technologií a zhodnotí je	Půda a její zpracování Výživa rostlin Založení pokusu a záznamu o pozorování
Ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny	DV: ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny	Pěstování a ošetřování pokojových rostlin ve třídě Jednoduchá vazba a úprava květin
Volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	DV: volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	Pracovní pomůcky

Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	DV: dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce DV: poskytne první pomoc při možných lehkých úrazech v rámci prováděných činnostech	Zásady hygieny a bezpečnosti První pomoc
Příprava pokrmů Orientuje se v základním vybavení kuchyně	DV: orientuje se v základním vybavení kuchyně	Základní vybavení kuchyně
Připraví samostatně jednoduchý pokrm	DV: připraví samostatně jednoduchý pokrm	Příprava jednoduchého pokrmu
Dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování	DV: dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování	Základní pravidla stolování a společenského chování v praxi
Udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni	DV: udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch DV: dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce DV: poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni	Zásady hygieny a bezpečnosti práce První pomoc

6. Plán evaluačních činností na škole pro posouzení činnosti školy, učitelů, žáků

Motto:

Udělat vše proto, aby se naši žáci učili ne pod hrozbou špatných známek, ale s vědomím smysluplnosti získávaných poznatků a umožnit našim žákům, aby byli úspěšní, abychom je mohli pozitivně hodnotit.

Cíl: Dobře fungující škola.

Chceme, aby se škola stala místem, kde bude dětem dobře.

6. 1. Hodnocení

Hodnocení je součástí naší pedagogické činnosti. Formulujeme jej tak, aby podporovalo vývoj a podněcovalo aktivitu žáků. V průběhu hodnocení se učitel vyjadřuje k změnám, k nimž u jednotlivých žáků dochází, tedy jaký je žák ve srovnání s dřívějším, co se změnilo, jaký pokrok se objevil.

Hodnocení vykonáváme průběžně po celý školní rok a snažíme se, aby naše hodnocení se vztahovalo k dosahování očekávaných výstupů a současně s tím i k utváření klíčových kompetencí.

Podmínkou úspěšného hodnocení je neustálé důkladné poznávání žáka. **Úkolem hodnocení** je: aby nezraňovalo, ale motivovalo k dosahování dobrých výsledků

aby oceňovalo pozitivní projevy žáků

aby posilovalo kladný vztah žáků k vlastnímu vzdělávání aby podporovalo rozvoj dítěte

6. 1. 1. Jaké používáme druhy hodnocení

Hodnocení informativní: je pro nás zpětnou vazbou, jak žáci chápou náš výklad, jaké problémy přetrvávají, jaké činnosti máme zařadit příští hodinu

Hodnocení finální: je výsledkem prospěchu žáka

Hodnocení kriteriální: vztahuje se k cílům, ke klíčovým kompetencím, k výstupům na konci klasifikačního období

Hodnocení individualizované: používáme nejvíce, neboť srovnáváme současné výkony žáka s jeho výkony minulými a hodnotíme tak hlavně žákův osobní vývoj

6. 1. 2. Hodnocení žáka

Žáci mají právo být informováni o svých výsledcích a o tom, jak se učitel na jeho výsledky dívá a jak je hodnotí. Proto poskytujeme žákovi zpětnou vazbu o tom, jak co zvládá, jakých výsledků dosahuje ve srovnání s minulými obdobími, ale i ve srovnání s věcnými nároky předmětu (výstupy), v čem se zlepšil a v čem ještě chybí. Žák od nás dostává návod, jak postupovat, aby nedostatky odstranil. Dbáme na to, abychom nesrovnávali žáka s jeho spolužáky, ale soustředíme se na individuální pokrok každého žáka. Základem pro

hodnocení žáka je zjišťování a shromažďování informací tzv. diagnostika. Hodnocení na naší škole vychází z cílů školy a respektuje individuální rozdíly žáků.

Pravidla pro hodnocení prospěchu a chování žáků

Podmínkou je zpětná vazba – jak co funguje. Zde se zaměřujeme na problém, činnost, nikoliv na hodnocení osoby (Ty jsi hlupáček. Udělal jsi hloupost). Průběžně hodnotíme, jak se výsledky naší výchovné vzdělávací práce projevují ve vědomostech, dovednostech, návycích, schopnostech a postojích žáků. Hodnocení nám ukazuje, zda žáci učivo pochopili a zda dovedou získané vědomosti využívat v praxi, zda není nutno některé části učiva vysvětlit znovu a lépe. Teprve pak přistupujeme ke klasifikaci. Pro žáka je zas důležitá zpětná vazba, tedy informace o tom, zda daný úkol zvládl dobře.

Pravidla

Být otevřený k rodičům i k dětem, v průběhu vzdělávání jsou rodiče informováni o výsledcích žáka, hodnocení je adresné a obrací se k tomu, komu je určeno – tedy k žákovi, umožnit žákům účast na procesu hodnocení, hodnotit individuální pokrok bez srovnávání s ostatními, porovnáváme aktuální výkon s předchozími výsledky práce, hodnocení je zaměřeno na poskytování informací o tom, jakým způsobem může žák dosáhnout lepších výsledků, známka z vyučovacího předmětu nezahrnuje hodnocení žákova chování, hodnotíme jen probrané a procvičené učivo, učitel do hodnocení promítá vědomosti, dovednosti, postup, práci s informacemi, úroveň komunikace a tvořivost žáka, práci s chybou chápeme tak, že chyba je příležitost naučit se to lépe, při klasifikaci používá učitel pěti klasifikačních stupňů.

Hodnocení žáků s vývojovou poruchou učení

Pro zjišťování úrovně žakových vědomostí a dovedností volíme takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka, na něž nemá žákova porucha negativní vliv. Upřednostňujeme takový druh projevu, při kterém má žák předpoklad podávat lepší výkon. Při klasifikaci ne vycházíme z prostého počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládl. Při hodnocení se zaměřujeme na pozitivní kroky a snažíme se žáka stále motivovat. Žáci, u kterých je diagnostikována porucha učení, mohou být se souhlasem rodičů klasifikováni slovně ve všech předmětech, do nichž se porucha promítá. Jakmile žák překoná nejvýraznější obtíže, postupně přecházíme k běžné klasifikaci.

Kritéria hodnocení, podle nichž posuzujeme žáka

- a) jak ve škole žák pracuje – aktivní objevování, tvořivé myšlení, spolupráce, správnost postupu a výsledku, originalita, vlastní nápad, ochota spolupracovat, úhlednost písma, celková úprava
- b) jakých výsledků žák dosahuje v rámci svých možností

Máme vytvořena obecně platná kritéria (klasifikační stupnice), která používáme tak, aby se do nich promítly klíčové kompetence.

U žáků s VPU máme písemnou smlouvu mezi učitelem a žákem, která je prokonzultována a podepsána rodiči.

Způsoby hodnocení

6. 1. 2. 1. Průběžné hodnocení Individuální, písemné, ústní.

6. 1. 2. 2. Závěrečné hodnocení

Je součtem všech aktivit žáka v průběhu pololetí, projeví se známkou, slovním hodnocením nebo kombinací známek a slovního hodnocení na vysvědčení.

6. 1. 2. 3. Slovní hodnocení

Slovní hodnocení je konkrétní slovní vyjádření o dosažené úrovni žáka ve vztahu k cíli vyučování a k možnostem žáka.

Při slovním hodnocení není naším cílem srovnávat s druhým žákem, ale postihnout individuálně výsledek vyučování a učení, jde nám o posouzení žáka v jeho vlastním vývoji, ve vztahu k minulým výkonům, naznačíme, jak překonat případné nedostatky. Slovním hodnocením poskytujeme informaci žákovi a rodičům o výsledcích vyučování.

Způsoby slovního hodnocení

- **průběžně ústně**
 - ve vyučování hodnotí učitel i žáci
 - na třídních schůzkách, které jsou někdy společné i s dětmi
 - na dohodnutých konzultačních dnech
- **průběžně písemně**
 - do notýsků, do žákovské knížky
- **závěrečné slovní hodnocení na vysvědčení** je v písemné podobě, popisujeme konkrétně výsledky žáka a zapojení do vyučování, celé hodnocení je laděno pozitivně, ale není nekritické, neomezuje se jen na konstatování výsledku, ale naznačuje i další vývoj žáka a cestu k nápravě nedostatků. Ve druhém pololetí obsahuje vyjádření způsobilosti žáka postoupit do vyššího ročníku.

6. 1. 2. 4. Sebehodnocení

Už od 1. třídy vedeme žáky k sebehodnocení vlastní práce a chování, tedy k tomu, aby se snažili posoudit nejen svoji práci, ale i vynaložené úsilí, osobní možnosti a rezervy. Žáky vedeme též k posouzení práce spolužáků a chování spolužáků.

6. 1. 2. 5. Portfolio

Zdařilé žákovské práce, povedené projekty.

Často pro hodnocení práce žáků využíváme metodu portfolia (AJ, PČ), což znamená, že shromažďujeme v písemné podobě nebo v podobě výrobků materiál tak, aby dokumentoval stav vědomostí a dovedností žáka a posuzujeme částečné či úplné zvládnutí dané problematiky. Materiály jsou zařazovány s vědomím žáka, nejsou do nich zařazovány žákovy mezery. Dokumentování žákova pokroku přispívá k udržení vnitřní motivace k učivu.

6. 1. 2. 6. Klasifikace

Klasifikační stupnice na konci klasifikačního období. Klasifikace je vyjádřena stupnicí známek 1–5 **Stupeň 1:** Spolehlivě ovládá učivo na úrovni stanovených výstupů, samostatně, pohotově a tvořivě řeší úkoly a zobecňuje poznatky, pracuje soustavně, aktivně po celé klasifikační období, projevuje trvale zájem o předmět.

Stupeň 2: V podstatě ovládá učivo jako prostředek pro dosažení očekávaných výstupů, ale občas se dopouští nepodstatných chyb. Pracuje soustavně po celé klasifikační období, samostatně řeší úkoly, občas s drobnými nedostatky. O předmět má zájem. **Stupeň 3:** Ovládá učivo průměrně celkem ještě na úrovni stanovené ŠVP, přitom se dopouští chyb, ale za vedení učitele je dovede odstranit. Samostatné úkoly řeší s obtížemi. Střídavý vzestup a pokles jeho zájmu o předmět.

Stupeň 4: Ovládá učivo v obrysech, ale s mnohými chybami, jež za pomoci učitele stěžejně napravuje. Samostatné úkoly neřeší většinou úspěšně. Má malý zájem o předmět, pracuje nesevdomitě a nesamostatně.

Stupeň 5: Neovládá učivo na úrovni dané učebními osnovami. Neřeší samostatně úkoly a na otázky učitele převážně neodpovídá správně. Neprojevuje zájem o předmět a s péčí učitele nedosahuje zlepšení.

Místo uvedené stupnice známek na přání rodičů je možné na konci klasifikačního období žáka hodnotit na vysvědčení sloním hodnocením.

6. 1. 2. 7. Hodnocení a klasifikace cizinců na naší škole Vycházíme z pokynů MŠMT k vzdělávání cizinců.

V případě nedostatečných znalostí z českého jazyka a literatury nemusí být žák z tohoto předmětu klasifikován po dobu tří let.

Podle pokynu MŠMT má žák – cizinec klasifikační úlevu z předmětu český jazyk a literatura pouze první pololetí jeho školní docházky v ČR, z ostatních předmětů žádnou úlevu nemá. Žák – cizinec je klasifikován s přihlédnutím k jeho jazykovému handicapu. Ve fázích adaptace cizince hledáme momenty pro jeho motivaci formou pozitivního hodnocení a využíváme každou situaci pro jeho povzbuzení.

Pokud žák – cizinec ovládá česky jen částečně, přestupujeme na slovní hodnocení nebo žák nemusí být klasifikován z nedostatků podkladů ke klasifikaci.

7. Dopravní výchova

7. 1. Vymezení problematiky dopravní výchovy

Počet usmrcených zranitelných účastníků silničního provozu je chápán jako jeden z nejzávažnějších problémů bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích v ČR. Chodci a cyklisté, nejzranitelnější účastníci silničního provozu, tvoří 30 % obětí v silničním provozu a tento podíl se nedaří snižovat. Zvýšení ochrany dětí a žáků na pozemních komunikacích je jednou z priorit dopravní politiky Ministerstva dopravy ČR a je jí věnována speciální pozornost, stejně tomu tak je i u dalších subjektů, včetně nevládních organizací.

Nezastupitelnou roli v této oblasti má škola. Je třeba si uvědomit, že žáci základních škol jsou účastníky silničního provozu a budoucími řidiči, a právě u nich může začít možná náprava chování a návyků celé společnosti, které se mj. odrážejí v chování v silničním provozu. Žáci rovněž dokážou ovlivnit chování svých rodičů. Smrtelná a těžká zranění dětí poznamenávají život celých rodin na několik let či generací. Proto je v základních školách efektivní realizace témat týkajících se prevence bezpečnosti v silničním provozu obzvláště významná. Ministerstvo dopravy zajistilo zahájení kontinuální dopravní výchovy od rodiny po mateřské, základní a střední školy. Došlo také k rozvíjení a podpoře nových forem dopravní výchovy na všech stupních škol v rámci školních vzdělávacích programů. Byly zajištěny mediální kampaně zaměřené na zvýšení ochrany dětí, spojené s vydáním příruček určených pro rodiče dětí, zajištění jejich distribuce do škol a zdravotnických zařízení. V rámci prevence dětských úrazů v dopravě bylo přistoupeno k distribuci materiálů vydaných v minulých letech. Témata dopravní výchovy jsou v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání (RVP ZV) zpracována a vzhledem k tomu, že je problematika rozložena do několika vzdělávacích oblastí, může být koncepční příprava výuky pro učitele náročnější, proto je předkládán tento materiál jako vhodná pomůcka pro pedagogy k ucelené a efektivní realizaci dané problematiky. Návrhy cílů, dílčích výstupů a učiva jsou pouze doporučené. Je na každé škole, jak návrh využije pro úpravu svého ŠVP, pro plánování výuky a pro zajištění výsledků vzdělávání.

7. 2. Východiska, vazba na strategické dokumenty

Dopravní politika České republiky pro léta 2005 – 2013 (schválena usnesením vlády č. 882 dne 13. července 2005)

Priorita:

Zlepšování vnitřní a vnější bezpečnosti dopravy

Specifický cíl:

Bezpečnost silniční dopravy Opatření v oblasti lidského činitele

- Věnovat vysokou pozornost vzdělání, prevenci a osvětě v oblasti bezpečnosti dopravy.

Národní Strategie Bezpečnosti Silničního Provozu 2011 – 2020

Opatření Ú1:

Preventivní působení na všechny účastníky provozu na pozemních komunikacích výchovnými a vzdělávacími aktivitami

Ú1. 3: Zajištění informovanosti škol, metodické rozpracování problematiky dopravní výchovy (v rámci pracovní skupiny MŠMT).

Ú1. 1: Konkretizace a upřesnění jednotlivých výstupů z oblasti dopravní výchovy a ochrany člověka za mimořádných událostí v rámci revizí rámcových vzdělávacích programů.

Ú1. 4: Rozpracování problematiky dopravní výchovy do jednotlivých ročníků ZŠ.

7. 3. Návrh na rozložení učiva, výstupy na konci 1. stupně ZŠ a nejdůležitější axiomy

Základním smyslem začlenění dopravní výchovy do výchovně-vzdělávacího procesu na 1. stupni ZŠ je zajistit pro žáky příležitost poznat, pochopit a přijmout faktickou i etickou stránku bezpečnosti v silničním provozu. Základním cílem zařazení dopravní výchovy do výuky je získání vědomostí, dovedností a návyků v oblasti bezpečného a ohleduplného chování v silničním provozu, přijetí etických norem chování, rozvoj klíčových kompetencí žáka s důrazem na rozvoj komunikace, sounáležitosti, úcty ke zdraví, odpovědnosti za své zdraví a bezpečnost i zdraví jiných. Dále jde o výchovu k toleranci a ohleduplnosti k ostatním. Dopravní

výchova by měla mít kladný dopad na celoživotní učení dětí a vést následně ke snížení nehodovosti a rizikových situací v silničním provozu.

7. 3. 1. Návrh na rozložení učiva a výstupy na 1. stupni ZŠ

1. ročník

Cíl výuky v daném ročníku

seznámit žáky se základními pravidly bezpečnosti v silničním provozu; položit základ pro pochopení bezpečného a ohleduplného chování; poznat nejbližší okolí s ohledem na bezpečnost silničního provozu

Dílčí výstupy (RVP) Žák

v běžných činnostech školy uplatňuje pravidla chůze po chodníku a po silnici

- a) bezpečně překoná silnici
- b) rozlišuje bezpečná a nebezpečná místa pro hru
- c) v modelových situacích prokáže znalost správného cestování autem
- d) rozezná a používá bezpečnou cestu do školy

Učivo

I. Silniční provoz

- Kdo je účastník silničního provozu (chodec, cyklista, dopravní prostředky)
- Pojmy v silničním provozu (chodník, obrubník, zábradlí, silnice, přechod pro chodce)

II. Chodník

- Na chodníku (základní pravidla chůze po chodníku)

III. Silnice

- Na silnici (co se děje na silnici, chůze po silnici, reflexní doplňky)

IV. Místo pro hru

- Kde si hrát (vhodná a nevhodná místa ke hře)

V. Přecházení

- Přecházení silnice bez přechodu
- Přecházení silnice po přechodu

VI. Cestování

- Jízda autem (základní pravidla – autosedačka a zadržné systémy, výstup a nástup)

Prolínající téma – cesta do školy

- Cesta do školy (bezpečná cesta do školy, konkrétní situace)

2. ročník

Cíl výuky v daném ročníku

vést žáky k pochopení nutnosti bezpečného a ohleduplného chování, k uvědomování si rizik a nebezpečí v silničním provozu

Dílčí výstupy (RVP)

Žák

- a) správně používá pravidla chování na stezkách pro chodce (při akcích školy)

- b) rozeznává vybrané značky pro chodce
- c) bezpečně překoná silnici se světelnými signály
- d) rozlišuje a používá bezpečná místa pro hru
- e) v modelových situacích a při akcích školy uplatňuje pravidla správného cestování
- a) dopravními prostředky
- f) rozezná a používá bezpečnou cestu do školy, zvládá modelové situace “sám domů”

Učivo

I. Silniční provoz

- Vztahy mezi účastníky silničního provozu (chodec, cyklista, dopravní prostředky)

II. Chodník a stezka pro chodce

- Na chodníku a stezkách (základní pravidla, co a kdo kam smí a nesmí, správné chování, vztahy mezi účastníky na stezkách)
- Značky (Stezka pro chodce, Zákaz vstupu, Chodník uzavřen)

III. Silnice

- Na silnici (základní pravidla chůze po silnici, reflexní doplňky) ➤ Krajnice a její nástrahy

IV. Místo pro hru

- Kde si hrát (vhodná a nevhodná místa ke hře)
- Na čem se ještě jezdí (in-line brusle, skateboard, koloběžka; ochrana – přilba a chrániče)

V. Přecházení

- Přecházení silnice bez přechodu

- Přejíždění silnice po přechodu
- Přejíždění silnice po přechodu se světelnými signály

VI. Cestování

- Jízda autem (pravidla bezpečné jízdy autosedačka a zádržné systémy, výstup a nástup)
- Cesta dopravními prostředky (základní pravidla cestování, nástup a výstup, chování za jízdy)
- Vztahy mezi cestujícími v autě, v hromadných prostředcích

Prolínající téma – cesta do školy

- Cesta do školy (pravidla bezpečné cesty do školy, konkrétní situace a nebezpečí)
- Poslouchej, dívej se, přemýšlej (vnímání všemi smysly a chápání souvislostí)

3. ročník

Cíl výuky v daném ročníku

rozvíjet schopnost uvědomovat si rizika a nebezpečí v silničním provozu, vnímat okolní dění

všemi smysly a učit se vyvozovat správné závěry pro bezpečné chování; uvědomovat si ostatní účastníky provozu, zejména v roli chodce

Dílčí výstupy (RVP)

Žák

- a) reaguje v roli chodce na ostatní účastníky SP
- b) používá reflexní doplňky a zná jejich dopad
- c) v modelových situacích využívá osvojená pravidla chování na stezkách pro chodce, v obytné zóně

- d) rozeznává vybrané značky
- e) bezpečně překonává silnici se světelnými signály, přejde mezi zaparkovanými vozy a silnici s více jízdními pruhy
- f) ovládá pravidla jízdy na bruslích a koloběžce a využívá je
- g) v modelových situacích a při akcích školy uplatňuje bezpečné chování v dopravních prostředcích a na zastávkách

Učivo

Chodec

I. Na chodníku

- Pravidla chůze po chodníku (co se smí a nesmí na chodníku)
- Kdo je chodec (brusle, koloběžka, apod.)
- Nebezpečí a nebezpečné chování (vztahy mezi účastníky na stezkách)
- Značky (Stezka pro chodce, Zákaz vstupu chodců, Chodník uzavřen)

II. Silnice

- Pravidla chůze po silnici (pravidla pro jednotlivce a skupiny, Vidět a být viděn – reflexní doplňky)
- Nebezpečí na silnici (vozidla s právem přednosti v jízdě, tramvaj)
- Značky (Zákaz vstupu chodců, Chodník uzavřen, Silnice pro motorová vozidla, Dálnice)

III. Místo pro hru

- Silnice a chodník (vhodná a nevhodná místa ke hře)
- Hřiště a cesta na něj
- Obytná zóna a její pravidla
- Na čem se ještě jezdí (in-line brusle, skateboard, koloběžka; ochrana-přilba a chrániče)

V. Přecházení

- Přecházení silnice bez přechodu; přecházení silnice po přechodu; přecházení silnice s více pruhy; přecházení silnice po přechodu se světelnými signály
- Přecházení mezi zaparkovanými vozy
- Přecházení po přechodu s jízdním kolem

VI. Cestování autem

- Pravidla chování na parkovišti
- Nástup a výstup; odpovídající místo k sezení; pravidla chování mezi cestujícími v autě; zádržné systém – autosedačky a poutání

VII. Cesta dopravními prostředky

- Druhy dopravních prostředků a jejich specifika
- Pravidla chování na zastávce

Prolínající téma – cesta do školy

- Poslouchej, dívej se, přemýšlej (souvislosti konkrétních situací; posouzení situace, včasné vyvození bezpečného chování, nalezení správného řešení)

4. ročník

Cíl výuky v daném ročníku

být zodpovědný za svoje chování, uvědomovat si rizika a vztahy mezi všemi účastníky silničního provozu; hledat řešení krizových situací; zejména v roli cyklisty;

vnímat všemi smysly, zhodnotit a zpracovat získané informace a vyvodit z nich správné závěry pro bezpečnou cestu

Dílčí výstupy (RVP)

Žák

- a) popíše výbavu cyklisty a jízdního kola k bezpečné jízdě
- b) zná způsob a pravidla bezpečné jízdy na jízdním kole
- c) (při vhodných podmínkách školy) prokáže bezpečný pohyb na kole (na silnici, na stezkách i v terénu), chová se ohleduplně k ostatním účastníkům silničního provozu; bezpečně překoná s kolem silnici a zvládá základní manévry cyklisty
- d) vybere bezpečné místo pro pohyb na kole
- e) jako cyklista správně používá reflexní i ostatní doplňky a výbavu kola
- f) rozeznává vybrané značky
- g) naplánuje jednoduchý cyklistický výlet, včetně cesty dopravními prostředky; posoudí rizika cesty
- h) v modelových situacích prokáže znalost chování v krizové situaci

Učivo

Cyklista

I. Výbava jízdního kola a cyklisty

- Povinná a doporučená výbava jízdního kola a cyklisty (přilba, její funkce a použití; reflexní doplňky a ostatní doplňky pro bezpečnou jízdu)
- Odpovědnost cyklisty a vztahy mezi účastníky silničního provozu

II. Způsob jízdy na jízdním kole

- Technika jízdy; přeprava zavazadel

III. Bezpečná cesta

- Místa pro jízdu na kole (stezky pro cyklisty, obytná zóna)

IV. Cyklista na silnici

- Problematika silnice z pohledu cyklisty a značení (základní pravidla bezpečné jízdy na silnici, jízda za snížené viditelnosti a zhoršených podmínek)
- Znamení, zastavování, odbočování, předjíždění a objíždění
- Vedení kola, vyjíždění do silnice
- Přecházení s kolem bez přechodu a po přechodu
- Kde si hrát (vhodná a nevhodná místa ke hře)
- Značky

V. Cyklista na křižovatce

- Druhy křižovatek a kruhový objezd (zásady přednosti v jízdě, odbočování)
- Vztahy mezi účastníky silničního provozu

VI. Rodinný cyklistický výlet

- Plánování trasy a výbava na cestu
- Cyklista v dopravních prostředcích
- Způsob jízdy ve skupině (zásady ohleduplnosti k ostatním účastníkům silničního provozu)

VII. V ohrožení

- Zásady správného chování v krizové situaci (možnosti krizových situací, jejich řešení, důležitá spojení)

Prolínající téma – cesta do školy

- Poslouchej, dívej se, přemýšlej (souvislosti konkrétních situací, posouzení situace, včasné vyvození bezpečného chování, nalezení správného řešení)

5. ročník

Cíl výuky v daném ročníku

upevňovat a rozvíjet získané vědomosti, dovednosti a návyky účastníka silničního provozu – chodce i cyklisty; poznávat vztahy mezi všemi účastníky, uvědomovat si je, učit se bezpečnému chování i v krizových situacích; seznámit se s první předlékařskou pomocí

Dílčí výstupy (RVP)

Žák

- a) bezpečně ovládá pravidla chodce i cyklisty
- b) rozeznává další dopravní značky
- c) poznává vztahy účastníků silničního provozu
- d) odhadne dopravní situaci, její nebezpečí a vyvodí správné řešení; snaží se zachovat adekvátně situaci
- e) zná ohleduplné chování a osvojuje si ho
- f) snaží se předcházet nebezpečí s ohledem na sebe i ostatní účastníky silničního provozu

Učivo

Souhrnné znalosti a dovednosti z oblasti bezpečnosti chodce a cyklisty

I. Na chodníku

- Shrnutí pravidel bezpečného a ohleduplného chování na chodníku
- Vztahy mezi účastníky silničního provozu

II. Výbava jízdního kola a cyklisty

- Potřeba správné výbavy jízdního kola a cyklisty (reflexní doplňky a ostatní doplňky pro bezpečnou jízdu)
- Odpovědnost cyklisty a vztahy mezi účastníky silničního provozu

III. Chodec a cyklista na silnici

- Shrnutí pravidel bezpečného a ohleduplného chování při pohybu na silnici
- Pravidla chůze po silnici pro skupiny i jednotlivce
- Pravidla jízdy za snížené viditelnosti
- Základní pravidla bezpečné jízdy na silnici (bezpečné manévry cyklisty na silnici)
- Pravidla pohybu za snížené viditelnosti a zhoršených podmínek

IV. Bezpečná jízda

- Technika jízdy
- Pravidla jízdy po stezkách a mimo silnici

V. Cyklista na křižovatce

- Pravidla pro bezpečné překonání křižovatky
- Vztahy mezi účastníky silničního provozu

VI. Volný čas a sportovní aktivity

- Druhy volnočasových aktivit souvisejících se silničním provozem a dodržování pravidel (vhodné a nevhodné lokality k uskutečnění aktivit, konkretizace aktivit podle lokality ZŠ a obce)

VII. Přecházení silnice

- Shrnutí základních pravidel překonání silnice ve městě i mimo něj (vztahy mezi účastníky silničního provozu)

VIII. Cesta dopravními prostředky

- Shrnutí základních pravidel bezpečnosti při cestování dopravními prostředky
- Pravidla při jízdě autem (zádržné systémy)
- Vztahy mezi cestujícími a účastníky hromadné dopravy

IX. Prázdniny

- Zásady bezpečného chování v době volna a cestování (specifika lokality bydliště a obce pro trávení dnů volna)

X. Nebezpečí

- Krizové situace (možnosti, jejich řešení, důležitá spojení)

Prolínající téma – cesta do školy

- Dopravní značky (odpovídající značky pro jednotlivé celky)
- V silničním provozu nejsi sám (vnímání tématu v souvislostech zejména vztažených k dané situaci, řešení situací, sociální pohled, hledisko sounáležitosti, spolupráce)

7. 3. 2. Výstupy na konci 1. stupně

Co by měl žák ovládat po ukončení 5. ročníku ZŠ. Dovednosti žáků jsou rozděleny podle tematických okruhů – chodec, cyklista.

Chodec

Žák:

- rozezná účastníky silničního provozu a vztahy mezi nimi
- pozná nebezpečné situace a způsoby jejich řešení
- zvládá pravidla chůze po chodníku a stezkách a uplatňuje je (při akcích školy)
- uplatňuje bezpečné chování při chůzi po silnici
- používá reflexní doplňky pro svou dobrou viditelnost

- bezpečně přechází u (bez přechodu, s přechodem, se světelnými signály, přes dvojpruh)
- bezpečně cestuje v hromadných dopravních prostředcích, chová se s respektem k ostatním cestujícím
- bezpečně cestuje autem, při jízdě v autě používá autosedačku a zádržný systém, zná význam a techniku poutání
- rozeznává a využívá bezpečná místa pro hru, uplatňuje bezpečnou jízdu na inlinech, koloběžce atd.
- vnímá dopravní situaci všemi smysly, vyhodnotí ji a vyvodí správné závěry

Žák zná dopravní značky a jejich význam:

Stezka pro chodce – Stezka pro chodce a cyklisty – Stezka pro cyklisty – Podchod nebo nadchod Přejezd pro chodce – Pozor, přechod pro chodce – Pěší zóna – Obytná zóna – Dej přednost v jízdě – Stop, dej přednost v jízdě – Železniční přejezd – Zákaz vjezdu všech vozidel – Zákaz vstupu chodců – semaforey pro chodce a řidiče

Cyklista

- popíše výbavu jízdního kola a její funkci
- charakterizuje postavení cyklisty v silničním provozu
- zvládá základní techniku jízdy na kole (pokud jsou vhodné podmínky pro nácvik), zvládá základní manévry (změnu směru jízdy, odbočování, předjíždění, objíždění, otáčení, výjezd na silnici)
- volí bezpečnou trasu jízdy (zvládá jízdu přes křižovatku, včetně jízdy po kruhovém objezdu, včetně situací s dalšími účastníky provozu)
- vnímá dopravní situaci všemi smysly (vyhodnotí ji a vyvodí správné závěry pro bezpečnou jízdu)
- ovládá základní postupy při předlékařské první pomoci

Žák zná dopravní značky a jejich význam:

- Dálnice – Jednosměrný provoz – Prikázaný směr jízdy vpravo – Hlavní pozemní komunikace

7. 3. 3. Nejdůležitější axiomy bezpečnosti v silničním provozu

Uvedené axiomy slouží pro pedagogy jako vodítko při výuce dopravní výchovy. Nejsou určeny k pamětnému učení, avšak žáci by je měli přijmout za své a řídit se podle nich. Se všemi se postupně seznamují i v pracovních učebnicích nebo výukových setech pro dopravní výchovu pro žáky ZŠ. Axiomy jsou rozděleny podle výukových okruhů a pedagog by si je měl sám podle potřeby zařadit do výchovně-vzdělávacího procesu. Měl by sloužit jako podpůrný, vstupní i výstupní prvek dopravní výchovy. V závorce jsou uvedeny pojmy, kterých se okruh týká.

Okruh 1: Účastníci silničního provozu

Chodec, cyklista, dopravní prostředky, osobní, nákladní, hromadná doprava, vozidla s právem přednosti v jízdě, protijedoucí vozidla, předjíždějící vozidlo, přijíždějící vozidlo.

- Dívej se, poslouchej a přemýšlej.
- Nepočítej s tím, že řidič stihne zastavit.
- Ne každý účastník silničního provozu je ukázněný.
- Hraj si na bezpečných místech.
- Buď vždy opatrný a ohleduplný.
- Sleduj provoz okolo sebe.
- Neměň svoje rozhodnutí na poslední chvíli.
- Buď předvídavý.
- Nebuď lhostejný k ostatním.
- Nauč se poskytnout první pomoc.

Bez ohledu na ostatní účastníky silničního provozu.

- Počítej s chybami druhých.
- Nespoléhej se na to, že ostatní účastníci silničního provozu se chovají správně, bezpečně.
- Respektuj ostatní účastníky silničního provozu.
- Za všech okolností zachovej klid a chovej se bezpečně.

Okruh 2: Chodník

Chodník, obrubník, zábradlí.

- Po chodníku chod' vpravo. ➤ Na chodníku si nehraj.
- Na obrubníku se nezdržuj.
- Zábradlí není na hraní a ani se nepřelézá. ➤ Nikdy nevstupuj náhle do silnice.

Okruh 3: Silnice

Silnice, dálnice, krajnice, dělicí čára, levý okraj, pravý okraj, středy (silnice), hlavní silnice, vedlejší silnice, zatáčka, jízdní pruhy, odbočovací pruhy, snížená viditelnost, svítání, soumrak stmívání, tma, reflexní doplňky, pestré oblečení.

- Po silnici jdi vlevo, proti přijíždějícím vozidlům.
- Silnice není hřiště, ani když na ní nic nejede.
- Řidič tě musí vidět i za snížené viditelnosti.
- Nos barevné oblečení.
- Na oblečení měj reflexní doplňky.

Okruh 4: Přecházení silnice

Přechod pro chodce, zebra, podchod, nadchod, semafor pro chodce, tlačítko pro chodce, semafor pro vozidla, vlevo – vpravo, rychle – pomalu, přímo – šikmo, oční kontakt, náhlý vstup do silnice, zakrytý výhled.

- Vždy se rozhlédni vlevo, vpravo a zase vlevo.
- Rozhlížeš se před přechodem i na něm.
- Rozhlížeš se po celou dobu přecházení silnice.
- Před přecházením navaž s řidičem oční kontakt.
- Přecházej rychle, ale ne zbrkle, a neutíkej.
- Po přechodu jdi vpravo.

- Přejížděj přímo, nejkratší cestou.
- Při přecházení nepoužívej mobil ani sluchátka.
- Počítej s tím, že vozidla se blíží k tobě rychle.
- Počítej s tím, že řidič nemůže vždy zastavit hned.
- Vozidla s právem přednosti v jízdě mají vždy přednost.
- Nepřejížděj na nepřehledných místech.
- Při rozhlížení mezi zaparkovanými auty nevyčnívej do silnice.
- Po přechodu kolo vždy ved'
- Nepočítej s předností na přechodu.
- Přejížděj vždy na zelenou.
- Rozsvítí-li se ti při přecházení červená, dokonči přecházení, nevracej se.
- Používej podchody a nadchody.
- Nevstupuj do silnice bez rozhlédnutí. ➤ Nepřejížděj na poslední chvíli.

Okruh 5: Křižovatka

Křižovatka, kruhový objezd, provoz řízený policistou, přednost v jízdě, přednost zprava.

- Při průjezdu křižovatkou se říd' pravidly a dopravními značkami.
- Nauč se rozumět pokynům policisty při řízení provozu na křižovatce.

Okruh 6: Cestování autem

Bezpečnostní pás, autosedačka, výstup, nástup, parkoviště.

- Při jízdě autem se vždy připoutej bezpečnostním pásem.
- Při jízdě autem používej autosedačku.

- Do auta nastupuj od krajnice nebo chodníku.
- Z auta vystupuj dveřmi k okraji silnice nebo k chodníku.
- Za jízdy autem nikdy nestůj mezi sedačkami. ➤ Nevyrušuj za jízdy řidiče.

Okruh 7: Hromadná doprava

Zastávka hromadné dopravy, nástupiště, eskalátor.

- Na zastávce si nehraj, stůj dále od okraje a klidně čekej.
- Při nástupu do prostředku hromadné dopravy dej přednost vystupujícím.
- Nevystupuj ani nenastupuj na poslední chvíli.
- Na eskalátorech stůj vpravo a přidržuj se madla.
- Jestliže je autobus vybaven bezpečnostními pásy, vždy se připoutej.
- Po vystoupení z autobusu přecházej nejlépe po přechodu.
- Po vystoupení z autobusu přecházej za autobusem a raději počkej, až odjede.
- V hromadných prostředcích uvolni místo nemocným, starším a těhotným ženám atd.
- Za jízdy hromadnými prostředky se drž.
- Nevstupuj na železniční přejezd, jestliže bliká červené světlo. ➤ Nepodlézej nikdy stažené závory.

Okruh 8: Výbava cyklisty a kola

Přilba, chrániče, povinná a doporučená výbava kola, výbava za snížené viditelnosti, brzdy, kryt řetězu, odrazky v pedálech, zvonek, přední a zadní odrazka, světlomet, blikačka.

- Nikdy nevyjížděj bez přilby.
- Nevyjížděj na nevybaveném nebo poškozeném kole.
- Jezdi jen na správně vybaveném jízdním kole.
- Za snížené viditelnosti používej správnou výbavu a reflexní doplňky.

Okruh 9: Jízda na kole

Stezka pro cyklisty, jízdní pruh pro cyklisty, objíždění a předjíždění, změna směru jízdy, zhoršené podmínky pro jízdu na kole, zřetelná jízda, tlaková vlna, řazení před křižovatkou.

- Používej stezky pro chodce a cyklisty.
- Ani jako cyklista nemáš na přechodu přednost.
- Používej jen správně vybavené jízdní kolo.
- Nepřeceňuj své síly.
- Kolo ved' vždy ve směru jízdy.
- Jako cyklista jsi řidič nemotorového vozidla a platí pro tebe stejná pravidla jako pro ostatní.
- Cyklisté jezdí vždy za sebou.
- Dodržuj pravidla přednosti v jízdě.
- Řid' se dopravními značkami.
- Dávej včas a zřetelně znamení o změně směru jízdy.

7. 4. Výběr metod a forem práce

Základním kritériem pro výběr odpovídající metody je cíl výuky. Pedagog vybírá a přizpůsobuje metody a formy práce žáků podle dané oblasti výuky, podle připravenosti žáků k učení, specifík třídy a místa (lokality), podle vnějších podmínek výchovně vzdělávacího procesu a v neposlední řadě podle vlastních možností, schopností a zkušeností. K využití metod je možné přistupovat z mnoha hledisek – z hlediska pramenů a způsobů získávání informací, aktivity žáků, rozsahu myšlenkových operací, fáze výuky a výukových forem atd.

Metody z hlediska poznání:

- a. metody slovní (popis, vysvětlování, vyprávění, rozhovor, diskuze, dramatizace, práce s knihou nebo textem)
- b. metody názorně demonstrační (pozorování, předvádění, pokusy, prezentace modelů, demonstrace, projekce, animace)

- c. metody dovednostně praktické (pohybové a pracovní dovednosti, pracovní činnosti, grafické a výtvarné činnosti)

Důležitá je kombinace metod. I v oblasti vzdělávání v oblasti bezpečnosti a ohleduplnosti v silničním provozu je třeba preferovat zejména kreativitu, aktivizující metodické přístupy, metody praktické rozvíjející dovednosti a demonstrační. Zejména v mladším školním věku je důležité názorné vyučování vedoucí k podněcování kreativity žáků a schopnosti se rychle a adekvátně rozhodovat.

Doporučené metody z hlediska organizace výuky:

- a. Didaktické hry
- b. Skupinová a kooperativní výuka
- c. Projektové vyučování
- d. Zážitková pedagogika
- e. Využití ICT ve výuce

7. 4. 1. Doporučené metody a formy práce pro 1. stupeň ZŠ, zařazení, mezipředmětové vztahy

1. ročník

Konkrétní zařazení, mezipředmětové vztahy

V 1. ročníku ZŠ je důležité nezabývat se tématem dlouho, ale často. Např. v hodinách českého jazyka – vyprávění na dané téma (např. účastník silničního provozu). Na vycházce si ukázat, co je silnice, chodník, obrubník a ukázat si správné chování. Důležitá je názornost a praktická cvičení.

Pojmům lze věnovat motivační část některé hodiny prvouky. Velmi dobré by bylo využití prolínajícího tématu – cesta do školy.

Zde lze využít i hodin výtvarné výchovy, téma o přecházení je možné poznávat v hodinách tělesné výchovy a okruh o cestování autem pak je výhodné zařadit do hodin dramatické výchovy apod.

Doporučené formy a metody práce a. formy zážitkové pedagogiky

- b. didaktické hry a hry a činnosti intuitivního poznávání
- c. dramatizace a demonstrace
- d. používání výukových materiálů (zejména pracovní učebnice a pracovní listy)
- e. doplňování, vystřihování
- f. propojení výuky s praxí (praktická cvičení)
- g. kombinace pohybových aktivit s výukou (praktické lekce dopravní výchovy)
- h. využití práce pedagogů v družině, zejména při vycházkách a pohybových aktivitách
- i. k prolínajícímu tématu by se měl pedagog vracet při opakování a procvičování učiva

Nevhodné formy a metody práce

- a. celohodinová práce pouze na jedno téma
- b. automatické činnosti (pouhé dokreslování a vybarvování obrázků apod.)

2. ročník

Konkrétní zařazení, mezipředmětové vztahy

Ve 2. ročníku ZŠ je rovněž důležité nezabývat se tématy dlouho, ale často. Např. v hodinách českého jazyka – vyprávění na různá témata s použitím pracovní učebnice. Na vycházce si ukázat vhodná místa pro hru, různé druhy přechodů atd. Věnovat prostor praktickým ukázkám bezpečného chování. Pojmům lze věnovat motivační část některé hodiny prvouky. Nejlépe je užít prolínajícího tématu – cesta do školy. Lze vhodně využít i výtvarnou výchovu. Prolínající téma „Poslouchej, dívej se, přemýšlej“ je vhodné uskutečňovat formou her (rychlé hry, řízené pedagogem nebo kolektivní hry a hry sociální). Přecházení lze poznávat v hodinách tělesné výchovy. Cestování autem je možné zařadit do hodin dramatické výchovy apod. Témata je přínosné zařadit do období uskutečnění škol v přírodě, školních výletů a mimoškolních akcí.

Doporučené formy a metody práce a. formy zážitkové pedagogiky

- b. didaktické hry a hry a činnosti intuitivního poznávání
- c. dramatizace a demonstrace
- d. krátké literární celky (vyprávění, popis)
- e. doplňování, vystřihování
- f. sociální hry
- g. techniky pracovního vyučování
- h. používání výukových objektů (zejména pracovní učebnice a pracovní listy)
- i. propojení výuky s praxí (práci ve třídách s učebnicemi doplnit praktickými cvičeními)
- j. kombinace pohybové aktivity a výuky (praktické lekce dopravní výchovy)
- k. využití práce pedagogů v družině, zejména při vycházkách a pohybových aktivitách

Nevhodné formy a metody práce

- a. celohodinová práce pouze na jedno téma
- b. automatické činnosti (pouhé dokreslování a vybarvování obrázků apod.)

3. ročník

Konkrétní zařazení, mezipředmětové vztahy

Ve 3. ročníku se lze tématem zabývat již delší dobu. Žáci jsou schopni přijmout i delší vzdělávací celek. Je vhodné doplnit výuku dopravní výchovy návštěvou dětského dopravního hřiště. Důležité je pravidelně zařazovat práci s oběma výukovými objekty do výchovně-vzdělávacího procesu a využívat prolínajícího tématu. Je vhodné zařazovat činnosti v průběhu mimoškolních aktivit, škol v přírodě a projektových týdnů. Přínosné je propojit činnosti tématu s domácími činnostmi žáků, samostatných malých projektů a spolupráce s ostatními ročníky, lze s výhodou využít formu soutěže (např. uspořádat na škole soutěž Správný chodec).

Doporučené formy a metody práce a. formy zážitkové pedagogiky

- b. práce s pracovní učebnicí BESIP 2009 “Dopravní výchova pro 3. ročník ZŠ – CHODEC”
- c. práce s metodickým stojanem a pracovními listy BESIP 2008 pro 3. ročník “Bezpečnou cestou”
- d. vytváření menších projektů – zejména ve 2. pololetí školního roku
- e. skupinová a mezipředmětová práce – spolupráce s ostatními ročníky ve škole
- f. didaktické hry a herní činnosti
- g. střídání pohybových aktivit s ostatní formami práce
- h. dramatizace a demonstrace situací
- i. vyprávění, popis a další literární útvary
- j. doplnění grafického projevu o zápis kratších textových celků
- k. sociální hry
- l. výtvarné techniky a techniky pracovního vyučování
- m. doplňování, vystřihování
- n. doplňování pracovních listů a kolektivní práce
- o. zařazení i celohodinové práce pouze na jedno téma (s kombinací forem a metod práce)
- p. návštěva dětského dopravního hřiště

Nevhodné formy a metody práce

- a. automatické činnosti (pouhé dokreslování a vybarvování obrázků apod.)

4. ročník

Konkrétní zařazení, mezipředmětové vztahy

Ve 4. ročníku se lze dané téma rozvinout a věnovat mu delší časový úsek. Žáci jsou schopni pracovat ve větších celcích. Je vhodné doplnit výuku dopravní výchovy návštěvou dětského dopravního hřiště. Návštěvě by měla předcházet pravidelná příprava podle stávajících výukových objektů. Stejně tak po návštěvě dopravního hřiště by mělo dojít ke zhodnocení a použití výsledků návštěvy hřiště v další práci. Praktické dovednosti nemusejí být prezentovány pouze na dopravním hřišti. Je přínosné uspořádat v rámci ZŠ např. soutěž Správný cyklista. Důležité je propojit téma s etickým vzděláváním. Jde zejména o zdůraznění důležitosti vztahů mezi účastníky silničního provozu, formulování etické normy chování a spolupráce, podporování prosociálního chování, myšlení a formy sounáležitosti. Nezbytné je pravidelně zařazovat práci s oběma výukovými objekty do výchovně-vzdělávacího procesu a využívat prolínajícího tématu. Je vhodné zařazovat činnosti v průběhu mimoškolních aktivit, projektových týdnů, stejně tak jako pozvat na návštěvu odborníky. Přínosné je propojit činnosti tématu s domácí činností žáků, s prací na samostatných malých projektech a spolupracovat s ostatními ročníky.

Doporučené formy a metody práce b. formy zážitkové pedagogiky

- c. možnost účasti na vedení tematických lekcí pro mladší spolužáky
- d. práce s pracovní učebnicí BESIP 2010 “Dopravní výchova pro 4. ročník ZŠ – CYKLISTA”
- e. práce s metodickým stojanem a pracovními listy BESIP 2008 pro 4. ročník “Bezpečně na jízdním kole”
- f. vytváření společných i samostatných projektů
- g. vytváření a řešení modelových situací
- h. skupinová a meziročníková práce
- i. didaktická hra a herní činnosti, sociální a jiné hry
- j. dramatizace a demonstrace situací
- k. vyprávění, popis a další slohové útvary
- l. grafický projev výtvarný spojený s tvorbou textových celků
- m. výtvarné techniky a techniky pracovního vyučování
- n. propojení tématu s etickým vzděláváním

- o. vztahy mezi účastníky silničního provozu
- p. zařazení i celohodinové práce pouze na jedno téma (s kombinací forem a metod práce)
- q. návštěva odborníka z řad policie, dopravního experta nebo záchranáře
- r. zapojení techniky – fotografování, práce s internetem, apod.
- s. nutná návštěva dětského dopravního hřiště
- t. ověření znalostí v praxi

Podle možností ZŠ

- a. vytvoření samostatného předmětu pro výuku dopravní výchovy
- b. otevření zájmového kroužku či jiné mimoškolní činnosti žáků spojené s dopravní výchovou

5. ročník

Konkrétní zařazení, mezipředmětové vztahy

Do 5. ročníku žáci ZŠ prošli výukovými stadii výchovy k bezpečnosti a ohleduplnosti v silničním provozu a měli by být schopni se v něm orientovat jako chodci i jako cyklisté. V tomto školním roce by mělo dojít k zopakování a upevnění znalostí a dovedností a prohloubení propojení s praxí. Vhodné jsou všechny formy podporující praktická cvičení a zkoušku chování v praxi. Důležité je vytvářet modelové situace a na základě nich vyvozovat závěry. Tato činnost je vhodná k zařazení prakticky do celého výchovně-vzdělávacího procesu a většiny předmětů.

Stejně tak je třeba navštívit dětské dopravní hřiště a využít školní a mimoškolní aktivity. V projektových dnech a týdnech je vhodné věnovat čas tvorbě projektů založených na vědomostech a teoretických znalostech, ale hlavně praktických dovednostech a zaměřit se na etickou stránku tématu. Je přínosné vytvořit projekt týkající se etické stránky problémů v silničním provozu. Zde je vhodné spolupracovat s přizvanými odborníky. Je vhodné uspořádat v rámci ZŠ např. soutěž Správný chodec a Správný cyklista. Na konci mohou žáci obdržet diplomy, certifikáty nebo průkazky.

Důležité je propojit téma s etickým vzděláváním, a to zejména se zdůrazněním důležitosti vztahů mezi účastníky silničního provozu, formulováním etických norem chování a spolupráce, podporování prosociálního chování, myšlení a formy sounáležitosti. Pro žáky bude zajímavé spojení tématu s využitím výpočetní a záznamové techniky (počítač, fotoaparát, videokamera, internet, apod.). Je žádoucí i propojení činnosti školy s činnostmi v domácím prostředí a zapojení rodičů a sourozenců do spolupráce.

Doporučené formy a metody práce

- a. využití forem zážitkové pedagogiky
- b. možnost účasti na vedení tematických lekcí pro mladší spolužáky
- c. práce s pracovní učebnicí BESIP
- d. praktická cvičení a lekce, např. praktické jízdy zručnosti
- e. vytváření společných i samostatných projektů
- f. vytváření a řešení modelových situací
- g. skupinová a meziročníková práce
- h. didaktická hra a herní činnosti, sociální a jiné hry
- i. dramatizace a demonstrace situací
- j. vyprávění, popis a další slohové útvary
- k. grafický projev výtvarný spojený s tvorbou textových celků
- l. výtvarné techniky a techniky pracovního vyučování
- m. propojení tématu s etickým vzděláváním – vztahy mezi účastníky silničního provozu
- n. návštěva odborníka z řad policie, dopravního experta nebo záchranáře
- o. vhodné zapojení techniky – fotografování, práce s internetem, práce s ICT
- p. tvorba projektů a činnosti spojené s prací s výpočetní technikou
- q. nutná návštěva dětského dopravního hřiště – ověření znalostí v praxi

Podle možností ZŠ

- a. vytvoření samostatného předmětu pro výuku dopravní výchovy
- b. otevření zájmového kroužku či jiné mimoškolní činnosti žáků spojené s dopravní výchovou

7. 5. Doporučená literatura, pomůcky, odkazy

Příručky, učebnice a pomůcky:

Ministerstvo dopravy – BESIP

a) Publikace – „DOPRAVNÍ VÝCHOVA pro 1. – 2. ročník ZŠ“

Vydalo: Ministerstvo dopravy BESIP, 2006, distribuováno každoročně všem školám v rámci „Balíčku pro žáky 1. ročníků ZŠ“. Ke stažení na www-ibesip.cz

b) Publikace – „DOPRAVNÍ VÝCHOVA pro 3. ročník ZŠ – chodec“

Vydalo: Ministerstvo dopravy BESIP, 2009, distribuováno do škol. Ke stažení na wwwibesip.cz

c) Publikace „DOPRAVNÍ VÝCHOVA pro 4. ročník ZŠ – cyklista“

Vydalo: Ministerstvo dopravy BESIP, 2010, distribuováno do škol. Ke stažení na wwwibesip.cz

d) Metodický materiál pro učitele 1. stupně ZŠ „Bezpečně na kole“

Vydalo: Ministerstvo dopravy BESIP, 2007, distribuováno po 3 kusech do škol. Ke stažení na www.ibesip.cz

e) Metodický materiál pro učitele 1. stupně ZŠ „Bezpečnou cestou“

Vydalo: Ministerstvo dopravy BESIP, 2008, distribuováno po 3 kusech do škol. Ke stažení na wwibesip.cz

f) Výběr dopravních značek

Vydalo: Ministerstvo dopravy BESIP, 2008, distribuováno do škol a na dětská dopravní hřiště.

g) Křížovanky

Vydalo: Ministerstvo dopravy BESIP, 2008, distribuováno do škol a na dětská dopravní hřiště.

h) AVD „Na kole bez obav“

Vydalo: Ministerstvo dopravy BESIP, 2010, distribuováno do škol a na dětská dopravní hřiště.

Důležité odkazy

- www.msmt.cz
- www.rvp.cz
- www.ibesip.cz
- www.md.cz

Projekty pro pedagogy

Pro získávání základního odborného vzdělání z oblasti dopravní výchovy jsou připraveny pro pedagogické pracovníky doplňkové semináře. Tyto semináře nabízí Ministerstvo dopravy – BESIP prostřednictvím krajských koordinátorů BESIP.

Kontakty jsou zveřejněny na stránkách www.ibesip.cz

7. 6. Legislativa

(vybrané předpisy týkající se zpracovaného tématu)

- 1) Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 361/2000 Sb. je účinný od 1. 1. 2001 (vyhlášen v částce 98/2000)
- 2) Zákon č. 247/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 361/2000 Sb. je účinný od 1. 1. 2001 (vyhlášen v částce 98/2000)

- 3) Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě
- 4) Zákon č. 56/2001 Sb., podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů
- 5) Zákon č. 12/1997 Sb., o bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.
- 6) Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů
- 7) Zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů
- 8) Národní akční plán prevence dětských úrazů na léta 2007 až 2017 – usnesení vlády ČR ze dne 22. srpna 2007 č. 926
- 9) Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky – usnesení vlády ČR ze dne 11. ledna 2010 č. 37
- 10) Program Zdraví 21 – Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. století – vydaný MZ ČR pod Č. j. : HEM – 300 – 16. 10. 02/28915, projednán vládou České republiky dne 30. října 2002 – usnesení vlády č. 1046 (průběžně aktualizován Výborem Zdraví21)

7. 7. Začlenění dopravní výchovy v současném RVP ZV

Jazyk a jazyková komunikace

Interaktivní řečové dovednosti

Očekávaný výstup

- aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem

Člověk a jeho svět

Místo, kde žijeme – 1. období

Očekávaný výstup

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí

Učivo

domov – orientace v místě bydliště

obec – dopravní síť Evropa a svět – cestování

Lidé kolem nás – 2. období

Očekávaný výstup

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)

- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy *Učivo*

soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace

chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování

Rozmanitost přírody – 2. období

Očekávaný výstup

- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat *Učivo*

ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí

Člověk a jeho zdraví – 1. období

Očekávaný výstup

- ▶ dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- ▶ uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu

Člověk a jeho zdraví – 2. období

Očekávaný výstup

- ▶ uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví *Učivo*

péče o zdraví – první pomoc, úrazová zábrana

osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty

Průřezová témata

Osobnostní a sociální rozvoj

- sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí
- seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení
- psychohygiena v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech
- mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích
- morální rozvoj – cvičení zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností; dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování

Rozvoj klíčových kompetencí

Zařazení dopravní výchovy do RVP by mělo být v souladu s výchovnými a vzdělávacími strategiemi, které podporují utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Učitelé by měli navozovat takové situace a zadávat takové úkoly či problémy, při kterých se žák učí vypořádat se s různými životními situacemi, zaujmout k nim stanovisko a rozhodnout se pro vhodné řešení. Pravidelným opakováním dané metody či formy práce se pro žáka řešení problémového úkolu či situace stává běžným, rutinním, bezproblémovým a můžeme konstatovat, že si žák utvořil/rozvinul jistou klíčovou kompetenci. Vzhledem k tomu, že žák pracuje s modelovými situacemi, které jsou založeny na realitě, je utváření a rozvíjení klíčových kompetencí více než reálné.

Činnosti v oblasti bezpečnosti silničního provozu rozvíjejí zejména tyto klíčové kompetence:

- Kompetence celoživotního učení – žák poznává nové oblasti života, novou
- problematiku, navazuje na známá fakta, učí se porozumět neznámým oblastem apod.
- Kompetence sociální a personální – na simulovaných situacích a zadáních žáci řeší vztahové situace mezi sebou, mezi účastníky silničního provozu, snaží se vžít se do situací, snaží se je řešit, učí se je správně řešit, učí se správným reakcím apod.
- Kompetence komunikativní a občanské – žáci mezi sebou konverzují, vedou rozhovory, projevují své názory, přijímají názory ostatních a posuzují je, komunikují s dospělými apod.
- Kompetence k řešení problémů – při práci žáci používají i jiné zdroje – např. internet, odbornou literaturu apod.
- Kompetence k práci s digitálními technologiemi – je žádoucí zpracovávat úlohy či zadání na počítači, zejména žáci vyšších ročníků pracují i se záznamovou technikou, žáci zpracovávají materiál digitálně (např. fotografie či kresby v grafických programech)
- Kompetence kulturního povědomí a vyjádření – výchova k bezpečnosti a ohleduplnosti v silničním provozu patří do etické výchovy, vybudování základů etických norem, etické chování

Jen ten, kdo se umí bezpečně chovat v silničním provozu, kdo umí odhadnout a správně a rychle zhodnotit dopravní situaci, může být dobrý chodec a později i řidič. Bezpečné chování v silničním provozu se musí stát člověku vlastním, musí se stát základním prvkem osobnosti každého člověka. Žáci školního věku jsou otevření k přijímání pravidel. Předpoklad k osvojení si dovedností a návyků je v tomto věku nejvyšší. Pro žáky ZŠ je dopravní výchova přitažlivá. Bude-li splněna podmínka názornosti učení, možnosti praktického přístupu, přitažlivých forem, zážitkového vyučování a moderního přístupu a nebudeme-li zbytečně

zvyšovat nároky na pedagogy a okolí, jistě dosáhneme cíle. Stejně tak i zahrneme-li do získávání dovedností rodiče dětí a jejich okolí.

Začlenění dopravní výchovy do RVP, výchovy k bezpečnosti a ohleduplnosti v silničním provozu, je přínosné, celospolečensky žádoucí a nutné.

7. 8. Návrh testových otázek pro jednotlivé ročníky

Otázky pro 1. stupeň ZŠ – základy bezpečného a ohleduplného chování - chodec a cyklista

Uváděné úlohy a testové otázky odpovídají výstupům jednotlivých ročníků, mohou být tak pojaty. Nemusejí být použity v uváděné formě, je pouze na volbě pedagoga, jakou formu práce zvolí. Je třeba přizpůsobit požadavky, formy a metody práce věku a schopnostem žáků. Žáci mohou pracovat kolektivně, samostatně i formou domácí práce. Může být zvolena forma písemná i ústní. Je důležité vždy zachovat individuální přístup. Vyplnění testu může být i součástí projektového dne či návštěvy dopravního hřiště. Správná řešení jsou vyznačena tučným písmem.

Samostatně lze test pro určitý ročník stáhnout v pdf. formátu, který je přiložen jako příloha tohoto dokumentu.

1. ročník

1. Uveď dva dopravní prostředky
2. Po které straně chodníku půjdeš jako chodec správně? /vpravo/
3. Proč je nebezpečné chodit po obrubníku? /hrozí pád do silnice/
4. Co musíš udělat před přecházením silnice? /zastavit a pečlivě se rozhlédnout/
5. Jak se správně rozhlížíš před přecházením silnice? /rozhlédnu se vlevo, vpravo a zase vlevo/
6. Musíš se při přecházení po přechodu rozhlížet? /ano/
7. Proč si nesmíš na silnici hrát? /na silnici jezdí auta, mohou mě zranit/
8. Musíš při cestě autem sedět v autosedačce? /ano, vždy/
9. K čemu slouží v autě bezpečnostní pásy? /zadrží cestujícího v sedačce nebo autosedačce/

10. Jak vypadá značka zákaz vstupu? (řekni, popiš nebo nakresli)
11. Dopravní značky – dle výběru na základě pracovní učebnice, nejlépe podle karet s dopravními značkami (z Výběru dopravních značek – viz doporučená literatura) zábavnou formou

2. ročník

1. Můžu jet na koloběžce nebo bruslích po chodníku?
 - a. **ano**
 - b. ne
2. Můžu jít po silnici?
 - a. ano, jdu vždy vpravo
 - b. **ano, jdu vždy vlevo**
3. Před přecházením silnice se rozhlížím
 - a. **vlevo, vpravo a zase vlevo**
 - b. vlevo a vpravo
4. Silnici přecházím
 - a. **nejlépe po přechodu**
 - b. na kterémkoliv místě
5. Silnici přecházím,
 - a. až auta začnou zastavovat nebo žádné nejede
 - b. **až když auta zastavila nebo nic nejede**
6. Cestu do školy
 - a) **se naučím bezpečně projít**
 - b) nepotřebuji znát, chodím pokaždé jinudy
7. Reflexní doplňky mám na bundě, tašce, botech
 - a) abych lépe viděl

b) **abych byl lépe vidět**

8. Při jízdě autem sedím vždy v autosedačce

a) a už nemusím být připoutaný bezpečnostním pásem

b) **a jsem vždy připoutaný bezpečnostním pásem**

9. V dopravních prostředcích jsem ohleduplný k ostatním

a) **a za jízdy sedím nebo se držím**

b) a za jízdy vždy sedím

10. Po vystoupení z autobusu přecházím silnici

a) před autobusem

b) **za autobusem nebo po přechodu**

11. Dopravní značky – dle výběru na základě pracovní učebnice, nejlépe rozdat žákům jednotlivé karty s dopravními značkami (z Výběru dopravních značek – viz doporučená literatura) a ověřit jejich znalosti.

3. ročník

2. Po chodníku jedu na koloběžce nebo jdu

a) vpravo i vlevo, nesmím ohrozit ostatní chodce

b) vždy vlevo, nesmím ohrozit ostatní chodce

c) **vždy vpravo, nesmím ohrozit ostatní chodce**

3. Na stezce pro chodce

a) mám přednost, nic mi nehrozí

b) **dodržuji stejná pravidla jako na chodníku**

c) si mohu i hrát, když nikdo jiný nejde

4. Po silnici jdu vždy

a) **vlevo a sleduji provoz kolem sebe**

- b) vlevo a sleduji provoz před sebou
 - c) vpravo a sleduji provoz kolem sebe
5. Snížená viditelnost je doba, kdy
- a) **je hůř vidět – třeba šero, tma, hustý déšť, mlha, sněžení**
 - b) si musím vzít brýle
 - c) kdy vozidla musí svítit
6. Před přecházením po přechodu
- a) se nemusím rozhlížet, mám jako chodec přednost, auta musí zastavit
 - b) se vždy pečlivě rozhlédnu, jdu po přechodu vpravo a nemusím se rozhlížet
 - c) **se vždy pečlivě rozhlédnu, jdu po přechodu vpravo a stále se rozhlížím**
7. Jestliže přecházím silnici s více jízdními pruhy,
- a) nemusím se rozhlížet, jsem na přechodu a mám přednost
 - b) jsem opatrný a rozhlížím se na začátku a na konci silnice
 - c) **jsem opatrný a rozhlížím se v každém jízdním pruhu**
8. Na přechodu se světelnými signály
- a) **musím se rozhlížet na obě strany před přecházením i při něm**
 - b) nemusím se rozhlížet vlevo
 - c) nemusím se rozhlížet, když mám zelenou
9. Jestliže se během přecházení rozsvítí červený panáček,
- a) vrátím se zpátky na chodník
 - b) **pospíším si a dokončím přecházení**
 - c) zůstanu stát a počkám na zelenou
10. Do auta nastupuji a vystupuji z něj
- a) **dveřmi u chodníku nebo krajnice**
 - b) vždy zleva od chodníku

c) z jakékoliv strany

11. Při jízdě autem používám vždy autosedačku nebo podsedač,

a) nemusím být už připoutaný bezpečnostním pásem a jsem ohleduplný k ostatním

b) **jsem připoutaný bezpečnostním pásem a jsem ohleduplný k ostatním**

c) jestliže jedu mimo město, jinak být připoutaný nemusím

12. Po vystoupení z autobusu přecházím po přechodu

a) **nebo za autobusem, ale lépe počkám, až autobus odjede ze zastávky**

b) nebo před autobusem, ale lépe počkám, až autobus odjede ze zastávky

c) nebo kdekoli jinde

13. V silničním provozu nejsem sám,

a) musím brát ohled na řidiče vozidel

b) ale ještě mi není 15, tak na mne musí brát všichni ohled

c) **musím brát ohled na ostatní účastníky a chovat se tak, abych je neohrozil**

14. Dopravní značky – dle výběru na základě pracovní učebnice, nejlépe rozdat žákům jednotlivé karty s dopravními značkami (z Výběru dopravních značek – viz doporučená literatura) a ověřit jejich znalosti

4. ročník

1. Než vyjedu na kole, zjistím,

a) **zda je kolo v pořádku a nechybí mu nic z povinné výbavy**

b) zda je kolo v pořádku – řídítka a brzdy

c) zda má světlo a zvonek

2. Cyklistická přilba

a) je povinná, ale na stezkách pro cyklisty nepovinná, jen doporučená

b) je nepovinnou, ale doporučenou výbavou cyklisty do 18 let

c) **je povinnou výbavou cyklisty do 18 let**

3. Jezdit na kole se naučím nejlépe
 - a) na rovné silnici, kde jezdí málo aut, třeba mezi domy
 - b) na dopravním hřišti nebo na místě mimo silniční provoz**
 - c) na parkovišti s velkou volnou plochou
4. Co je zřetelná jízda?
 - a) dávám zřetelně a včas najevo své úmysly, aby ostatní mohli včas a bezpečně reagovat**
 - b) naplánuji si přesně trasu jízdy na kole, abych nezabloudil
 - c) vezmu si na sebe barevné oblečení a reflexní doplňky, abych byl dobře vidět na silnici
5. Pro cyklistu je jízda bezpečnější
 - a) po stezce pro cyklisty**
 - b) po silnici
 - c) po chodníku
6. Při jízdě po cyklostezce
 - a) platí jiná pravidla, než při jízdě po silnici
 - b) platí stejná pravidla jako při jízdě po silnici**
 - c) není cyklista nijak omezen, nemusí se řídit pravidly
7. Při jízdě po silnici
 - a) jedu co nejvíce vpravo a sleduji provoz před sebou
 - b) jedu co nejvíce vpravo a sleduji provoz okolo sebe**
 - c) jedu uprostřed jízdního pruhu a sleduji provoz okolo sebe
8. Jako cyklista se řídím
 - a) všemi značkami okolo silnice i na ní**
 - b) jen značkami stojícími u silnice
 - c) jen značkami pro cyklisty
9. Znamení o změně směru jízdy dávám

- a) upažením ruky a kmitáním dlaní nahoru a dolů
 - b) upažením ruky a dlaní s prsty volně směřujícími dolů
 - c) **upažením ruky a dlaní s prsty nataženými u sebe a palcem vzhůru**
10. Při předjíždění a objíždění dávám přednost vozidlům
- a) v protisměru a jsem velmi opatrný
 - b) za sebou a jsem velmi opatrný
 - c) **za sebou i v protisměru a jsem velmi opatrný**
11. Na křižovatce bez označení dopravními značkami
- a) **dávám přednost vozidlům přijíždějícím zprava**
 - b) mám přednost před vozidly přijíždějícími zprava
 - c) nemá nikdo přednost
12. Jestliže přijedu na křižovatku ke značce Dej přednost v jízdě nebo "Stop", znamená to, že
- a) musím dát přednost vozidlům zprava a zleva
 - b) **musím dát přednost vozidlům ze všech směrů – zprava, zleva i protijedoucím**
 - c) má přednost před vozidly ze všech směrů
13. Při přecházení po přechodu pro chodce
- a) **kolo vždy vedu, jdu vpravo a jsem ohleduplný k ostatním, zabírám více místa**
 - b) na kole mohu jet, když po přechodu nikdo jiný nepřechází
 - c) kolo vždy vedu, jdu vlevo a jsem ohleduplný k ostatním, zabírám více místa
14. Za tmy a snížené viditelnosti radši nevyjždím, jestliže ano, musím mít k povinné výbavě ještě
- a) vpředu nebo vzadu bílé světlo a na sobě reflexní doplňky
 - b) vpředu červené a vzadu bílé světlo a na sobě reflexní doplňky
 - c) **vpředu bílé a vzadu červené světlo a na sobě reflexní doplňky**
15. Používat mobilní telefon a sluchátka cyklista během jízdy na kole
- a) smí při jízdě po cyklostezce

- b) **nikdy nesmí**
 - c) smí, jen když jede velmi pomalu
16. Naučím se bezpečné jízdě na kole a všem pravidlům jízdy, abych
- a) **svými chybami neohrozil sebe i ostatní a nezpůsobil dopravní nehodu**
 - b) nemusel platit pokuty za nesprávnou jízdu
 - c) vypadal jako slušný řidič jednostopého vozidla
17. Při jízdě na kole jsem pozorný a spoléhám se
- a) **vždy na sebe a počítám s chybami druhých**
 - b) na to, že řidiči se vždy chovají podle předpisů
 - c) na to, že na mne jako pomalejší ho berou všichni ohled
18. Dopravní značky – dle výběru na základě pracovní učebnice, nejlépe rozdat žákům jednotlivé karty s dopravními značkami (z Výběru dopravních značek – viz doporučená literatura) a ověřit jejich znalosti

5. ročník

1. Jestliže je na jedné straně silnice chodník
 - a) nemusím ho použít, když jdu po silnici správně
 - b) použiji ho, jen když je v mém směru
 - c) **musím ho pro chůzi použít**
2. Při chůzi po chodníku a po silnici
 - a) **nepoužívám sluchátka ani mobil**
 - b) nemusím sledovat provoz kolem
 - c) mi řidiči dají přednost
3. Při chůzi po chodníku, stezce pro chodce, pěší zóně i po silnici jsem pozorný a ohleduplný,
 - a) protože bych se tak měl chovat

- b) **protože nechci svým chováním ohrozit ostatní chodce a řidiče**
 - c) protože nechci, aby se mi něco stalo
4. Na stezce pro chodce můžu potkat
- a) **chodce, sportovce na bruslích a koloběžce, cyklistu vedoucí kolo**
 - b) chodce, sportovce na bruslích a koloběžce, cyklistu na kole
 - c) chodce, sportovce na bruslích a koloběžce a výjimečně i jedoucí cyklisty
5. Jestliže přecházím silnici po přechodu nebo bez něj,
- a) **rozhlížím se před přecházením a po celou dobu přecházení**
 - b) rozhlížím se před přecházením a uprostřed silnice
 - c) rozhlížím se jen před přecházením
6. Jestliže mám v dohledu přechod pro chodce,
- a) nemusím ho použít, když nic nejede
 - b) musím ho použít, jestliže je v mém směru
 - c) **musím ho použít**
7. Když přecházím silnici s dvěma jízdními pruhy v jednom směru
- a) rozhlížím se na začátku přecházení a uprostřed
 - b) **rozhlížím se na začátku a v každém dalším jízdním pruhu**
 - c) rozhlížím se na začátku a na konci přecházení
8. Za snížené viditelnosti mě řidič dříve uvidí, jestliže mám
- a) **pestré barevné oblečení a na sobě reflexní doplňky**
 - b) pestré barevné oblečení, reflexní doplňky pak mít nemusím
 - c) světle šedé oblečení a na sobě reflexní doplňky
9. K jízdě na kole používám
- a) plně vybavené jízdní kolo a přilbu, jestliže jedu po stezce pro cyklisty

- a) plně vybavené jízdní kolo a přilbu, jestliže jedu po silnici
 - b) **plně vybavené jízdní kolo a přilbu vždy**
10. Na stezce pro cyklisty jedu ve dvojici
- a) vpravo, nejvýše dva vedle sebe
 - b) **vpravo za sebou**
 - c) kdekoliv, mám tady přednost
11. Při vjezdu na stezku a výjezdu ze stezky
- a) **dám přednost všem vozidlům**
 - b) mám přednost přede všemi vozidly
 - c) se řídím pravidlem přednosti zprava
12. Při výjezdu na silnici z chodníku nebo od domu se
- a) nemusím rozhlížet vpravo a raději jedu na kole
 - b) **vždy pečlivě rozhlédnu a raději kolo vedu**
 - c) nemusím rozhlížet vlevo a raději kolo vedu
13. Znamení o změně směru jízdy dávám
- a) **včas, a to jen před změnou směru jízdy**
 - b) včas, a to po celou dobu, kdy měním směr jízdy
 - c) včas, ale jen při předjíždění
14. Jako cyklista jsem na silnici zranitelnější, než ostatní,
- a) proto na mě řidiči vozidel musí dávat pozor
 - b) proto mám přednost před osobními automobily
 - c) **proto musím být opatrný, musím přemýšlet a předvídat**
15. Po silnici můžu kolo vést vždy
- a) **pouze při pravém okraji silnice**
 - b) pouze při levém okraji silnice

- c) proti přijíždějícím vozidlům
16. Cyklisté jedoucí za sebou musí dodržovat mezi sebou vzdálenost
- a) **alespoň na jedno jízdní kolo, za autem větší**
 - b) alespoň na polovinu jízdního kola, za autem větší
 - c) asi jeden metr, za autem dva metry
17. Jestliže provoz na křižovatce řídí policista,
- a) řídím se jeho pokyny a dopravními značkami
 - b) **řídím se jen jeho pokyny**
 - c) řídím se jeho pokyny a předností zprava
18. Na kruhovém objezdu mají přednost
- a) ti, kdo na něj vjíždějí
 - b) **ti, kdo po něm jedou**
 - c) všechna motorová vozidla
19. Znamení o změně směru jízdy dávám rukou
- a) **jen před započítím změny směru jízdy**
 - b) po celou dobu odbočování
 - c) po dobu 5 sekund
20. V případě nehody mojí nebo někoho jiného,
- a) odjedu na nejbližší zdravotní středisko nebo policii
 - b) zjistím zranění a snažím se mu pomoci
 - c) **zavolám číslo 112 nebo požádám o pomoc dospělého**
21. Dopravní značky – dle výběru, lépe rozdat žákům jednotlivé karty s dopravními značkami (z výběru dopravních značek – viz doporučená literatura) a ověřit jejich znalosti
22. Doplň vynechaná slova:
- Je důležité, abych se naučil **předvídat** a “myslet za druhé”.

- Počítám s tím, že vozidlo se ke mně blíží **rychle**.
- Nikdy nepočítám s tím, že řidič **stihne** zastavit.
- Nespolehám se na to, že ostatní účastníci silničního provozu se chovají **správně**.
- Za všech okolností zachovám **klid** a nezmatkuji.
- Jsem **zodpovědný** za svoje chování a svoje činy.
- Uvědomuji si, že mohu **ohrožit** sebe i ostatní na zdraví i životě.
- Nepřeceňuji svoje **síly** a nepodceňuji situaci.
- Svoje rozhodnutí neměním na **poslední** chvíli, jednám s rozvahou.
- Při jízdě autem se připoutám **vždy**, i na krátkou vzdálenost.
- Do silničního provozu **agresivita**, vztek a odplata nepatří.

8. Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí

Obsah

1. Vymezení problematiky ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí – charakteristika, cíle
2. Návrh na rozložení výstupů a učiva na 1. stupni ZŠ
3. Návrh na rozložení výstupů a učiva na 2. stupni ZŠ
4. Metody a formy práce
5. Přílohy
 - Příloha 1: Základní pojmy
 - Příloha 2: Doporučená literatura, pomůcky, odkazy
 - Příloha 3: Legislativa
 - Příloha 4: Začlenění problematiky v RVP ZV

- Příloha 5: Návrh testových otázek pro jednotlivé ročníky

8. 1. Vymezení problematiky ochrany člověka za běžných rizik mimořádných událostí – charakteristika, cíle

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy schválilo 4. března 2003 Pokyn MŠMT k začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí do vzdělávacích programů (č. j. 12 050/03-22).

Tento pokyn byl vydáván k zařazení problematiky ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí do obsahu vzdělávání ve školách a na jeho základě byla problematika ochrany člověka za mimořádných událostí (OČMU) i za běžných rizik rozpracována v příslušných rámcových vzdělávacích programech. Vzhledem k tomu, že jsou témata ochrany člověka za běžných rizik i mimořádných událostí v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání (RVP ZV) rozložena do několika vzdělávacích oblastí (viz Příloha 3), může být koncepční příprava výuky pro učitele náročnější. Z tohoto důvodu je předkládán tento materiál jako vhodná pomůcka pro pedagogy k ucelené a efektivní realizaci dané problematiky.

Materiál pedagogům nabízí soubor základních pojmů z oblasti ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, návrh na rozložení učiva do jednotlivých ročníků základní školy včetně očekávaných výstupů, doporučené metody a formy práce, literaturu, pomůcky, užitečné odkazy, nástin začlenění problematiky v stávajícím RVP ZV, výsledky rychlých šetření v problematice ochrany člověka za mimořádných událostí, ale také návrh testových otázek pro jednotlivé ročníky základní školy.

Návrhy cílů, dílčích výstupů a učiva jsou pouze doporučené. Je na každé škole, jak návrh využije při plánování výuky a pro zajištění výsledků vzdělávání.

8. 2. Návrh na rozložení výstupů a učiva na 1. stupni ZŠ

Základem osvojování dovedností a způsobů jednání je praktický nácvik a provádění ukázek, které jsou součástí výuky v každém ročníku. Pro efektivitu vzdělávání a výchovy jsou doporučovány metody prožitkové pedagogiky (praktický nácvik, skupinový trénink, simulační hry). Rozsah vědomostí i nácviku dovedností je pak třeba volit vždy přiměřeně vzhledem k věku a schopnostem žáků.

1. ročník

Cíl výuky v daném ročníku

rozvíjet u žáků význam prevence rizik, opatrnosti a preventivního chování i důležitost obstát samostatně v obtížné situaci

Dílčí výstupy (RVP)

Žák

- a) chápe konkrétní nebezpečí spojená s riziky běžného života (doprava, chemické látky v domácnosti, elektrický proud, sport a zájmová činnost), s ohněm, s mimořádnou událostí
- b) přivolá pomoc (některým z osvojených způsobů)
- c) v případě potřeby použije linku tísňového volání; ovládá základní způsoby komunikace s operátory (přiměřeně k věku)

Učivo

Sebeochrana, pomoc a prevence rizik

- důležitá telefonní čísla tísňového volání a blízkých osob, adresa bydliště
- kdy a jak přivolat pomoc, koho požádat o pomoc, jak se chránit a jak předcházet úrazům, otravám a jiným ohrožením (vazba na řešené běžné rizikové situace v různém ročním období, prostředí a při různých činnostech, včetně železniční a silniční dopravy)
- doma – neznámý člověk (telefon, zvonek u dveří internet), zbraně, alkohol, vhodné i nevhodné dotyky – jejich hranice, nevhodné trestání, komunikace a pomoc rodičů, učitelů
- bezpečný odchod z domova – klíče, výtah
- venku – volba správné cesty do školy, nebezpečná místa v okolí domu a školy, chování při setkání s cizím člověkem, jak se chovat, když zabloudím v cizím prostředí nebo městě
- správné vedení – vysvětlení pojmů a významu – kamarád, blízká osoba, cizí osoba, trápení, smutek, pomoc, příklady ze života
- záchranáři, uniformy, činnosti
- co se se mnou může stát, když se bojím nebo si nevím rady, jak to mohu zvládnout a co mám dělat;

Požáry

- oheň – požár
- prevence vzniku požáru doma, příčiny vzniku požáru doma
- největší rizika požáru
- ochrana při požáru a přivolání pomoci
- pravidlo – zastav se – lehni si – kutálej se

2. ročník

Cíl výuky v daném ročníku

rozvíjet u žáků znalost nebezpečí a schopnost odhadnout riziko a vyhnout se mu; posilovat odpovědnost žáků za vlastní zdraví a bezpečnost

Dílčí výstupy (RVP)

Žák

- a) odhadne riziko/nebezpečnou situaci
- b) dodržuje zásady bezpečného chování v běžných životních situacích tak, aby nedocházelo k ohrožení jeho fyzického i duševního zdraví a zdraví jiných

Učivo

Opakování učiva z předchozího ročníku (diskuze, poznatky, zkušenosti)

První pomoc

- zajištění pomoci při různých rizikových situacích voláním na tísňovou linku nebo oslovením dospělé osoby, nácvik komunikace

- základní pravidla poskytování pomoci při drobných poraněních a běžných onemocněních

Péče o zdraví a prevence rizik

- opakování učiva 1. ročníku + rozšíření o nové poznatky, zkušenosti, příběhy a otestování správné reakce dětí (rozpoznání rizik i schopnosti pomoci)
- základní pravidla poskytování pomoci při drobných poraněních a běžných onemocněních v souvislosti s osvojováním učiva v oblasti rizik úrazovosti a onemocnění
- bezpečné chování v různých životních situacích, v různém prostředí a při různých činnostech

Požáry a jejich rizika

- základní označování nebezpečných látek
- základní bezpečnostní a výstražné tabulky, zejména nebezpečí úrazu elektrickým proudem, požáru, výbuchu, ozáření, poleptání (kyselinou, louhem, příčiny a prevence vzniku požáru mimo domov
- správné chování při požáru
- přivolání pomoci, ohlášení požáru

Osobní bezpečí a podpora a ochrana duševního a fyzického zdraví

- správné vedení – vysvětlení významu pojmů: lhostejnost, přátelství, rozdíly, žalování, pomoc, strach, zbabělost apod.
- příklady ze života
- jak se umět vypořádat se strachem, který doprovází nebezpečnou situaci

3. ročník

Cíl výuky v daném ročníku

rozvíjet u žáků schopnost rozpoznat varování před nebezpečím, rozeznat označení uzávěrů – zejména plynu, vody, elektřiny, umět určit (popsat) svou pozici v neznámém prostředí a zhodnotit možné následky svého jednání, zhodnotit důsledky bezdůvodného volání na tísňové linky,

Dílčí výstupy (RVP)

Žák

- a) na konkrétních příkladech rozpozná mimořádnou událost
- b) jedná racionálně podle osvojeného schématu v případě, kdy se ztratí a zná čísla na tísňovou linku, domů, do školy
- c) rozpozná rozdíl mezi signály (varovný signál, požární poplach, zkouška sirén)
- d) chová se účelně v případě požáru, mimořádné události i jiných rizikových situací běžného života; hledá pomoc u důvěryhodné dospělé osoby

Učivo

Opakování učiva z předchozího ročníku (diskuze, poznatky, zkušenosti)

První pomoc (opakování a rozvíjení učiva osvojeného ve 2. ročníku)

Mimořádné události

- seznámení s pojmem
- nejčastější mimořádné události (povodně, vichřice, požáry, laviny, únik nebezpečných látek)
- varování před nebezpečím (konkretizace různých způsobů varování, varovný signál Všeobecná výstraha)
- zásady volání na tísňové linky (co zajišťují, kdy volat, rizika a dopady bezdůvodného volání na tísňové linky)

Požáry

- (modelové situace způsobů chování při požárech), nebezpečí zábavní pyrotechniky

Péče o zdraví a prevence rizik

- bezpečné chování v různých životních situacích a různých prostředích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel
- nebezpečí za tmy, chování při setkání s cizím člověkem
- citlivé a věku odpovídající vysvětlení podstaty rizikového chování (v souvislosti se šikanou, drogami, fyzickým a duševním násilím, agresivitou), jejich možných dopadů na zdraví (fyzické i duševní), pomoc v nouzi, příklady ze života ➤ co mi může pomoci, když jsem v mimořádné situaci

4. ročník

Cíl výuky v daném ročníku

rozvíjet u žáků schopnost bezpečně se orientovat a pohybovat ve známém prostředí (blízkém okolí školy a bydliště) i v méně známém prostředí (jiné části obce, města, příroda) za použití plánů měst a map

Dílčí výstupy (RVP)

Žák

- a) bezpečně se pohybuje v budově i mimo budovu v případě rizikových situací (nouzové východy, označené únikové cesty); aplikuje pravidla bezpečného chování v různých situacích
- b) zvládá základní pravidla bezpečného zacházení s ohněm
- c) rozezná označení uzávěrů vody a plynu
- d) poskytne základní první pomoc (dezinfikuje a ošetří drobná poranění, ošetří opařeniny a popáleniny, zastaví krvácení, zafixuje zlomenou končetinu)
- e) přivolá pomoc dospělého k záchraně tonoucího

Učivo

Opakování a rozvíjení poznatků z předchozích ročníků (diskuze, poznatky, zkušenosti)

Osobní bezpečí a prevence duševního a fyzického zdraví

- vysvětlení významu pojmů: poznávání cizího prostředí, strach, stres, zbabělost, statečnost apod., příklady ze života
- evakuace (obecně)
- označení uzávěrů, rozvody plynu, vody, elektřiny, označení východů (ve škole)
- bezpečné chování v různých životních situacích a různých prostředích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel
- rizika letních prázdnin
- nález neznámého předmětu, látky, munice; sloupy a stožáry elektrického vedení, spadlé dráty elektrického vedení, transformátory; železniční vagony

Požáry a jejich rizika

- příčiny vzniku požárů
- požáry v přírodě, lesní požáry
- největší rizika požáru

Péče o zdraví a poskytování první pomoci

- různý obvazový materiál a technika vzhledem k poraněné části těla, nácvik
- rizika u vody (bazény, vodní plochy, horské potoky, řeky, moře, tobogany), přecenění sil, nebezpečí jezů na řekách, skok do neznámé vody, vodní víry, tonutí (pozn.: lze zařadit i do 3. ročníku ve vazbě na plavecké kurzy), záchrana tonoucího, pohyb na zamrzlých přírodních vodních plochách

- co se se mnou může stát v nebezpečných situacích

5. ročník

Cíl výuky v daném ročníku

rozvíjet u žáků dovednost poskytnout pomoc při běžných úrazech či onemocněních, včetně základního ošetření, i ovládat život zachraňující úkony (resuscitace) **Dílčí výstupy (RVP)**

Žák

- rozlišuje příčiny úrazů, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence, případně léčby
- v modelové situaci uplatní správný postup při zásahu jiného člověka elektrickým proudem
- ošetří úrazy různého charakteru
- charakterizuje základní složky, funkce a činnosti integrovaného záchranného systému
- rozlišuje situace, kdy lze a kdy nelze uhasit požár
- pozná zneužívající osobu (blízkou, ale i neznámou), rozezná rizikové situace, riziková místa i rizikové osoby a řekne ne na nevhodné návrhy, má základní právní povědomí, umí přivolat pomoc

Učivo

Opakování učiva z předchozích ročníků (diskuze, poznatky, zkušenosti)

Integrovaný záchranný systém (složky, význam ve vztahu k řešení mimořádných událostí (obecně))

Požáry a jejich rizika

- způsoby chování při požárech (modelové situace), možnosti hašení požáru
- hasicí přístroje (obecně)

- evakuace při požáru, nácvik evakuace
- evakuační plán – význam, nákres evakuačního plánu (doma), požární hlásiče
- úniková cesta, druhy únikových cest, význam značek označujících únikové cesty

Péče o zdraví a poskytování první pomoci

- resuscitace (praktická ukázka, nácvik)
- přivolání pomoci, nahlášení události (praktický nácvik)
- prevence rizik letních a zimních sportů (cyklistika, bruslení, výškové sporty, vodní sporty, horská turistika, lyžování, snowboarding aj. – výstroj a výzbroj)
- rizika otrav, jejich příčiny a příznaky (léky, houby, jedovaté rostliny, zkažené potraviny, plyn, alkohol, cigarety, drogy, čisticí prostředky, chemické látky, neznámé a nebezpečné látky ve sklepích, na skládkách odpadu)
- rizika v souvislosti s provozem elektrických a plynových spotřebičů

Podpora a ochrana fyzického a duševního zdraví, prevence psychického onemocnění a násilí namířenému proti sobě samému

- vysvětlení pojmů: skutečné hodnoty, citová a mravní zralost, pomoc, neštěstí, přátelství, trápení, lhostejnost, diskriminace, šikana (obecně), kyberšikana (obecně), násilí psychické a fyzické (obecně), linka bezpečí, dobrý příklad, ochrana slabších, dobrý skutek, síla odpouštění, ochrana identity, sebepoškozování, sebevraždy, ohrožení a poruchy duševního vývinu v dětství a dospívání, psychické újmy virtuálního světa
- rizika a možné dopady
- nevhodné dotyky, obtěžování, fotografování
- základy zvládání stresových stavů
- nebezpečí internetu

8. 3. Metody a formy práce

Metody a formy výuky musí být vybírány s ohledem na obsah konkrétního učiva jednotlivých ročníků a na výsledky vzdělávání, kterých se má dosáhnout. Metody a formy práce si učitelé volí podle svých zkušeností, potřeb a s ohledem na charakter vyučovaného předmětu, mezipředmětové vztahy a potřeby žáků. K tomu uplatňují vhodnou motivaci, která umožní stimulaci práce žáků. Potřebné je také klást důraz na podporu samostatné práce žáků, zejména na osobní zodpovědnost, samostatnost, schopnost spolupráce a týmové kooperace se záměrem od povídajícího sebehodnocení a uvědomění si svých možností a usměrňování žákovských postojů. K tomu lze využívat:

- samostatnou práci žáků,
- skupinovou práci,
- vyhledávání informací,
- přípravu referátů,
- kreslení a malování,
- prezentace písemných, ústních a jiných prací,
- společné hodnocení,
- analýzy výsledků, „simulace“ SWOT analýzou, ➤ a další metody dle uvážení.

Významnou součástí teoretické výuky je používání názorných pomůcek v různé formě, které žákovi usnadňují pochopení učiva:

- odborná literatura,
- nástěnné obrazy,
- interaktivní tabule a počítače,
- učebnice a učební texty,
- pracovní listy,
- internet,
- výuková videa,
- dokumentární ukázky a fotografie, ➤ exkurze.

K procvičování a upevňování učiva lze využívat různých forem:

- praktická cvičení,
- hry a soutěže,
- diskuse (zkušenosti, příklady ze života, poznatky, zážitky),
- dramatizace, simulační metody,
- pokusy,
- nácvik požadovaného chování,
- tvorba náskresů variant řešení situací,
- výuka a poznávání v terénu (dle prostředí, období, činnosti), ➤ projekty,
- spolupráce se složkami integrovaného záchranného systému a nestátními neziskovými organizacemi – besedy, ukázky, společné nácviky, praktické výcviky (nadstavbová forma po základní výuce a základním vzdělávání probíhajícím plně v rámci školy), návštěvy přímo na stanicích.

Velký důraz by měl být kladen na propojenost učiva, pokud je problematika řazena do různých vyučovacích předmětů, a na vytváření mezipředmětových vazeb, které rozšiřují klíčové kompetence žáka. Důležité je rámcové opakování učiva z předchozích ročníků a dále rozšiřování a stupňování znalostí, navazujícím prohlubováním nácviku dovedností, s využitím rozdílných forem a metod výuky (individuální prožitky prohlubují nácvik dovedností). Praktické vyučování umožní žákům využít teoretické poznatky v praxi, ověří a rozšíří jejich znalosti tak, aby žák získal jistotu při provádění praktických činností, byl samostatný, dokázal prakticky použít nabyté znalosti a dovednosti při řešení a plnění praktických úkolů.

8. 4. Doporučená literatura, pomůcky, odkazy

Příručky a učebnice

MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

a) Pro případ ohrožení – příručka pro obyvatele

Příručka pro obyvatele. Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003. ISBN 80 – 86640 – 18 – 3. Dostupné na WWW: www.hzscr.cz. Každá základní a střední škola obdržela 1 kus.

b) Ochrana člověka za mimořádných událostí

Příručka pro učitele základních a středních škol. Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003. ISBN 80 – 86640 – 08 – 6. Dostupné na WWW: www.hzscr.cz Každá základní a střední škola obdržela 1 kus.

c) Výchova dětí v oblasti požární ochrany

Příručka pro učitele základních a speciálních škol. Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003. ISBN 80 – 86640 – 21- 3. Dostupné na WWW: www.hzscr.cz. Každá základní škola obdržela 1 kus publikace a 2 kusy filmů doplňující publikaci; publikace ke stažení na stránkách

d) Filmové šoty „Hasiči varují“

pro MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru vytvořili studenti FAMO Písek; krátké animované klipy; Dostupné na WWW:

www.hzscr.cz/clanek/letaky-a-priucky.aspx.

Asociace "Záchranný kruh"

a) „Bezpečnostní portál – účinný nástroj edukace první pomoci dětí a mládeže a jejich rodičů a pedagogů“ – Interaktivní multimediální příručka první pomoci 2011 www.zachranny-kruh.cz

b) Internetový bezpečnostní portál www.zachranny-kruh.cz Vzdělávací, informační, komunikační, preventivně-výchovný a evaluační nástroj.

c) Testovací a prověřovací systém pro pedagogy v rámci vzdělávání žáků v oblastech ochrany zdraví, životů, životního prostředí a majetku.

d) Projekt – „Chraň svůj svět, chraň svůj život“

Cílem projektu je systémová podpora a pomoc školám a školským zařízením při výuce a výchově problematik ochrany života, zdraví, životního prostředí a majetku (průřezových témat); zavádění nových vyučovacích metod, organizačních forem a výukových činností, které vedou k rozvoji klíčových kompetencí žáků i pedagogů a k naplňování očekávaných výstupů v rámci všech typů RVP.

V rámci projektu je vytvořeno 11 výukových interaktivních multimediálních kurzů zaměřených na výuku v oblastech běžných rizik i rizik mimořádných událostí

- Běžná rizika
- Atmosférické poruchy
- Havárie
- Mimořádné události I
- Mimořádné události II
- Osobní bezpečí
- Povodně
- Požáry I
- Požáry II
- Terorismus a jiné hrozby
- Zemětřesení, sopečná činnost, sesuvy půdy, laviny

e) Projekt „Rizika silniční a železniční dopravy“

Interaktivní multimediální příručka dopravní výchovy, která je určena zejména pedagogům a rodičům k výchově a přípravě dětí a mládeže v oblasti rizik silniční a železniční dopravy a v oblasti jejich požadovaného chování, ale i k samostatné přípravě dětí a mládeže, založené na motivačním přístupu a zajímavosti provedení. Projekt je další součástí a dílčím projektem Integrovaného projektu „Záchranný kruh“ a navazuje na předchozí tři projekty.

Všechny produkty, vytvořené v rámci dílčích projektů Asociace Záchranný kruh jsou volně a zdarma dostupné na bezpečnostním portálu www.zachranny-kruh.cz a v současné době jsou využívány celostátně, zejména v rámci vzdělávání na školách všech typů,

ale i pro vzdělávání veřejnosti a obyvatelstva jako takového. Pro některé přístupy je nutná registrace, která slouží pro zajištění zpětné vazby.

Nakladatelství ALBRA a FORTUNA

- a) Černochoch, F. Ochrana člověka za mimořádných událostí – Osobní bezpečí (metodická příručka pro 1. stupeň ZŠ). Praha: ALBRA, 2004. ISBN 80 – 86490 – 90 – 4.
- b) Černochoch, F. Ochrana člověka za mimořádných událostí – Osobní bezpečí – Neztratím se? Neztratím! (učebnice pro 1. ročník ZŠ) Praha: ALBRA, 2004. ISBN 80 – 86490 – 91- 2. (schvalovací doložka MŠMT)
- c) Černochoch, F. Ochrana člověka za mimořádných událostí – Osobní bezpečí – Bezpečí a nebezpečí (učebnice pro 2. ročník ZŠ). Praha: ALBRA, 2004. ISBN 80 – 86490 – 92 – 0. (schvalovací doložka MŠMT)
- d) Černochoch, F. Ochrana člověka za mimořádných událostí – Osobní bezpečí – Počítej se vším (učebnice pro 3. ročník ZŠ). Praha: ALBRA, 2004. ISBN 80 – 86490 – 93 – 9. (schvalovací doložka MŠMT)
- e) Černochoch, F. Ochrana člověka za mimořádných událostí – Osobní bezpečí – S mapou nezabloudím (učebnice pro 4. ročník ZŠ). Praha: ALBRA, 2004. ISBN 80 – 86490 – 94 – 7. (schvalovací doložka MŠMT)
- f) Černochoch, F. Ochrana člověka za mimořádných událostí – Osobní bezpečí – Pomáhám zraněným (učebnice pro 5. ročník ZŠ). Praha: ALBRA, 2004. ISBN 80 – 86490 – 95 -5. (schvalovací doložka MŠMT)
- g) Danielovská, V. Ochrana člověka za mimořádných událostí (učebnice pro první stupeň ZŠ). Praha: Fortuna, 2003, ISBN 80 – 7168 – 864 – 9. (schvalovací doložka MŠMT)

DVD

- a) DVD se čtyřmi filmy (Povodně a ochrana člověka, Havárie s únikem nebezpečných látek, Než přijede záchranka, Ochrana obyvatelstva za mimořádných událostí); MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR; 2005; DVD bylo distribuováno na každou základní a střední školu po jednom kuse
- b) Štěstí přeje připraveným; MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR; 2007; DVD vydávané IOO Lázně Bohdaneč; DVD bylo distribuováno na základní, střední a vyšší odborné školy po celé České republice; jednotlivé klipy jsou volně ke stažení na stránkách www.ioolb.cz/video_stesti.php

Krádež auta – Opuštění domácnosti – Umělé dýchání – Hlasiče kouře – Kamna – Kapsáři – Komíny – LPG – Nález zavazadla – Nehoda – Improvizovaná ochrana – Požár v domě – Propan – Resuscitace – Varovný signál – Tísňová volání – Vypalování trávy – Krizové situace v zahraničí – Evakuační zavazadlo – Záchrana tonoucího.

c) Ochrana člověka za mimořádných událostí; Krátký film Praha a. s., ; Gymnázium F.

X. Šaldy, Liberec; 2006; pochází z řady interaktivního výukového softwaru pod

názvem ScholaLudus zpracovaného Krátkým filmem Praha, a. s., ve spolupráci s odborníky MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR; DVD je určeno pro školy za cenu poštovního a můžete si jej objednat na adrese: Gymnázium F. X. Šaldy, Partyzánská 530/3, 460 01 Liberec 11, nebo prostřednictvím e-mailové adresy: eva.utratova@gfxs.cz

Projekt Vaše cesty k bezpečí aneb chytré blondýnky radí...

Informační vzdělávací projekt Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje, Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje a Diecézní charity Brno. Zahrnuje 3 okruhy témat – ochrana obyvatelstva, požární prevence a bezpečnost občana. Více informací k nalezení na: www.firebrno.cz/vase-cesty-k-bezpeci

Preventivní projekt vzdělávání žáků základních škol s názvem „HASÍK CZ“

Cílem preventivního projektu je pomocí odborně vyškolených instruktorů, z nichž většinu tvoří profesionální a dobrovolní hasiči, předat dětem ve dvou věkových rovinách školního života důležité informace z oblasti prevence před mimořádnými událostmi.

Více informací k nalezení na www.hasik.cz

Důležité odkazy

MV – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR – www.hzscr.cz

Ministerstvo zdravotnictví – www.mzcr.cz 3. lékařská fakulta Univerzity Karlovy

www.lf3.cuni.cz/cs/pracoviste/anesteziologie/vyuka/studijni-materialy/neodkladnaresuscitace

Česká resuscitační rada – www.resuscitace.cz

Asociace Záchranný kruh – www.zachranny-kruh.cz

Citadela Bruntál, o. s. – www.hasik.cz

Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč – www.ioolb.cz

Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i. – www.bozpinfo.cz (oborový portál bezpečnosti a ochrany zdraví při práci)

Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i. – <http://skoly.vubp.cz/> webová stránka na pomoc při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních)

Projekty pro pedagogy

Pro získání základního odborného vzdělání z oblasti ochrany člověka za mimořádných událostí jsou pro pedagogické pracovníky připraveny doplňkové kurzy. Tyto kurzy jsou nabízeny Hasičským záchranným sborem České republiky, Národním institutem pro další vzdělávání a Asociací Záchranný kruh

Hasičský záchranný sbor je připraven kurzy přizpůsobit dle požadavků, které v této oblasti ze strany pedagogů vyplývají. V případě zájmu je možné kontaktovat příslušné Hasičské záchranné sbory krajů – odbory ochrany obyvatelstva a krizového řízení, ve spolupráci s Psychologickou službou MV – GŘ HZS i krajů. Kontakty jsou zveřejněny na stránkách www.hzscr.cz

Odborné kurzy z předmětné problematiky jsou také v nabídce Národního institutu pro další vzdělávání. Katalog kurzů společně s dalšími informacemi je uveřejněn na stránkách www.nidv.cz

Asociace Záchranný kruh je akreditované vzdělávací zařízení, které pro pedagogy realizuje ve spolupráci s partnery vzdělávací programy – zejména program „Ochrana a pomoc – od běžných rizik po mimořádné události“, případně další akreditované programy a konference. V případě zájmu je možné kontaktovat zástupce na stránkách www.zachranny-kruh.cz

Asociace zdravotnických záchranných služeb a Česká společnost urgentní medicíny a medicíny katastrof jsou připraveny pomoci v zaškolení lektorů a v předvedení ukázek praktických nácviků první pomoci. V případě zájmu je možné kontaktovat: www.urgmed.cz nebo www.azzs.cz

8. 5. Legislativa

(vybrané předpisy týkající se zpracovaného tématu)

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb.,

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí právní předpisy

Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních

úřadů, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů Zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 281/2001 Sb., kterou se provádí § 9 odst. 3 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění vyhlášky č. 237/2003 Sb.

Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb.

Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020 – usnesení vlády ČR ze dne 25. února 2008 č. 165

Národní akční plán prevence dětských úrazů na léta 2007 až 2017 – usnesení vlády ČR ze dne 22. srpna 2007 č. 926

Strategie boje proti terorismu pro léta 2010 – 2012 – usnesení vlády ČR ze dne 22. března 2010 č. 221

Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky – usnesení vlády ČR ze dne 11. ledna 2010 č. 37

Bezpečnostní strategie České republiky – usnesení vlády ČR ze dne 8. září 2011 č. 665

Aktuální seznam priorit v boji proti terorismu pro léta 2010 až 2012 – usnesení vlády ČR ze dne 16. listopadu 2010 č. 826

Program Zdraví 21 – Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. století – vydaný MZ ČR pod č. j. : HEM – 300 – 16. 10.

02/28915, projednán vládou České republiky dne 30. října 2002 – usnesení vlády č. 1046 (průběžně aktualizován Výborem Zdraví 21)

International StrategyforDisasterReduction – Hyogo Framework forAction 2005 – 2015: BuildingtheResilience of Nations and Communities to Disasters; WorldConference on DisasterReduction; Extractfromthefinal report of theWorldConference on DisasterReduction; 18 – 22 January 2005, Kobe, Hyogo, Japan; United nations (www.unisdr.org)

8. 6. Začlenění problematiky v současných RVP ZV

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

1. stupeň

Základy práce s počítačem – 1. a 2. období

► respektuje pravidla bezpečné práce s hardware a software a postupuje poučeně v případě jejich závady *Učivo*
zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

1. stupeň

Místo, kde žijeme – 1. období

Očekávané výstupy

žák

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí

Učivo

domov – orientace v místě bydliště

škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy

Místo, kde žijeme – 2. období

Očekávané výstupy

- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě

Učivo

Okolní krajina – působení lidí na krajinu, orientační body a linie

Evropa a svět – cestování

Lidé kolem nás – 2. období

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)

► rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy *Učivo*

soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, pomoc nemocným, sociálně slabým chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování

Rozmanitost přírody – 2. období

► zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat *Učivo*

ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí

Člověk a jeho zdraví – 1. období

► uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví

► dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných

► chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i jiné dítě

► reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Člověk a jeho zdraví – 2. období

► využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života

► uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví

► předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek

► uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou

► ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc *Učivo*

péče o zdraví, zdravá výživa – denní režim, pitný režim, pohybový režim, zdravá strava; nemoc, drobné úrazy a poranění, první pomoc, úrazová zábrana; osobní, intimní a duševní hygiena – stres a jeho rizika; reklamní vlivy návykové látky a zdraví – odmítání návykových látek, hrací automaty a počítače

osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty, krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání atd.), brutalita a jiné formy násilí v médiích, služby odborné pomoci situace hromadného ohrožení

TĚLESNÁ VÝCHOVA

1. stupeň – 2. období

Činnosti ovlivňující zdraví

► uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka *Učivo*

bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností *Učivo*

turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, ochrana přírody
plavání – (základní plavecká výuka)... prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

1. stupeň – 2. období

Práce s drobným materiálem

- ▶ udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce

Konstrukční činnosti

- ▶ dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

Pěstitelské práce

- ▶ dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

Příprava pokrmů

- ▶ udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

Práce s technickými materiály

- ▶ dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu

8. 7. Návrh testových otázek pro jednotlivé ročníky

Uvedené testové otázky mohou sloužit jako možný výstup pro jednotlivé ročníky, s kterým lze následně pracovat a upravovat je dle potřeb a schopností žáků.

1. ročník

1. Jaké je telefonní číslo hasičů? (150)

2. Jaká dodržíš pravidla, když odcházíš z domova? (Řeknu, kam jdu a kdy se vrátím, zamknu byt a nezapomenu klíč ve dveřích.)
3. Co uděláš, když u výtahu stojí cizí člověk? (Nechám ho jet samotného, ve výtahu s cizími lidmi nejezdím.)
4. Může malá jiskra způsobit požár? (Ano.)
5. Když jsi sám doma a někdo zvoní, komu otevřeš? (Jenom mojí rodině, např. tatínkovi, mamince, babičce, tetě, sestře, bratrovi.)
6. Telefonuje ti neznámý člověk a chce, abys někam přišel. Co uděláš? (Nikam nepůjdu a řeknu to rodičům.)
7. Co je to tísňová linka a co se musí říct? (Kdo volá, co se stalo, kde se to stalo.)
8. Kudy chodíš do školy a ze školy? (Bezpečnou cestou a nikdy si ji nezkracuji přes opuštěná a nebezpečná místa.)
9. Jaké je číslo Policie České republiky? (158)
10. Může vzniknout požár v lese od odhozené zápalky do suché trávy? (Ano.)
11. Co bys měl vždy udělat po návratu z lesa? (Prohlédnout si celé tělo.)
12. Co je nutné vzít s sebou v létě k vodě nebo na výlet? (Opalovací krém, pití, pokrývku hlavy.)
13. Co uděláš, když venku najdeš injekční stříkačku? (Nesahám na ni a okamžitě informuji dospělého.)
14. Pod okny na tě zavolá kamarád. Co uděláš? (Použiji domácí telefon nebo seběhnu za ním ven.)
15. Je nebezpečné skákat do neznámé vody? (Je to nebezpečné, nevím, co je pod hladinou. Hrozí mi úraz.)
16. Vyjmenuj, jaké jsou nebezpečné úkryty při hře na schovávanou. Kde ti hrozí nebezpečí? (např. starý, polorozpadlý dům, studna, jeskyně, výkop.)
17. Při kterých činnostech se můžeš zranit? (Např. při otvírání konzervy, stříhání nůžkami, krájení chleba, šroubování šroubovákem.)
18. Jaké je číslo zdravotnické záchranné služby? (155)
19. Kde ti hrozí ještě zranění? (Např. na mokré podlaze, u otevřeného okna, když je zapnutý sporák nebo trouba, opařit mne může hrníček s horkým nápojem na kraji stolu.)
20. Co jsou čísla tísňového volání? (Jsou to čísla, pomocí kterých přivolám pomoc.)
21. Na kterém čísle se dovoláš jakékoliv pomoci v tísni? (112)
22. Můžeš si hrát u železniční tratě? (Nikdy si tam nesmím hrát.)

23. Mohou se přecházet koleje mimo železniční přejezd? (nesmí, je to velmi nebezpečné.)

24. Může se chodit po kolejích? (Po kolejích je zakázáno chodit.)

2. ročník

1. Je bezpečné poslouchat při pohybu ve městě hudbu ze sluchátek? A) Ano, nemůže se nic stát.

B) Ne, není to bezpečné, neuslyším ostatní zvuky.

2. Na koho se raději neobracej s prosbou o pomoc, pokud jsi zabloudil? A) Na maminku nebo tatínka s dítětem.

B) Na cizího muže nebo ženu.

3. Mezinárodní tísňová linka má číslo:

A) 112

B) 114

4. Volá neznámý člověk a chce vědět informace o tvých rodičích. Co uděláš? A) Ochotně mu je řeknu.

B) Cizí m lidem informace neříkám.

5. Vyber správné ochranné pomůcky pro jízdu na kole či kolečkových bruslích.

Vyber možnost, kde jsou všechna řešení správně. A) Přilba, rukavice, brýle, sluchátka.

B) Přilba, chrániče na lokty a kolena, rukavice.

6. Vyber správné tvrzení.

A) Od cizích lidí si беру bonbony a jiné sladkosti.

B) Cizím lidem nedůvěřuji, nedávám se s nimi do hovoru, nikam s nimi nechodím a nic si od nich neberu.

7. Hoří-li na tobě oblečení:

A) Zastavím se, lehnu si a kutálím se po zemi jako při válení sudů, dokud se oheň neuhasí. Obličej si chráním dlaněmi. B)

Snažím se ho uhasit rukama.

8. Pokud vznikne požár v bytě domu:

A) Opustím byt a nikomu nic neřeknu.

B) Opustím byt, zavolám hasiče a upozorním ostatní sousedy voláním „HOŘÍ!“

- 9.** Na rybník můžeš jít v zimě bruslit:
- A) V doprovodu dospělé osoby a jen, pokud je led dostatečně silný.
 - B) Kdykoliv a sám.
- 10.** Pod kamarádem se prolomil led. Co uděláš? A) Snažím se ho vytáhnout.
- B) Přivolám co nejrychleji pomoc.
- 11.** Pokud tě uštkne had:
- A) Zalepím si poranění náplastí.
 - B) Okamžitě vyhledám lékaře, a pokud je to možné, snažím se zapamatovat si, jak had vypadal.
- 12.** Poslouchat při pohybu venku CD nebo MP3 přehrávač: A) Může být nebezpečné, neuslyším ostatní zvuky.
- B) Není nebezpečné.
- 13.** Při jaké činnosti nehrozí riziko dušení:
- A) Dávám si igelitovou tašku na hlavu.
 - B) Běhám na hřišti.
- 14.** Toulavé a opuštěné kočky:
- A) Mohou být nebezpečné, proto si jich nevšímám.
 - B) Beru si je domů.
- 15.** Co musíš říct, když voláš na tísňové telefonní číslo? Vyber, co je správně.
- A) Co se stalo, kde se to stalo, kdo volá a z jakého telefonního čísla volá.
 - B) Co se stalo, jméno toho, komu se to stalo, kdo volá a co mám na sobě.
- 16.** Kde se ukryješ, blíží-li se vichřice? A) Pod nejvyšším stromem.
- B) Ve zděné budově, nejlépe ve sklepě.
- 17.** Kdo ti nejlépe poradí, jak se chovat při mimořádné události? A) Hasič, policista a zdravotní záchranář.
- B) Řezník, výpravčí a poštovní doručovatelka.
- 18.** Může způsobit velký požár odhozená zápalka? A) Ne, zápalka ihned zhasne.
- B) Ano, i zápalka může způsobit rozsáhlý požár.

19. Volání na tísňová telefonní čísla je možné: A) Z telefonu na poště.
B) Z jakéhokoliv telefonu (volání je bezplatné).
20. Číslo 155 je určeno k hlášení:
A) Vážných zdravotních problémů, nehod a úrazů.
B) Problémů ve škole.
21. Co uděláš, když jako první zpozoruješ požár – například ve škole? A) Neudělám nic.
B) Upozorním ostatní křikem: „Hoří!“.
22. Výhybka na železniční trati: A) Není nebezpečná.
B) Může mi skřípnout nohu, kterou sám/sama neuvolním.
23. Házení kamenů nebo jiných předmětů na vlak: A) Je zakázané.
B) Není zakázané.
24. Kdy může vlak vykolejit?
A) Když položím na koleje kámen.
B) Když na koleje položím jablko.

Správné odpovědi: 1B; 2B; 3A; 4B; 5B; 6B; 7A; 8B; 9A; 10B; 11B; 12A; 13B; 14A; 15A;
16B; 17A; 18B; 19B; 20A; 21B; 22B; 23A; 24A

3. ročník

1. Na internetu tě osloví neznámý člověk a nabídne ti schůzku. Jak se zachováš? A) Jsem rád, mám nového kamaráda.
B) Nikam nejdu a pro jistotu informuji rodiče.
C) Pozvu ho raději k sobě domů.
2. Na nádraží stojí vagony. Co je správně?
A) Hraji si mezi nimi na schovávanou.
B) Přelézám je. Je to napínavé.
C) Nikdy je nepřelézám, ani si u nich nehraji.

3. Šíkana je:
 - A) Rvačka.
 - B) Opakované a úmyslné ubližování.
 - C) Pošťuchování a legrace.
4. Úniková cesta je:
 - A) Nejkratší cesta z města.
 - B) Cesta ze školy.
 - C) Přesně stanovená a označená cesta, po které opustím budovu při požáru nebo při jiném nebezpečí.
5. Co uděláš, když je ve škole vyhlášen požární poplach?
 - A) Rychle uteču ze třídy a schovám se v šatně.
 - B) Loudám se za ostatními.
 - C) Poslouchám pokyny dospělých a postupuji přesně podle nich.
6. Kdy hrozí o Vánocích největší riziko vzniku požáru?
 - A) Při balení dárků.
 - B) Při smažení kapra.
 - C) Při zapalování prskavek.
7. Co je důležité udělat, pokud se někdo chystá na zimní horskou túru? Vyber možnost, ve které kde jsou všechna sdělení správná.
 - A) Zhasnout v pokoji, teple se obléci, pozdravit paní recepční, vzít si mobilní telefon.
 - B) Vzít si noviny, nikomu nic neříkat, teple se obléci, vzít si dostatek jídla.
 - C) Teple se obléci, vzít si mobilní telefon a dostatek jídla, oznámit na recepci cíl túry.
8. Co uděláš se spadlými dráty vysokého napětí?
 - A) Nikdy na ně nesahám, ani se k nim nepřibližuji.
 - B) Můžu na ně sáhnout.
 - C) Odklidím je, aby nepřekážely.
9. Co uděláš, když tě bouřka zastihne v otevřeném terénu /na rozlehlé pláni/?
 - A) Nic se neděje, pokračuji v chůzi.
 - B) Začnu utíkat.

C) Dřepnu si s nohama a rukama u sebe.

10. Jak se budeš správně chovat v létě u neznámého rybníka?

A) Mohu skákat do vody, opaluji se, hraji si ve vodě s míčem.

B) Skáču po hlavě, plavu, kam chci, koupu se, i když jsem sám.

C) V žádném neznámém rybníku neskáču do vody a pokud jsem sám, pohybuji se jen blízko u břehu, v hloubce, kde stačím.

11. Kde nejsi při bouři v bezpečí?

A) V autě nebo v autobuse.

B) Na kopci.

C) V budově s hromosvodem.

12. Pokud v zimě zamrzne rybník:

A) Jdu bruslit hned, jak rybník trochu zamrzne.

B) Chodím na rybník úplně sám.

C) Jdu bruslit pouze v doprovodu dospělých a bruslím jen v místech, kde je led dostatečně silný.

13. Popálené místo:

A) Okamžitě zasypu pudrem.

B) Okamžitě namažu mastí.

C) Okamžitě chladím proudem studené vody.

14. Co uděláš, pokud se blíží vichřice a ty jsi venku?

A) Schovám se pod nejbližší strom.

B) Ukryji se do nejbližší budovy.

C) Jdu pro kamarády a venku vichřici pozorujeme.

15. Jaké chování je správné při mimořádné události.

A) Pomáhám ostatním, zbytečně netelefonuji, dbám pokynů záchranářů.

B) Nedělám nic, abych nic nepokazil.

C) Neposlouchám rady záchranářů, protože smím poslouchat jenom maminku.

16. Kde jsou lidé nejvíce ohroženi povodní?

A) Bydlí-li blízko řeky nebo v horském údolí.

B) V domě na kopci.

C) Na koupališti u bazénu.

17. Kde najdeš informace o blížící se vichřici? A) Na plakátech ve městě.

B) Ve sdělovacích prostředcích.

C) V reklamních letácích, které najdeme ve schránce.

18. Kdy hrozí v přírodě nebezpečí požáru? A) Po dlouhotrvajících deštích.

B) Při dlouhodobém suchu.

C) Při dlouhodobé zimě.

19. Kterým situacím se říká mimořádné události?

A) Situace, když hrozí zrušení školního výletu.

B) Když jsem nemocný.

C) Situacím, při kterých je ohroženo zdraví a životy více lidí a dochází při nich k velkým škodám na majetku nebo životním prostředí.

20. Někdo oznámí, že je ve škole výbušnina. Co se stane? A) Ihned se bude hledat viník.

B) Nestane se nic.

C) Je vyhlášena evakuace školy. (I v případě, kdy se jedná o zlomyslné volání, musí být viník nalezen, protože se jedná o trestný čin).

21. Číslo 158 je určeno k hlášení: A) Úrazů a nemocí.

B) Požárů.

C) Trestné činnosti, dopravních nehod a rušení veřejného pořádku.

22. Jak poznáš zmiji?

A) Nechává za sebou rovnou stopu.

- B) Chrastí ocasem.
- C) Má klikatou čáru na zádech.

23. Při poskytování první pomoci:

- A) Dbám především na svoji bezpečnost.
- B) Dbám především na bezpečnost svých kamarádů.
- C) Dbám na svůj pitný režim.

24. Když někdo poškodí světelnou signalizaci na železničním přejezdu: A) Nemůže se nic stát.

- B) Je to trestný čin, v ohrožení je zdraví a životy lidí.
- C) Nikoho to nemůže ohrozit.

25. Na nádraží stojící železniční vagóny:

- A) Pokud nejedou, smím je podlézat.
- B) Pod vagóny nesmím nikdy lézt, mohly by se pohnout a zranit mě.
- C) Když mi pod vagón spadne jízdenka, smím si pro ni vlézt.

26. Na železniční vagón:

- A) Nikdy nelezu.
- B) Můžu lézt, jsou-li se mnou kamarádi.
- C) Můžu lézt jen v případě, že mi tam spadl míč.

Správné odpovědi: 1B; 2C; 3B; 4C; 5C; 6C; 7C; 8A; 9C; 10C; 11B; 12C; 13C; 14B; 15A; 16A; 17B; 18B; 19C; 20C; 21C; 22C; 23A; 24B; 25B; 26A

4. ročník

1. Někdo neznámý po tobě chce poslat e-mailem fotografii. A) Pošlu mu fotografii kamaráda.
 - B) Svou fotografii mu rád pošlu.
 - C) Fotografie nikomu neposílám. D) Fotografie mu donesu osobně.
2. Pokud jsi svědkem trestné činnosti, co uděláš? A) Raději se dívám jinam.

- B) Uteču a nikomu nic neřeknu.
 - C) Nejsem lhostejný a informuji dospělého nebo zavolám na tísňovou linku 158.
3. Budeš-li při požáru v zakouřené místnosti: A) Nedělám nic.
- B) Otevřu okno.
 - C) Držím se u země, chráním si nos a pusou, co nejrychleji místnost opustím bezpečnou cestou.
 - D) Počkám v místnosti, než přijedou hasiči.
4. Kdy nemůžeš požár hasit vodou?
- A) Všechno můžu hasit vodou.
 - B) Když je v blízkosti zdroj elektrického proudu.
 - C) Když by mohla voda poničit majetek.
5. Podle jakého hesla se budeš chovat v případě, jestliže na tobě začne hořet oblečení?
- A) „Sedni si, nic nedělej, čekej!“
 - B) „Utíkej, skákej a volej o pomoc!“
 - C) „Zastav se, lehni si a kutálej se!“
6. Jaké nebezpečí hrozí, pokud spolkneš vosu nebo včelu? A) Bodne mne, ale nic se mi nestane.
- B) Hrozí nebezpečí alergické reakce a udušení.
 - C) Maminka mi vynadá.
 - D) Nehrozí žádné nebezpečí.
7. Kamarád se začne dusit poté, co mu zaskočilo sousto jídla. Co uděláš? A) Uteču.
- B) Dám mu napít vody.
 - C) Udeřím ho do zad mezi lopatky a případně přivolám pomoc.
 - D) Položím ho na bok.
8. Když se rozvodní řeka:
- A) Sleduji ji z mostu.
 - B) Stojím těsně u břehu a sleduji, jak voda stoupá.

- C) K řece se nepřibližuji a utíkám na vyvýšené místo.
- D) Schovám se do sklepa.

9. Najdi špatné tvrzení:

- A) Zábavná pyrotechnika nepatří do rukou dětem.
- B) Jdu se hned podívat, proč rachejtle nevybouchla.
- C) Zábavnou pyrotechniku by děti neměly odpalovat samy.
- D) Zábavná pyrotechnika se nesmí prodávat dětem.

10. Najdi nesprávné tvrzení:

- A) Na neznámou zamrzlou vodní plochu nikdy nevstupuji.
- B) Bruslit nechodím nikdy sám a raději využiji zimní stadion.
- C) I na známých vodních plochách jsem opatrný.
- D) Na ledových plochách v přírodě se pohybujeme ve velkých skupinách blízko u sebe.

11. Na horách považujeme za mimořádnou událost: A) Závody ve skocích na lyžích.

- B) Zimní olympiádu.
- C) Lavinu.
- D) Oslavu Silvestra.

12. Co je to evakuace?

- A) Organizované stěhování do jiného města.
- B) Organizovaný odchod do divadla.
- C) Organizované přemístění osob, zvířat nebo věcí z ohroženého místa do bezpečí.
- D) Organizovaný výstup na nejvyšší horu.

13. Co si vezmeš s sebou, blíží-li se povodeň a ty musíš rychle opustit dům nebo byt?

- A) Všechna domácí zvířata, aktovku, postel.
- B) Evakuační zavazadlo.
- C) Květiny, všechny hračky, knihy.

- 14.** Co uděláš, začne-li v řece rychle stoupat voda? A) Zavolám kamarády a pozorujeme vodu.
B) Vezmu si evakuační zavazadlo a schovám se do sklepa.
C) Vezmu si evakuační zavazadlo a utíkám na kopec.
D) Utíkám schovat evakuační zavazadlo, aby se nepromáčelo.
- 15.** Evakuační zavazadlo je:
A) Školní taška s učením.
B) Kufr s oblečením do společnosti.
C) Igelitová taška s ovocem a zeleninou.
D) Batož s jídlem, pitím, oblečením a baterkou.
- 16.** Jaké mimořádné události způsobí příroda? A) Duha, rosa a mlha.
B) Zemětřesení, sopečný výbuch a lavina.
C) Jinovatka, zatmění slunce a hrom.
- 17.** Jakým tónem zní siréna při mimořádné události? A) Přerušovaným tónem.
B) Kolísavým tónem po dobu 140 vteřin.
C) Rovným tónem po dobu 140 vteřin.
- 18.** Kterou skupinu událostí můžeš označit jako mimořádné?
A) Podpálená popelnice, zraněný lyžař, vytopená koupelna.
B) Lavina, povodeň, požár, zemětřesení.
C) Zapálená prskavka, nabouraná motorka, požární cvičení ve škole.
- 19.** Co uděláš, stane-li se v tvé blízkosti dopravní nehoda, při níž je zraněn člověk? A) Zavolám známému a povím mu, co se stalo.
B) Ihned zavolám pomoc na lince 112 nebo 155.
C) Uteču.
D) Neudělám nic a počkám, co se bude dít.
- 20.** Co uděláš, píchne-li kamaráda vosa do pusy? A) Poskytnu mu umělé dýchání.

- B) Dám mu napít teplého čaje a vyhledám pomoc.
- C) Ihned budu kamarádovi postižené místo chladit a přivolám lékařskou pomoc na lince 155. D) Neudělám nic.

21. Co uděláš, začne-li na kamarádovi hořet oděv?

- A) Budu ho rychle ovívat dekou, abych ho uhasil.
- B) Zavřu všechna okna, abych zastavil přívod vzduchu.
- C) Povalím ho na zem, aby válel sudy – pravidlo zastav se, lehni a kutálej nebo na něj hodím deku nebo kabát a pokusím se oheň udusit. D) Běžím pro kbelík s vodou.

22. Čím je tepenné krvácení nebezpečné? A) Bolí nás hlava.

- B) Trochu krvácíme.
- C) Nemůžeme se hýbat.
- D) Hrozí rychlé vykrvácení.

23. Číslo 150 je určeno k hlášení zejména:

- A) Poruchy automatické pračky a myčky na nádobí.
- B) Předpovědi počasí a k varování před utonutím.
- C) Požárů, živelních pohrom a havárií.

24. Jaké jsou tři základní životní funkce? A) Trávení, polykání, sluch.

- B) Vědomí, dýchání, krevní oběh.
- C) Bezvědomí, hmat, spaní.

25. Spolužákovi se udělalo špatně z velkého horka a je mu na omdlení. Co uděláš?

- A) Položím ho ve stínu na záda, mírně mu zvednu nohy a podám mu chladné tekutiny.
- B) Položím ho na bok a nechám ho být.
- C) Uložím ho na sluníčko a dám mu napít teplého čaje.
- D) Neudělám nic, až si odpočine, bude v pořádku.

26. Zjistíš-li, že v domě vznikl požár:

- A) Vyběhnu z domu a přivolám hasiče. Nezdržuji se upozorňováním ostatních lidí, každý to zjistí sám.

- B) Křikem a boucháním na dveře upozorním všechny v okolí, vyběhnu ven a přivolám hasiče.
- C) Schovám se v domě na bezpečné místo a čekám na příjezd hasičů.

27. Vyber správné tvrzení.

- A) Jedovatý kouř se při požáru šíří pomaleji než oheň.
- B) Jedovatý kouř se při požáru šíří stejně rychle jako oheň.
- C) Jedovatý kouř se při požáru šíří rychleji než oheň.

28. Přecházet přes železniční most:

- A) Je dovolené, pokud nemůžu jít jinudy.
- B) Je dovolené, pokud si tak zkrátím cestu.
- C) Je přísně zakázané.

29. Které tvrzení je správné?

- A) Do tunelu se nikdy nevstupuje, v tunelu před vlakem neuteču.
- B) Železniční tunel je dobré místo pro hru na schovávanou, když projíždí vlak tunelem pouze jednou denně.
- C) Dovolí-li to výpravčí, můžu si tunelem zkrátit cestu domů.
- D) Do tunelu se můžu schovat před deštěm, přijíždějící vlak včas uslyším, vždyť houká.

30. Vyskakovat z vlaku:

- A) Můžu pouze s kamarádem, který mě jistí.
- B) Můžu, pokud jsem zapomněl včas vystoupit, ale vlak nesmí jet příliš rychle.
- C) Nesmí se.
- D) Můžu, když mě na nástupišti někdo chytá.

Správné odpovědi: 1C; 2C; 3C; 4B; 5C; 6B; 7C; 8C; 9B; 10D; 11C; 12C; 13B; 14C; 15D; 16B; 17B;18B; 19B; 20C; 21C; 22D; 23C; 24B; 25A; 26B; 27C; 28C; 29A; 30C

5. ročník

1. Najdi situaci, kdy jde o šikanu.

- A) Kluk se nebaví se svým spolužákem.
 - B) Spolužák loudí svačinu.
 - C) Holčička žaluje paní učitelce.
 - D) Děti opakovaně zesměšňují kamaráda, protože nosí brýle.
2. Po příchodu domů zjistíš, že máte vylomené vchodové dveře. Co uděláš? A) Ihned se jdu podívat, zda se něco neztratilo.
- B) Odejdu a ihned volám policii nebo informuji rodiče či blízké známé.
 - C) Stojím u dveří a voláním zjišťuji, jestli někdo v bytě není.
 - D) Zavolám na pomoc kamaráda.
3. Ztratil jsi klíče, co uděláš?
- A) Rodiče by se zlobili, tak jim nic neřeknu.
 - B) Ihned to řeknu rodičům.
 - C) Počkám alespoň týden, jestli se nenajdou, a pak to oznámím rodičům.
 - D) Tajně nechám přidělat klíč, aby se rodiče nic nedozvěděli.
4. Dostane-li se oheň z ohniště:
- A) Rychle uteču, aby se mi něco nestalo.
 - B) Okamžitě se ho snažím uhasit lopatou, pískem, vodou, mokrým oblečením. Dbám na své bezpečí.
 - C) Nevadí to, mimo ohniště oheň sám zhasne.
5. Chceš-li si v lese rozdělat ohýnek:
- A) Ohniště v lese být může, ale musí být dobře schované.
 - B) Ohniště v lese být nesmí. Musí být nejméně 50 metrů od lesa.
 - C) Ohniště v lese být může, ale musí být blízko studánka s vodou.
6. Co uděláš, když od zapnuté žehličky začne doutnat oblečení? A) Poliji žehličku vodou.
- B) Schovám ohořelé oblečení, aby se maminka nezlobila.
 - C) Vypojím žehličku z elektrické zásuvky a pak teprve hasím.
 - D) Nechám žehličku zapojenou v elektrické zásuvce a začnu hasit.

7. Kdy tě kouř upozorní na bezprostřední nebezpečí požáru? A) Kouří-li se z komína.
B) Kouří-li z výfuku auta.
C) Kouří-li se z hrnce na kamnech.
D) Je-li kouř na chodbě v domě.
8. Označ větu, ve které je něco špatně.
A) K vodě chodíme v doprovodu dospělých, nestrkáme se a nikoho schválně nepotápíme.
B) Na opuštěných místech se sami nekoupeme, pokud neumíme plavat, ve vodě si nehrajeme.
C) V noci se nekoupeme, nehrajeme si na hrdiny a nepředvádíme se.
D) Do neznámé vody neskáčíme, ale když jsme uhřátí, můžeme.
9. Bude tě před povodní vždy někdo varovat?
A) Ano, meteorologové vždy vědí, že povodeň přijde.
B) Ne, povodně mohou přijít náhle, během několika minut.
C) Ano, trvá dlouhou dobu, než se řeky rozvodní.
10. Co hrozí při vzniku chaosu a paniky? A) Zbytečná zranění a úmrtí lidí.
B) Přeplněné ulice.
C) Lidé ztratí svoji práci.
11. Co je evakuační plán?
A) Plán únikových cest a východů.
B) Plán městské hromadné dopravy.
C) Plán ředitele školy na mimoškolní akce.
12. Co může být příčinou toho, že na hladině rybníka nebo řeky plave velké množství mrtvých ryb?
A) Únik nebezpečných a jedovatých látek do vody.
B) Výlov rybníka.
C) Ryby měly málo potravy.
13. Co poradíš řidiči, se kterým jedete při vichřici autem.

- A) Nepokračujte v jízdě a zaparkujte na bezpečném místě, nejlépe v závětří.
 - B) Zaparkujte mezi stromy.
 - C) Pokračujte v jízdě, v autě jsme v bezpečí.
14. Jak se při povodních správně chovat?
- A) Na břehu řeky sleduji, jak voda stoupá, radím se s kamarády, co budeme dělat.
 - B) Dbám pokynů dospělých, připravím si evakuační zavazadlo, okamžitě opustím nebezpečné místo.
 - C) Vrátím se do zatopeného domu pro křečka, nezapomenu na aktovku.
15. Jak zní siréna varující před mimořádnou událostí? A) Kolísavým tónem 140 vteřin
- B) Kolísavým tónem 20 vteřin.
 - C) Rovným tónem 140 vteřin.
 - D) Rovným tónem 20 vteřin.
16. Jaké mimořádné události mohou způsobit lidé?
- A) Mimořádné prázdniny, fotbalový zápas a chytání ryb.
 - B) Stávka, koncert populární skupiny a pád horolezce ze skály.
 - C) Hromadné dopravní nehody, teroristické útoky a ekologické havárie.
17. Je nutné evakuovat školu, pokud anonym oznámí, že je ve škole bomba? A) Ano, mohla by to být pravda.
- B) Ne, je to přece anonym a ten si většinou vymýšlí.
 - C) Záleží na řediteli, jestli anonymu uvěří.
18. Jsi sám doma a zazní varovný signál oznamující mimořádnou událost. Co uděláš?
- A) Vyběhnu ven.
 - B) Zavřu a utěsním okna a dveře, zapnu rádio nebo televizi a sleduji, co se děje.
 - C) Neudělám nic.
19. Co je důležité zajistit člověku v bezvědomí? A) Dostatek jídla.
- B) Dostatek pití.
 - C) Průchodnost dýchacích cest.

D) Dostatek světla.

20. Co jsou to tlakové body?

- A) Otlaky na nohou od nové obuvi.
- B) Místa na těle, jejichž stlačením lze zastavit tepenné krvácení.
- C) Místa, kde je nízký krevní tlak.
- D) Akupunkturní body.

21. Co uděláš při astmatickém záchvatu?

- A) Je-li to možné, podám pacientovi potřebné léky, otevřu okno, zajistím přívod studeného vzduchu a ihned přivolám lékařskou pomoc.
- B) Ihned položím postiženého na záda, zavřu všechna okna a snažím se ho uklidnit.
- C) Ihned podám postiženému teplý čaj, dám mu lék na spaní a zavolám pomoc.

22. Co uděláš, vdechne-li někdo bonbon a začne se dusit? A) Udělám s ním předklon, aby bonbon vypadl.

- B) Bouchnu jej prudce do hlavy, aby bonbon vyskočil.
- C) Několikrát jej zkusím udeřit do zad mezi lopatky.
- D) Položím jej na záda.

23. Co zahrnuje resuscitace?

- A) Zajištění tepla, tekutin a tišících prostředků.
- B) Podložení nohou, zaklonění hlavy a zajištění, aby měl postižený otevřené oči.
- C) Zajištění průchodnosti dýchacích cest, nepřímou masáž srdce, umělé dýchání.
- D) Komunikování s postiženým, otočení ho na bok, zajištění tekutin.

24. Vyber skupinu, kde jsou všechna čísla tísňového volání správná.

- A) 113, 155, 159, 150, 158 B) 150, 157, 156, 158, 112 C) 155, 112, 158, 154, 150 D) 156, 112, 158, 150, 155

25. Jak budeš zacházet se zraněným, u kterého mohlo dojít díky úrazu k poranění páteře?

- A) Pokud možno s ním nebudu vůbec hýbat.
- B) Postavím ho na nohy a při chůzi ho budu podpírat.

- C) Přetočím ho na břicho.
 - D) Posadím ho na židli.
26. Jaké stavy bezprostředně ohrožují život? A) Rýma, kašel, nachlazení.
- B) Bolest hlavy, zlomená ruka, výron.
 - C) Zástava dechu, bezvědomí, masivní krvácení.
 - D) Nechutenství, bolest žaludku, malá spálenina.
27. Kousek střepe se kamarádovi zapíchl do oka, co uděláš? A) Řeknu mu, ať hodně mrká, aby ho vypudil ven.
- B) Střep se mu pokusím vyndat.
 - C) Vypláchnu mu oko vodou.
 - D) Ihned mu lehce zavážu obě oči a přivolám pomoc. Obvaz nikdy neutahuji!
28. Víš, kde je na lidském těle správné místo pro nepřímou masáž srdce? A) Uprostřed hrudní kosti.
- B) Dolní konec hrudní kosti.
 - C) Horní strana břicha.
 - D) Levá strana hrudníku.
29. Víš, kolik stlačení hrudníku musíš provést za minuty u dospělého člověka?
- A) 50 B) 70
 - C) 90
 - D) 100
 - E) 150

Správné odpovědi: 1D; 2B; 3B; 4B; 5B; 6C; 7D; 8D; 9B; 10A; 11A; 12A; 13A; 14B; 15A; 16C; 17A; 18B; 19C; 20B; 21A; 22C; 23C; 24D; 25A; 26C; 27D; 28A; 29D

